

Vide ordinandus. xv.

Curiositas fm

Thoma secunda secunde.
q. clix. est viciu; circa inordina-
tum appetitum cognitionis. **A.** Pot
etiā dici curiositas superuacuu stu-
dium ad aliqd pagendū. Vnde
idem Tho. secunda secunde. q. clix. arti.
n. dicit q. artifices ornamentoru;
peccant inveniendū superflua; curi-
osa. **B.**

Queritur ^{g. vtrū vici-}
um curiosi-
tatis possit esse in cognitione intelli-
guar. fm Tho. vbi supra. Verita-
tis cognitio de se bona est. sed pot
esse mala rōne alicui; consequentis
sex modis. **f. inq. tum aliq; de cog-**
nitione veritatis superbit. fm illud
1. Cor. viij. Scia inflat. Vl. inq.
tū homo cognitione veritatis vtitur
ad peccandū. Vl. inq. tum p. studi-
u; min⁹ vtile retrahitur a studio
q; ei ex necessitate incumbit. Vl. inq.
tum homo stud; discere a quo nō
licet. sicut q. futura a demonib⁹ p-
quireunt. Vl. inquantum appetit
cognoscere veritatē circa creaturā
nō referēdo ad debitū finē. f. ad cog-
nitionē dei. Vel inq. tū aliquis stu-
det ad cognoscendū veritatē super
facultatem proprii ingenij. Eccl. iij.
Alia ora te ne quesieris. a fortioā
te ne scrutatus fueris. Et in pluri-
bus opib⁹ eius ne fueris curiosus. Et
istis modis viciū curiositatis ha-
te intellectiua est. A. Idem in sup.
con. li. iij. ti. xxiiij. q. cclxxvi. B.
Vtrū curiositas possit ēē cōtra sēsi-

tiua cognitionē. fm Tho. secunda
ij. q. clix. q. studiū cōtra sēsi-
bilia cognoscenda dupliciter pot
esse vici-
sum. Vnomō inq. tum cognitio sē-
sitiua non ordinatur ad aliqd vti-
le sed pot⁹ auertit. A. f. ab vtili cō-
sideratione sicut Aug⁹. in. r. cōfess.
confitetur culpā suā q. libe nter vi-
dit canem currentem post lepore.
quā vt ibidē dicit. Hec vana lo-
quē cogitationib⁹ impediunt. vti
sum. con. eo. ti. q. cclxxvij. B. Alio
modo inquantum sensitiua ordina-
tur ad aliquod noxiū sicut ispe-
ctio mulieris ordinatur ad concu-
piscendū. a iñq. sitio eorū q. ab alijs
sūt ordinatē ad detrahendū. Et sic
ē curiositatis viciū. Si q; aut cog-
nitionem sensibiliū itēdit ordinare
ad necessitate; sustentationis. vl
ad studiū intelligendē veritatis sic
est virtuosa studiositas. **A. Idem**
ideā. q. cclxxvij. vbi etiā additur
Ex quo pat⁹ q. inspectio spectaculo-
rū viciosa redditur inquantū ph⁹ hō
fit pronus ad vicia vl. lasciuie vel
crudelitatis p. ea que ibi represen-
tantur. Vnde Criso⁹ dicit. q. adul-
teras a muere cūdas cōstituūt mē-
tes tales inspectiones. **B.**

Damnificatus.

An possit accipere sibi de re-
bus damnificantis. habetur sup.
bellum primo. q. quarto a infra.
depositum. q. ultimo.

Debitum cōiu-

gale. vtrū alē cōgū stati cō-
tēto mōio tēat ad reddendū de

biti. Reo. fm Thomā in. iij. dis. xx
xiij. Non tenetur statim sed datur
tempus duorum mensium propē
tria. Primo vt possit deliberare de
transitu ad religionem. Secundo
vt preparantur que sunt necessal
a ad nuptiarum solemnitate. Ter
cio ne vilem habeat maritus datā
quam non suscipiuit dilatam. Cō.
Al. Hosti. vero dicit quod magis
putat debere statui tempus arbitri
o iudicis infra qd transeat vl cō
iugi adherere. Simile infra. v. tuz
iij. Hosti. a v. Item Ber. A. fm. ca.
ex publico. extra. de conuer. diu.
Et Hosti. a Ber. loquuntur de vo
lente intrare religionem cui licet vi
deat statui terminus duorum men
sium in dicto. c. ex publico. dicūt
tamen illud tempus potius esse
arbitrium. Sup eo vero qui non
asserit se velle intrare religionem
nullū tempus videtur statutū Vñ
fm De. a i. sū. 2. li. ij. ti. ij. q. xxxiij.
talīs tenetur si petat statim reddere
debitū. cū nō hēat excepcone legit
mā ad repellendū. hec ibi Puto q
legittima sit excepcone vt tantū tē
pus cōcedatur qtu sit necessariū
ad preparacionem a ad obseruanci
az cōsuetaz a honestarum solem
nitatū a cēmoiarū. qz v. ad Coz.
xiij. dicitur. Omnia honeste a fm
ordine hāt i vobis. Et fm hoc pōt
intelligi dictū Tho. a al. a id qd se
qur. B. Nam a fm Wil. mortalitē
peccat qui an bñdictionez nuptia
lē uxorem cognoscit in locis vbi
est cōsuetū bñdictionē adhiberi.
hoc dicit glo. Rap. in. ti. 8. mafmo

mo. Item nota qd matrimoniu
vbi dicit hoc esse verū quando fi
eret sine dispensatione a iusta cā.
Et idem dicit si obmittatur alie
cōsueete solemnitates euz Dug.
notauerit. xxvij. q. ij. cū inciat.
qd si quis cognoscat sponsam an
q eam traducat. penitēcia vnius
anni est ei idicenda fm quosdam
canōes penitēciales qui non ha
bentur i corpore canonū.

An ratione infirmitatis vel
ipotentie excuset cōiū
a redditione debiti. Reo. fm Tho.
vbi supra. vxor nō habet potesta
tem i corpore viri nisi salua sba su
e persone. vñ si vltra exigit non ē
peticio debiti: sed iniusta exadio. a
ppter hoc nō tenetur. A Cō. De.
a Al. vt i sū. 2. eo. ti. ij. q. xxxv. B.

Vt peccet qui se facit im
potentem ad reddendū
debitum. Re. fm Tho. in iij. dis.
xxij. Si factus est impotens ppe
redditionem precedentem. mulier
non habet ius vltius petendi. Si
autem factus est impotens ex ali
a causa. tunc aut illa causa fuit li
cita. vt ieiunium moderatum a h
modi. a tūc nō peccat. aut illicita
a tūc peccat. a peccatum vxoris si
in fornicacionem labitur aliquo
modo imputat sibi Et ideo quātū
potest delet dare operaz vt vxor cō
tineat. Item Al. A. Item in sum.
con. eo. ti. q. xxxvi. B.

Vt conjugalis actus sit
peccatum. Re. fm Ra.
Si cōiunguntur cā suscipiēde pl
nō hz culpā: sed poti⁹ meritū. de q

infra matrimonium. i. ij. vij. & Cor.
vij. Si nupserit virgo non peccat
Gen. vij. Crescite & multiplicamini
q̄. Si vero coniunguntur causa
reddendi debitum. adhuc non est
peccatum. Cor. vij. vxori vir debitum
reddat. A. In his ergo duobus casibus
non est peccatum quod verum est si re
ctitudo intentionis postea aliquando
non mutetur. hoc est quod in execu
tione ipsius actus nulla voluptatis
delectatione teneatur. Sed ut dicit
Greg. xxiij. q. iij. vir cum propria.
valde difficile est ut stans in igne
nesciat ardere. Potest autem contingere
ex singulari dono dei & non aliter.
Unde & ibidem dicit Greg. Ipsa
licita admixtio coniugis sine carnis
voluptate fieri non potest. Ideo a
sacri loci ingressu est abstinendum.
B. Si vero causa remedium est qui con
tinere non possunt. sic est peccatum veniale.
Aug. Incontinentie malum est
quod vir cognoscit uxorem etiam ultra
necessitatem procreandi filios. si
& ibi est nuptiarum bonum. & illud
malum fit veniale propter bonum nup
tiale. A. Aliqui dixerunt hoc casum
nullum esse peccatum ut notat glo. in .c. q̄
quid xxiij. q. ij. & glo. Rap. in ti. d.
matrimonio. sed nunquam hoc tri
a. super verbo veniale. Sed ut dicit
glo. Rap. ibidem. hoc expresse est con
tra dictum Aug. xxv. dist. ij. crimis
ubi inter alia peccata venalia dicit. Quo
tiens excepto filiorum desiderio uxorem
suam cognoverit. Et ibi sentit
glo. dum dicit super verbo desiderio
Supple & causa reddendi debitum. quasi di
cat exceptis his duobus casibus i

usu matrimonii semper peccat saltem
venialiter. & ita est veritas. ut nota
tur in su. d. li. iij. ti. ij. q. xxxvij. B.
Et est intelligendum hoc secundum Tho. quoniam
quod ita propter voluptatem coniugii misce
tur. quod si stat infra limites matrimo
nii. viz. quod cum alia hoc non facit. Nam
tunc est veniale. Secundo si excedit fines
matrimonii ita etiam quod si non esset su
a vxor faceret idem. tunc est mortale.
Nam adulter est in sua vxore amator
ardentior. Nichil enim fedius est quam uxorem
amare quasi adulteram. xij. q. iij. origo. A. Item etiam dicit glo.
Rap. i. de eo. sed nunquam super verbo fe
dit. Et hoc est indubitabile. quod sola
intentio ad mortale est mortale. Ma
th. v. Qui viderit mulierem q̄.
quo bene investigati apparebit quod
facilius est religioso iter reglarum vivere
et omnimoda castitatem servare. quam con
iugibus in usu matrimonii a mortali
se custodire. quod religiosus abest ab
incontinentia luxurie. & contra ipsum habet
multa & continua remedia. Coniuges
vero sunt secundo libidinis ignem & ad eam
incontinentiam multa habent. & ignis ac
census solet ardere quod cum lignum
apponat. & sic mens cupiditate accen
sa non solet respicere qualitatem per
sone. & utpote licet vel non adeo ut non
sit tuta mater cum filio. & filius. ut
in .c. extra. de coha. de. & muli.
Unde & Exo. xix. dicitur. Vinum et
mulieres apostatate faciunt etiam
sapientes. Et ideo valde discretum & no
ratum oportet esse coniugem. ut cum ac
census est cupiditate non transgrediatur finem
nos matrimonii saltem intentionem. B.
Quod si quis uxorem propter sanitatem

corpalez cognosceret. n̄ excusat a
peccō. q̄ querit sanitatē p id quod
ad hoc non ordinaf. sicut q̄ p sac
mentuz baptis̄mi tm corpale sai
tatem quereat. vt ponit Tho. in
iiij. dis. xxxij. in solutione cuiusdā
argumenti. A. Itē i h̄i. cō. eo. ti. ij.
q. xxxvij. a. xxxviij. Addit etiam
Ray. in dō. s̄. s̄. nūq̄. q̄. v. s̄. matri
monij cā saturāde libidis ē peccm
mortale. Et vt dicit ibi glo. ei. idē
notauit hug. xxxij. q. ij. s̄. h̄is ita
Et hoc didit hug. refert glo. Jo. in
c. quicq̄. sup verbo adulterio. ea.
cā. a. q. Et dicit hug. esse drāz inē
coitum cā icōtinencia cā libidis
iplende. q̄ in primo casu preuenit
hoc agens a voluntate. a potius vult
sic peccare q̄ fornicari. In secundo
cau pūit voluntatē. a puocat eam
manib⁹ cogitacōe. l̄ vtendo cali
dis a mētius vt pluries possit cū
uxore coire. Alij tamen dicunt in
hoc casu esse tñ veniale vt d̄t glo.
i dō. c. quicq̄. ppter illud apli
Coz. viij. Propter fornicationē
vnus quisq̄ suā uxorez l̄eat. a vna
queq̄ suuz virū. Sed primuz deni
videt rōnabili⁹. q̄ coit⁹ inē coniū
ges solū ē in duob⁹ casib⁹ licite p
missus. viz ppter filiorū pcreacō
nē. a debiti redditionē auz debita
hōestate a tēpisa locia modi In t
cio aut est a mortali excusat⁹. vi
deliz cū sit cāvitandē fornicacōis.
didō c. q̄quid. Restat ḡ q̄ i alijs
casib⁹ stet sub phibicōne fornica
cōis q̄ habet culpā mortale. cū sit
cōtra sextū preceptuz decalogi. Ex
odi. xx. Nam qū regula est prohi

bitiua omne intelligit phibitūne
q̄d nō ē spēaliter cessuz vt in de
erūi. de verbo. sig. Hoc ēē satis vt
pbari Tob. vi. vbi āgel⁹ Rapha
el dixit ad Tobia filiu⁹ tobie. Au
di me a oñdā tibi q̄ sūt q̄b⁹ preua
lere p̄t demoniuz. In eos q̄ cōiūgi
am ita suscipiūt. vt deū a se a sua
mēte excludant. a sue libidi ita va
cent sicut equ⁹ a mul⁹ q̄b⁹ nō ē in
tellec⁹. habz sup eos potestatem
deōmū. h̄c ibi. Equ⁹ a mul⁹ n̄ vtū
tur coitu aliq̄ mō in naturali l̄ ali
as monstuofo. sed ad ip̄sū nullo
sue rōnabili cū careāt rōe. s̄ libi
dine dilabūt. Et sic q̄ ad hūc finē
l̄ suscipiūt mām omiuz l̄ eo vtun
tur. dātur i ptatē dyaboli. etiam si
nullā aliā i hōestate l̄ actualiter l̄
intēcōnaliter exerceāt. Et ita m̄die
dit i hoc mortale. Raz ppter venia
le nemo dāt i ptatē dyaboli. ma
xime vsq̄ ad mortēz. sic dant i h̄i.
vt in didō c. vi. Tob. Null⁹ est ei
ita iustus qui careat veniali. Job.
a. Si dixerim⁹ q̄ peccm non hēm⁹
ipsi nos seducim⁹. Predictis aut
videtur obstare didūz Aug. i glo.
sup princi. c. viij. a ad Coz vbi ait
Coniugalīs cōcubitus generādi
gracia nō habet culpaz. Cōcupie
vero satiane. sed tamen cum con
iūge habet culpam propter thori
fidem venialem. Sed ad hoc dicen
dum q̄ ibi satiane debet intelligi
a implende. quando ab ea preue
nitur ad extraordinariāz fornica
tionem vitandā. quia matrimo
nium post filiorum procreationē
dāt etiā in remediuz ifirmat̄is ad

illicitos dicitur elutandos. **xxij.**
q. ij. q. qd. Non aut ad implementum
 voluptatis. **Vñ xxij. q. iij. c. libe**
roz. dicit Dico. Libero tñ: vt dixi
m? in matrimonii opa cessata sūt
voluptates at que de meretricum
cāpiuntur āplexib? in vxorez dam
nate sunt. Cōstat at qz amplexus
in meretricib? sūt cause ipende vo
luptatis. a hoc dānat cum vxore.
Glo. tñ ibi dicit. In vxore damna
te sūt v. puniēde propē male. Sz
hxc glo. extorēt litterā qd fieri re
gulariter non debet. ff. de le. iij. l. n
aliter. nec fūdat sup aliq audo ita
te. Itē non obstat illud apli qd al
legat in glo. in dco. c. quicqd viz
Propter fornicationē ac. vt sup.
qz sz glo. ibi vxor debz accipi a no
lente castitate seruare propter for
nicationē nō saturandā sed vitan
dam. B.

Utz vir tñatēdē debiti
 vxori nō petenti. **Ro**
fm Tho. vbi sup. Dicendū qz vir
non solū tenetur reddere qñ vxor
expresse petit. sed etiā qñ p signa
hoc apparet. Nō tñ idē iudiciū ē de
petitōe viri. qz mulieres magis so
lent verecundari de petitōe debiti
qz viri. Itē Pe. a Al. A. Itē in sup.
cō. li. iij. ti. ij. q. xl. B.

Utz vir debeat vxorem a
 uertere ne petat. **Ro**
fm Tho. in iij. dis. xij. Dicendū qz
nō dēt hoc facē nisi propē aliquaz
rōnabilem cām. a tunc eē nō debz
cū magna instancia auerti ppter
picula que possent imminere. A. Cō
Al. vt in sū. cō. eo. ti. q. xli. B.

Utz peccent iungēs exigē
 do vel reddēdo debitū
 in solemnitatib? a ieiunijs. **Ro**
fm Ray. Exactus debz reddere nisi
caute a sine piculo posset differre.
Exigere tñ nō dēt in predcis tēpo
ribus. Coz. vij. Nolite fraudare in
uicē nisi forte ex cōsensu ad temp?
vt vacetis oracōi Nam ppter dies
processionis a ieiunij cōuenire nō
delet. qz etiā a licitis abstinendū
est vt facili? impetrai possit quod
postulatur. xxij. q. iij. xpīāo Itē
dicatur de tempibus festiuis xxij.
q. iij. quocienscūqz. A. Itē etiā de
tempe aduentus. vnde Ambro.
in sermone de aduentu. a. xxij. q.
ij. fratres. dicit sctes nō solū dētis
ab oī imūdia abstinere. sed etiā
ab vxorib? pprijs studio sissime
otineatis. Null? oīno vxori sue iū
gatur. Itē videtur de filib? tēpo
ribus v? ab deuotionem seu ad peni
tenciā deputatis. in quibus ppter
prohibetur solemnitas nuptiaz
sicut in aduentu. videlicet a septu
agesimavsqz ad octauā pasche. a
per tres dies ante ascensione v?sqz
ad octauā pentecostes. xxij. q. ii
ij. non oportet. a extē de frēis. capel
lanus. Et aliqui dicunt hīs tēpib?
vsum matrimoniij non esse prohi
bitum Potest intelligi nisi pro vt
in filibus tempibus presertim ei
de tempore aduent? a processionis
qd ē an ascensione sit ptiularit ex
pressuz. dicto. c. frēis a xpīano.
B. Itaqz qz reddit illis tēpib? non
peccat. sz qz exigit aliq infirmitate pu
ta cupia ductus sine contemptu

tpis seu ecclesiastice exhortacōis
veniale tñ peccat. Con. Tho. A.
Docylimū dē m̄ videt fuisse non
Rap. sed Pe cū q̄ Cō. Tho. a glo.
Rap. vt in sū. 2. eo. ti. q. xliij. vbi ec
idē dicit fm Hug. ab dēte q̄ q̄ cau
sa satiande libidinis petit debitū;
sēp peccat mortaliter. sed pl̄ istis
diebus de q̄b⁹ p̄ime dictum ē. Et
vt ex p̄dictis pōt patere fm om̄s
hīs tpib⁹ nō excusat vsus matri
monij a mortali qñ fieret in cōtēp
tū tpis seu ecclesiastice ordinatio
nis. Cōtēpnere at̄ videt q̄s si p̄t fi
ne magna difficultate abstinere et
erigit seu libet reddit. Nā m̄h̄d ali
ud videt esse cōtēpt⁹ q̄ nō cura
re agē qd̄ optet. Vñ Math. vi. dē
Autynūz sustinebita alterz otem
net. Sup quo Aug⁹. vt a ibi ēfert
Tho. Nulli⁹ fere conscia pōt obisse
deū. Contēmit autē et nō timet euz
duz q̄h̄ d̄ ei⁹ bonitate secur⁹ est. It
ad Ro. ij. An diuicias bonitatis e
iūs et paciē et longanimitatis cōtē
nīs. Sup quo glo. maigistri sētē
ciaū. Dic aut otemnit q̄ si fieri tū
tur ad penitēciā. Et ysid⁹. i. li. ij.
d̄ sūmo bono. volūtatē q̄ppe p̄p̄ij
dm̄ nolle sciē. qd̄ ē ali⁹ q̄ velle deū
supbiēdo otemnē. Et m̄l̄ top⁹ ē
nolle facere cū sit facē finis sciēdi.
et in faciēdo cōsistat om̄is salutis
effectus. math. vij. Nec q̄s videt
excusai si hīs tpib⁹ erigat seu red
bat libentē cā prol. vñ Ambro. su
p primā ad Cor. a xxxij. q. iij. si
cā. dicit. Si cā p̄creādoz filioruz
ducit v̄p̄or non m̄ltū temp⁹ cōcessū
vñ ad ipsū vsuz. q̄ et dies festi et di

es p̄cessionis. et ipsa rō cōcept⁹ et p
tus iuxta legē cessare vsū carnis
hīs debet tpib⁹ demonstratur. B

Ubi in loco sacro. Ro. fm
Tho. a Pe. vbi sup. Licet debitū
sit reddēdū oī tpe non tñ si lē ē de
loco q̄ loc⁹ pollui pōt itavt idige
at cōtūatione. nō at tps. Itē q̄ d
bitū reddendū ē salua sēp debi
ta l̄xēstate quē in talib⁹ erigitur
vñ etiā non oī q̄ statim in publi
co reddat debitū. A. Idez in sū. 2.
eo. ti. ij. q. xliij. vbi etiā dicitur se
cūduz. Al. q̄ si ali⁹ loc⁹ haberi pōt
nō tenetur reddē i loco sacro. Si n̄
pōt ali⁹ locus hūi tūc reddat cū dō
lore cordis. et etiā si erigat cū plā
du non credo q̄ peccet mortaliter
Cō. glo. Rap. et addit. q̄ si ali⁹ lo
c⁹ hūi pōt peccat mortalitē q̄ i loco
sacro debitū reddat. Dē m̄ ec Tho.
et pe. ver⁹ ē. q̄ satis vñ ridiculū et
absōnū q̄ in loco diuino cultui d̄
putato liceat aliq̄ casu tale quīd
agere. Quis enī hoc auderet in ca
mera l̄ auditorio magni regis. et
Quantom⁹ deberet audere in pa
lacio et auditorio regis celestis. O
ratoriū enī hoc debet esse. qd̄ dicit
tur vt ibi nil aliud geratur nisi qd̄
diuinis laudibus cōueniat. xliij.
dis. oratoriū. Et ideo propter re
uerēciam talis loci nullus nego
cium seculāē q̄tumcūq̄ parium
et honestum in eo geri debet. Vñ
et Mathi. vñ decimo dicitur q̄ do
minus non sinebat vt quīq̄ trās
ferret vas per templū. Si ergo
talīa honesta in se fieri in tēplo

non tēnt. q̄to mī⁹ illa ihōnesta a
que sūme derogāt diuine reueren
cie. a ihōnestāt imo violant locū
q̄ in eccā polluta sāguine l̄ semie
diuine laudis organa suspēduntur
extra de ose. ecce l̄ al. c. fi. a de sen.
exto. is q̄ ti. vi. propterea vt dī i. c.
deret. de. imu. ecclē. eo. li. quecūq̄
diuinū officiū pnt turbare l̄ oū
los diuine maiestatis offendē ab
hīs locis tēnt esse prorsus extra
nea. ne vbi pccōz est remia postu
landa. ibi pccāndi dēt occasio. v̄l
deprehendant pccā committi. Q̄
tū ec̄ sit absōnū l̄ cogitare i tali lo
co licere debitū coniugale reddere. p̄
q̄ ex eo q̄ q̄ alibi loco cōgruo id
dicitur. detet ab ingressu eccē absti
nere. xxxij. q. iij. vir. B.

¶ Utrū liceat debitū reddere
l̄ exigē tpe p̄gnatio
nis. R. fm p̄. Si pōt esse sine picu
lo abortus reddi dēt. a etia pōt si
ne pccō mortali exigi. q̄ vsus mat
monij nō tm̄ est i officiū sed etiā
i remediū Si vero esset piculū nec
dēt exigi nec reddi. q̄ in matmoni
o principalior ē institucō in offici
um q̄ in remediū. Con. Wil. A. Jē
i sū. v. li. iij. ti. ij. q. xliij. Et ita qū
n̄ immet piculū. n̄ exigē tali tpe ē
cōsiliū. Et ita intelligat. c. si cā xxxi
ij. q. iij. a qd̄ ibi dicit glo. Sed tū
omissio hui⁹ cōsiliij nō videtur sine
pccō remali. cū vxore iaz grauida
debitū peti nō possit nisi racōe i cō
tinencie. que saltz includit pccm
remiale dis. xxv. alias aut. p̄ser
ti cū illo tpe causa prol̄ ihileatur
vsus matrimonij dicto. c. si cā a r

xxij. q. iij. origo B. Sed vtrū lice
at post partū aū purificationē vi
de j̄ purificationē post partū. A. Ibi
non videtur plene de hoc dici. sed
ibi erit hoc tangē dū. B.

¶ Utrū liceat debitū reddere l̄
exigē tpe menstru
eū. R. fm Tho. in iij. dis. xxxij.
flux⁹ menstuoꝝ pōt esse innatu
ralis qū est modinat⁹ a quasi cō
tinu⁹. a in tali casu n̄ ē phibitū pe
tere. alioq̄n opteret q̄ vir quasi p
petuo abstineret Sed qū est natu
ral phibitū ē muliei petere. Si at
vir petat distinguendū est q̄ si pe
tit scienter dēt eū auertere p̄cib⁹
a monitis n̄ tū ita efficaciter q̄ ex
hoc possit ei esse occasio incidēdi
in alias damnabiles corruptelas
Si vero ignorāter petat. tunc muli
er pōt aliquā occasione p̄cedē l̄ in
firmitatē allegare ne vir debitū pe
tat. Si tū nō desistat dēt mulier de
bitū reddere peteti. Passione autē
suā nō sp̄ ē tutuz viro idicare. ne ex
hoc abhōina cōez accipiat. nisi for
te vxor de viri prudēcia p̄sumat. A
Ad intelligēciā p̄d cōtū sciendū fm
Nico. de Lira. sup. xv. Leuit q̄ mē
streuū est qdā sāguinis flux⁹ quez
mulieres a tpe q̄ sunt p̄donee ad
generādū vs̄ ad tps̄ stēilitatis so
lent quolibet mense pati. nisi infir
mitas hoc ipebiēt. Et s̄ phibitō
ne tal̄ t̄p̄ishetur Leuit. xx. vbi di
citur. Qui cōierit cū mulie i fluxū
menstuoꝝ et reuelauerit t̄p̄itudi
nem eius. ipsaq̄ aperuerit fontē
sanguinis sui interficiēntur ambo
de medio ppl̄i sui. Et de hoc loquit

Aug. v. bñ. ad ei⁹. De hoc q̄ dicit
in sū. 2. eo. ti. q. xvi. fm De sic Cir-
ca hanc materiaz diuersi diuersa
dicūt. Quidā em̄ dicūt q̄ exigere ē
uolūtate iugis: sed reddere de ne-
cessitate iuris. Primū intēdit Mo-
yses phileē tpe mēstruoz Leuit
xx. sed non scdm Alij dicūt q̄ aut
petiti iminet piculuz presumptū
pbabiliter de fornicatione. aut n̄.
Si sic. debz reddi. Si n̄. reddi non
dēt. q̄ pceptū morale ē et non ce-
remōiale seu figurale. Alij dicūt
q̄ aut passio est natural. scd em̄
nato tpe otingens. a tūc n̄ h̄z exi-
gere l̄ reddē Et q̄cūq̄ scient exigit
l̄ reddit uolūtarie peccat mortaliē.
q̄ tūc cōcipi pūt a cōcipi cōfueuerūt
fet⁹ mēbs dānati. leprosia h̄mōi
Aut passio ē inatural. tūc saltem
h̄z reddē. q̄ tūc nō pūt fet⁹ cōcipi
Sed i h̄is op̄ionib⁹ p̄ma securior
ē a cōior De glo. vero Ray. in ti. de
mat̄mōi. s̄ nūq̄d peccāt vxores
St sup̄ verbo abstinendū De tēp-
pe mēstruoz notat Aug. x. di-
ad ei⁹. q̄ tā mulier q̄ vir qui exi-
git debitū sciēnt tpe mēstruoz
peccat mortaliter. q̄ pceptū de nō
coeūdo tempe illo moāle est sicut
dicūt etiā hodie mlti theologi. et
vī exp̄sse hūi ex glo. Diero. super
Ezech. xvij. a ex glo. sup̄ Leuit.
xx. xvij. a. xx. Dicit etiā Aug. q̄
q̄ reddit exact⁹ debitū: hoc tpe nō
peccat. pōt tū negāē sine pccō nisi
viderit exigenti fornicatōnis picu-
lū iminē. Dicit etiā q̄ mulier tene-
tur reuelare mēstruuz viro suo si
exigat ab ea debitū: a etiā si non

exigat. ne forte ad exactionē ip̄i⁹
mulieris reddat ei nil sciēs de mē
struo. Hoc puto intelligēdū q̄ si
timeatur de scandalo fm Thō. vbi
sup̄. Sequit̄ in glo. Alij dicūt q̄
exigere in mēstruo debitū etiam
scienter non est pccm mortale inē
ouges. sed tū veniale. Prima tū
opinio videtur verior a magis con-
sonat autoritatibus s̄actorū. In
talibus etiā in foro p̄niali non est
precipitanda sētencia. nec denegā
da absolutio si nolit cōiugat⁹ tpe
mēstruoz abstinere. sed vī a tu-
tior est cōsulenda. a terror incutiē
duz ex piculo. glo. Saluo melior
iudicio inter omnes p̄dcās opio-
nes illa videt̄ verior q̄ dicit q̄ q̄n
hec passio est natural tam petico
q̄ redditio prohibetur quāut su-
pra patet pceptū super hac p-
hibitione morale est. Naz omnis
moralitas indicat vsum māt̄mo-
nij illo tempore cessare debere. q̄n
filij possunt a solent morbo si vel
leprosi generari. Et auz sit morale
obinet etiam hodie sicut et cet̄a
moralia fm omēs theologos. Jo
peticio a redditio prohibita vide-
tur Leuit. xx. vbi dicitur q̄ ambo
coeantium tempe mēstrui inter
ficiantur. Item si prohibetur peti-
cio consequēter ad reddendum
alter n̄ obligatur. a auz n̄ oblige-
tur. reddēdo vī cōsentire pccō petē
tis a sic in eadem se culpa ligare.
ad Ro. primo. De eo autē quod
glo tangit quid agendum confes-
sori super casu sit dubio. lat⁹ dic-
tū ē s̄ cōfessor. ij. v. i. additioē. B.

Vir cognoscens vx-
res suas alie q̄ modo
naturaliter peccet mortaliter. **Re. fm**
Tho. in iiii. dis. xxi. in expositione
lre. Vnus coniugis contra naturam ē
duplex. l. qñ debitū vas premit-
titur. l. debitū modū a natūa statu-
tus quantū ad sitū. Et in primo q̄
de sepe est peccm mortale q̄ ples se
qui non pōt. a sic totaliter nature
intencō frustratur. Sed i secundo
nō sepe est peccm mortale. vt quidā
dicūt: sed qñq̄ pōt esse signū pec-
cati mortalis concupie. in q̄ q̄to ma-
gis a dispōne naturali recedit tan-
to ē graui⁹. Qñq̄ etiā pōt ēē sine
peccō vt cū dispō corpis aliūz mod⁹
nō patit. a eodē mō excusat s̄z **Wil.**
ppter egritudinē l. ppter piculūz
suffocandi fetū in utero aut aliā cau-
sā rōnabilez. **A. Et dicit idē Wil.** i
loco de q̄q̄ q̄ hīs casib⁹ vir nō pec-
cat mortaliter l. tuti⁹ ēēt q̄ habe-
ret eā vt sororez in hūmōi casib⁹ q̄
sic eā cognosceret. Et ad predictū ca-
sus maiorez itelligēciā sciendū q̄
Al. i iiii. dis. xxi. a i sū. 2. eo. ti. q. x.
lvij. ait. Videtur dicēd q̄ nichil e-
orū q̄cūt marit⁹ cū vxore fuato
vase debito fm se ē peccm mortale
s̄ pōt ēē signū mōl concupie. qñ. s̄. nō
sufficit eis mod⁹ quē natūa dēfmi-
nat. vt at hoc meli⁹ itelligatur q̄s
s̄. sit mod⁹ natural. a q̄s pl⁹ l. mō
ab illo mō natūali deriuet. **Nota** q̄
debitū mod⁹ quē natūa docet est: vt
mulier iaceat i dorso. vir at i ven-
tre iacibat ei. Et sic facili⁹ cōcipiūt
mulieres. nisi p accūs impediatur
Minor at deriuet ab illo ē latē al

deriuet. a maior seētis a adhuc
maior stantiū. a horū maxim⁹ qui
ē retro more iumētoz. Et ideo q̄dā
hunc modū vltimūz dixerūt esse
mortale peccm. q̄d in nō placet. Ex
p̄dīs tria notāda sunt. Primum
ē q̄ agēs cū vxore extē vas natūa-
le. indubitātē sp peccat mortali⁹
fm oēs. a est gūssimū mortale.
vñ. xxij. q. vñ. adulteri⁹ St. Au.
g⁹. Vnus q̄ est cōtē natūa execa-
bilis fit i meretce. sed execrabili⁹
i vxore. Ibi etiā dicit q̄ vñs contra
natūa gūior est icēstu materno.
Secūm est q̄ nichil eorū q̄ fāt mal-
t⁹ cū vxore fuato debito vase s̄z se
ē peccm mortale. Et ex hoc dicto oc-
casionē capiūt lasciuī ihoēsta plu-
rima quasi liceret pagēdi. tñ vtz
ex p̄dīs nō affirmat hoc **Tho.** sed
St i isto cau nō sp ē peccm mōle vt
q̄dā dicūt: qñ dicat **Hoc** nō audeo
dicē e⁹. Potest tñ hoc dēmi i certo
casu saluari de q̄ statūz. Terciū est
q̄ mod⁹ inatūal l. i vase p̄pō pōt
esse signū mortalis concupie. Sic
ē qñq̄ est signū mōl. qñq̄ vial
Signū vial est qñ s̄best aliq̄ cā
excusans sed nō sufficiens. vt q̄a
forte sine piculo nō pōt aliē agere
cū vxore. a hoc ip̄s agit ppter in-
otineniciā seu vitandā extraordi-
riā fornicationez quo cau nō dēst
saltē vial. **xxv. dis. 7. al. s̄. autem**
a tanto graui⁹ quāto plus discedi-
tur a mō naturali. licet excusetur
a mortali ppter subsistētē causā
Signū autē mortalis videtur qñ
nulla rōnabili subsistente causā.
solum causa voluptatis agitur Et

tanto est maius signum a peccatū
quanto est min⁹ nālis. Et hoc videtur
sentire glo. ray. in ti. de matri
monio. ¶ sed nunq̄d hęc tria. sup
verbo sedius: vbi ait. Nunq̄d pec
cat mōlter: vir si cognoscat vxorē
non oñueto mō: dū tū hoc faciat i
vase nālis. ¶ Credo sine preiudicō
q̄ si hoc faciat cā soli⁹ vo luptatis
ampli⁹ sic q̄rend: peccat mōlter.
¶ Si vero sūstineret iusta cā sic agē
di a sciēse semen eꝝ nō effundit:
nō peccat mortali: tūc tūc esset in
hīs casib⁹ vt didū est eaz tēē vt
fororē: sub dēs. ¶ Nō est oītra. xxxij
q. vij. adulterij. qz qd ibi dī itelli
git de alijs oītra naturā cognoscē
tib⁹ vxores aut extraordinarie pol
luentib⁹ ant cā libidinis saturāde
a sine cā hoc facientib⁹. B

Uir teneat reddere de
bitūz quā accusat de
adulterio lice pendere. ¶ fm ray.
Aut ē noto iū illam eē adulterā:
aut nō. In primo casu nec reddere
nec exigere dī: alie mōlter peccat
nisi forte ipsa velit abstinere a pec
cato adulterij a pñiam agere. tūc
em ipse p̄t eā sibi reconciliare. xxx
ij. q. c. ¶ Et ex seq̄ntib⁹ causis: ex.
de diuor. significasti. a ex. de adul.
si vir. A. De isto p̄tō dicitur. j. j.
riij. B. In scō casu. scū nō ē noto
iū debet p̄tē reddere. S. fm thō.
i. iij. d. xxxv. vir q̄ cito sibi oīstat
de fornicatōe vxoris: non teneat de
bitū reddere: al s non solū incurrere
irregularitatē bigamie: s etā
gnaret sibi p̄iudiciū accusandi
Et hęc sūa verior videtur. A. Pōt

et primū dīctū intelligi q̄ vir cō
pelleret a iudice a adulterio nō dū
pbato: qz debet obedire ex quo p̄t
sine detrimēto salutis agere. xi. q.
iij. c. ¶ Nisi forte velit adulterij in
continenti: seu infra paucos dies
pbare. ar. c. solet. de sc. ex cō. li. vi
B. Verumtū in hoc casu vxorē di
mittere sine iudicio ecclē non pōt:
immo etiam si debitū reddat com
pulsus auctoritate ecclē: licet irregu
laritatē incurrat nō sibi gnat p̄i
udiciū accusandi. Et de hac mate
ria lēs j. matrimonij. viij. j. ix.

Uir p̄ter fornicationē vxo
ris non solū non teneat
ei debitū reddere: sed etā pōt eam
dimittere: nisi in septē casib⁹ quos
habet j. matrimonij. viij. j. ix.

Sed nunq̄d peccat vir mōl
ter exigendo debitūz
ab vxore pmanente in adulterio. ¶
fm q̄ nōt hug. xxxij. q. i. si q̄s
vxorē. Si alter iūgu sciēter exi
gat debitū a reliquo pmanēte in
adulterio siue occulto siue maīse
sto peccat mōlter qz facit oītra cō
stitutionē ecclē. A. extra de adul. si
vir. Et p̄dēcā notat glo. ray. in ti.
tu. de mōmō. j. itē pone q̄ vir
sup verbo. si vir. Et addit. Etā pec
cat reddendo si celebrat⁹ ē diuor
ciū iudicio ecclē. aut si publice mo
rat in adulterio. Si neut⁹ istorū
sit nō peccat reddēdo: qz ad hoc te
neat. Si aut p̄ter incontinentiam a
fragilitatē carnis exigit debitum:
peccat mōlter. qz facit oītra cōsti
tutionē ecclē: minus tū peccat: cū
adulteriū occultū ē. Alij dicunt qz

impotentia continendi a copula car-
nali excusat exigente; in hoc casu:
quorum sententia est benignior: licet forte
non verior glo. **Et** idem notat in fili. o.
li. iiii. ti. ii. q. xlii. Aliq. tñ non im-
probabiliter videntur asserere qd si
abstinentia a reddendo vel exigendo
debitum non corrigit adulterij: si po-
tius ad deteriora puocat: vel aliter in-
utiliter scandala opat: qd licite pos-
sit a reddi a exigere: qd ordinatio ec-
clesie facta est non ad introducendum
sed ad remouendum scandala: a cel-
sante ea cessat effectus. **ex. de appel.**
cū cessante. **Et** intelligentia dictorum
ex causis est assumenda dicendi. ex
de verbo. sig. intelligentia. Item potest
peti debitum a reddi si adulter seu ad-
ultera egerit penam: de co. c. si vir.
de adul. **Et** in ca. si quis vxor. x. xii.
q. i. dicit qd vir abstineat a mīmoio
adultere: donec impleat satisfactio-
nem criminis. Ideo. qd p. satisfactio; penam
non meretur vocari a dultera. **Et** glo.
sup verbo expleat dicit vel satis in
choet. Nā si voluerit ea sibi restituere:
etiam infra tempus penam ab ea potest
exigere debitum. ex. de furtis ex l. iis
extra de eo qd cognoscit. san. vxoris
sue c. veniens. **Et** in de co. c. si vir dicit
qd vir non debet sepe recipere peccatricem.
Sed in c. quemadmodum ex. de
iureiur. dicit qd vir potest dimittere vxori
peccanti non solum septies: sed etiam
vsq. septuagies septies sicut euangelii
cam veritate. **Matth. xviii.** **Glo**
in dicto c. si vir. sup verbo sepe: **Et**
Maritus spiritus potest ei parere si vult a ea
recipere post penam sicut euangelicam
veritate: sed ecclesia non intercedit p

ea: ex quo aliquis ei peccat: ne vi-
deat ei dare peccandi licentiam. a ad
terrorem dei etiam hoc in glo. **Sed** cer-
te in c. si vir: non dicit de intercessio-
ne ecclesie: sed de receptioe viri. Vñ sa-
tis videtur posse dici qd spiritus vir potest reci-
pere eam post veram penam: a eo ca-
su possit etiam p. ea ecclesia intercedere.
In contrarium non videtur nec autol-
tas nec ratio. **Non** enim propter hoc datur
licentia peccandi cum presupponatur ve-
ra penam. **Si** enim in hoc videtur dari
licentia ad peccandum: nec magis ea
recipere liceret: qd prius esset turpi-
tudinis. **xxii. q. i. si crudelis.** Quia autem
sepe peccauit: non ita facilliter est re-
cipienda si vigilanter: ne forte non
sit vere penitens. **Et** ita potest intelligi
dictum c. si vir. Ratio autem est: qd sepe pec-
cans seu recidivans presumit ve-
ram penam non habere de pe. d. ii. re-
visor. **Itē** glo. in dicto c. si vir: sup
verbo re: dicit qd nisi maritus de-
nunciet adultera ad penam: mor-
taliter peccat. ii. q. i. si peccauerit. a
dicto c. quemadmodum glo. **For**
idem si vxor non denunciet adulterij
si potest: qd vxor non ad imparia
iudicatur. dicto. cap. si quis vxor-
em. **B.**

Quid coniunx propter
adulterium a se
omissum statim perdit ius exigendi
debitum. **Ex.** sicut ray. videtur qd sic sal-
tem quo ad iudicium anime: qd peccan-
do in lege mīmonij reddit se indi-
gnum. a ideo non debet petere si pur-
gata culpa: reddere tñ tenet ex ac-
tus. **A.** **Idem** sum. o. eo. ti. ii. q. i. v
bi etiam dicit qd licet adulter ipso iure

amittat ius petendi debiti; si tñ
petit a adulteriu sit occultu: debet
sibi reddi: q̄ fm glo. ray. vterq;
iugū duplex ius h̄z in reliquo. s.
ius exigendi. a q̄ sibi exigenti de
bitū reddatur. **P**rimū amittit for
nicando: sed nō scdm. Sic a prela
tus ius non h̄z impandi aliq̄d il
licitū vel de quo dubitat an sit illi
citū: subditus tñ debet ei obedire in
dubio illicito. a hoc ius h̄z prela
tus in eo: licet non h̄eat ius impe
randi: sed peccat impando in hoc
casu. xxij. q. v. q̄d culpā. **G**lo. h̄.
puto v̄z m̄si cā phibens exactōez
cōtineret vtramq; ptem. tunc ei
etiā si sit occultū reddi non d̄z vt
in c. inq̄stioni. ex. de sen. excom.
Item a qñ quis cogit in dicalitate
al̄s secus. s. q̄ nō tenetur reddere
etiā si impedimentū sit secretū. It
sic p̄t intelligi q̄d dictū est supra
q̄. ix. ad si. in addicōe. **S**ic a tene
tur q̄ cognouit osanguineaz vxo
ris: sed nunq̄ exigere p̄t. extra de
eo q̄ cog. osan. v̄z. transmissē. **A.**
Ibi d̄z q̄ qui cognouit suā preui
gnā ex vore premortua: a ducta
alia legitima vore cui preuigna
publice ad percandū redijt: nō p̄t
debitum petere. a exact⁹ debet ei
gravi cordis dolore reddere. a si p̄
moriatur sc̄a: debet sic sine spe cō
iugij ppetuo manere. **B.**

Qui otraxit cū aliq̄dam de
stine a postea cū alia
publice: nunq̄ exact⁹ a prima te
nef ad redditionez debitis. **R.** fm
vil. **C**redo q̄ non tenet si ē in loco
vbi osuetum ē q̄ ante carnales co

pulam adhibeat benedictio nup
tialis. **I**deputo etiā si non sit osue
tum a reddi non possit sine sc̄da
lo: cū ab oī specie mala abstinen
dū sit. v. ad thessal. vi. **B.** a sibi im
putet illa q̄ clamdestine otraxit a
ingessit se periculo. **C**redo tñ q̄ si
secunda relicta transeat ad alias
ptes: cū prima in quib⁹ sine scan
dalo pnt adhiberi solemnitates
debitae si de solemnitatib⁹ nō ē
osuetudo: possit ei cohabitare. q̄ si sic
fecerit: licitū est. **A.** De hoc latius
d̄z in sum. c. li. iij. ti. ij. q. lxij. vbi
p̄z fm aliquos q̄ iste non tenet re
cedere a sc̄da h̄z ei non deat debitū
reddere vt vadat cū prima: a sibi i
putet q̄ clamdestine otraxit. q̄d pu
to intelligen dū qñ a sc̄da non p̄t
recedere sine scandalo siue sp̄e ma
li: ex. de vi. a hōie. de. cū ab oī: et
pretadū est: al̄ tene tenet recede
re: a posset hoc agere p̄pria autori
tate: vt in deā. q. lxij. fm glo. ray
Et addit. **N**ō est otra q̄d solet dici
q̄ vir nō debet dimittere vxorem si
ne iudicio ecc̄e. **H**oc em̄ intelligē
dum est qñ m̄tr eos ē impedimē
tum aliud q̄ sit ligatio m̄rimoni
precedētis. vel q̄ sit votū solenne
p̄pter q̄d impedimentū non p̄t cō
misceri cū ea sine p̄dō mortali: in
quo tñ casu sicut notauit hug. ex.
xv. q. vi. multoz. a si p̄cepto ec
clesie non tenet obedire quantū
ad reddendū debitum: tñ in coha
bitacōe a necessariis exhibicōe
tenet ei obedire a sine ordine iuris
non debet hoc denegare vxi cui de
facto se copulauit. **S**ecus est vbi
l. ij.

quīs ottraxit matrimonium cum
duabus de pñti successiue. q̄ cum
coipso q̄ ottraxit cum prima tene
atur ei cohabitare a necāria exhibē
quantū ad hoc nō potuit se obli
gare scde. vnde tenet redire ad pe
nitentiā: iudicio tñ ecclē si hoc pos
sit fieri. Si aut non possit q̄ forte
veritas pbari non p̄t: credo sine p̄
iudicio q̄ autoritate ppria hoc p̄t
facere: immo tenet p̄stū si pri
ma nō fuit in culpa. vel si ignora
uerit ius qd est circa damēstima
matrimonia fm hug. Qui etiā di
xit q̄ cū aliquis ottraxit damēsti
ne cū prima. a postea manifeste
cū secunda: primo debet obedire
consciē: q̄ ecclē excoicanti. Si tñ p̄t
vtramq̄ exhibere: credo q̄ secun
dam exhibere tenet: quī ea q̄ p̄t
facere sine p̄dō tenet ei facere a d
p̄ceptum ecclē: nec ea debet ei s̄e
ordine iudiciario denegare. Et co
dem mō credo q̄ si aliq̄s post p̄fes
sionē legitime factā in monasterio
exeat de facto a cōtrahat m̄rimo
niū de facto in facie ecclē: si postea
reuertat ad cor p̄t reuerti ad reli
gionē autoritate ppria. a potius te
net sequi consciā de p̄fessione
facta ab eo in religionē: q̄ obedi
re prelato vel ecclē precipiēti ma
nere cū vxore. Idē credo in opposi
to casu. s. cū quis post matrimoni
um legitime ottradum a s̄umma
tum inuita vxore transit ad mona
steriū a ibi facit p̄fessionem q̄ in
hoc casu nō obstante phibitione
prelati: aut excoicatione ecclē:
autoritate ppria p̄t reuerti ad vx

orem. a ab hoc tenetur: nisi ab vx
ore otinentiam p̄fidente possit licē
tiam remanendi in religione im
petrare: aut nisi ipsa fuerit forni
cata q̄ pretextu fornicatōis possit
eaz repellē. in quo casu poterit ibi
manē ea inuita. Uec omnia glo.
B. De hac matia vide plura infra
matrimoniu. vii. p. totum. De de
bito red dēdo leproso: vide q̄. lepro
sus. i. a. ii.

Decan⁹. De of
ficio decani. vide supra ar
chidiaconus.

Decime. i. cōiter
Decima est ps omnium
bonoꝝ iuste acquisitoꝝ deo debi
ta: extra eo. tua nobis. A. Quin
partis quota ē sicut verba sonāt
.s. decima fm ray. a hos. vt in sum.
con. li. ti. xv. q. 4. B.

Decimarū quedaz sūt
p̄sonales: a quedā sunt prediales. Persona
les sunt q̄ debentur ex negociatōe
vel artificio seu scia. militia. aut
venatione a h̄mōi. Prediales vō
sunt que pueniunt ex ipsis p̄dijs
vt extra eo. ad aplice. a. p̄stora
lis: a ex. de prochijs. c. vlti. S; de
quibusdā dubiū videt̄ vt sint p̄
diales vel p̄sonales vt de agnis a
alijs fetibz aiatū q̄ in pascuis sūt
Et p̄t dici q̄ sint mixte cū p̄tim ve
niāt a predijs vnde veniūt a alia.
ar. ex. eo. c. omissum. a sic sūt p̄bi
ales. p̄tim vō pueniāt a p̄sonis
a custodia p̄sonaz a sic videntur

personales. **H**ec fuerunt de causa hosti.
licet quo ad ultimum membrum di
uerſi diuerſa dixerint: vt in ſum.
con. eo. ti. q. ij. B.

Ut de decimis deduci poſ
ſint expenſe. **R.** Pre
diales decime dari dñt indiſtinde
nō deducis expenſis: nec etiā illis
q̄ ſunt p̄ fruictib⁹ colligendis: ex.
eo. cū hoies. **A.** Vñ nec ſemē dedu
cendū eſt ſm goff. a hoſ. vt in ſū.
cō. li. i. ti. xv. q. xxij. **B.** De perſona
libus vero diſtinguendū. q̄ ſi ſur
gunt ex reb⁹ iam decimatis: dedu
cunt expenſe: aliter non: ex. eo. pa
ſtoralis. De lucro aut aduocatio
nis ſm wil. non dñt expenſe dedu
ci. **A.** ſicut q̄ locat opas ſuas non
deducit expenſas vt in deā. q. xxx
ij. vbi hec oīa notantur. **B.**

Quā dñt decime dari. **R.** Pre
diales dñt dari ſtatim
qñ fruictus p̄cipiunt a ante q̄ ſepe
tur inde cenſus vel tributū vel h⁹ i
Et ſi primo facta fuerit talis ſepa
tio: nihil om̄i⁹ decima integra dā
da eſt. **A.** q̄ ſic ruſticus tenet deci
mare qd ſibi remanet: ita dñs h⁹
qd de acervo in decimato accepit.
vt in dicta. q. xxij. **B.** Extra eo. tu
a nob. a c. cū non ſitis. Perſona
les aut pñt dari in fine anni. ar.
ex. de pigno. ex lūis. **A.** In iſto. c.
nihil dñt de hoc. ſed in deā. q. xxij.
nota ſm ray. q̄ perſonales pñt da
ri in fine añi: vt ſic maior vtilitas
pueniat eccē: q̄ ſi p̄ minutias ſol
uerent. ar. dicti c. ex lūis. **R.** dicit
hoſ. a addit. **V**erū ſi ante annū ve
lit qd ſoluere: nō video q̄ poſſit re

ſutari: q̄ hoc iure non ē exp̄ſſum
Con. inno. vt ibi. **V**idet poſſe dici
q̄ facto lucro ſtatim qd ſoluē tenea
tur. **Nā ſm tho. ij. ij. q. lxxvij. ar.**
a qd ſine t̄p̄is de terminatione de
betur niſi ſtatim ſoluat: obligat
ad p̄dñm. Poſſit etiā ſolutio retar
dari in q̄ntum oernat vtilitate: ec
cleſie vt dicūt dicti doctores. **B.**

Ut optima deant dari p̄
decimis. **R.** Agnos.
pulos vitulos a h̄mōi non tenet
quis dare optimos nec deteriores:
ſed mediores vel ſic tranſeunt ſb
virga paſtoris. **A.** De hoc ſic dñt le
ui. vi. Oim decimarū bouis a ouis
a capre: q̄ ſub paſtoris virga trāſ
eunt quicq̄d decimū venerit: ſc̄ifi
cabitur dñō. **B.** Indignū eſt em̄
dare deo qd debignatur hō. d. xlix
c. vi. q. vi. oēs decime. **A.** **R.** dñt
in ſum. c. li. i. ti. xv. q. xxij. ſm In
no. hoſ. a goff. **B.**

Ut deant ſolui in vinea:
vel in predio. an debe
ant deportari ad eccā. **R.** ſm hoſ.
Pōt dici q̄ in hoc dñt ſeruari oſue
tudo. ex. de ſepul. certificati. **A.** **R.**
in ſum. c. eo. ti. q. xxij. vbi etiā dñt
q̄ expenſe p̄ colligendis fruictib⁹
nō deducunt ſm hoſ. ſed ſi ſup pre
dictis non appareat oſuetudo: pu
to q̄ decime deant portari ad eccle
ſiaz: q̄ quando eſt ſpecialis a cer
tus creditor regulariter debet a de
bitore requiri ei debitu: p̄ſoluat
ſm tho. ſecunda ſede. q. xxij. ar.
ij. ad fi. **B.**

Ut dāre decimas ſit pre
ceptum. **R.** ſm tho.
liij.

ii. ii. q. lxxxvii. Decime in veteri le-
ge debebant ad sustentationē mi-
nistroz dei. **Malach. ii.** Inferte o-
nem decimationē in horreū meū:
ut sit cib⁹ in domo mea. **Vnde** pre-
ceptum de solucōe decimarū p̄tim
quidē erat morale inductum rōne
naturali. p̄tim aut iudiciale ex di-
uina institucōe robur h̄ns. Rō at
nālis dicitur: ut h̄ns q̄ diuino cul-
tui ministrant: ipse p̄ls necēria
ministraret. **Choz. ix.** Quis mili-
tat suis stipendijs vnq̄. **Determi-**
natio aut certe p̄tis introducta ē
ex institucōe diuina. q̄ trib⁹ leui-
tica: diuinis ministris mācipa-
ta possessiones nō hēbat. a sic eāt
iudiciale p̄tinens ad equalitate;
inter hoīes s̄m obditiones illi⁹ p̄li
oseruandā: sed a oueniebat cum
ceremonialib⁹ quantū ad aliquā
significationē. **A** Sicut a oīa anti-
que legis facta s̄m illud. **Choz. x.**
Oīa in figura p̄tingebant illis.
Qui enī decimābat q̄ est p̄fectiōis
signū: eo q̄ denarius est nūus p̄fe-
ctus q̄si primus limes nūorum vl-
tra quē numeri non p̄cedunt: sed
reuertunt ab vno noue; p̄tibus
ēseruatis p̄testat quasi in quodā
signo ad se p̄tinere imp̄fectione;
Perfectionē vero que erat futura
per xpm esse expectandā a deo s̄m
tho. in dca. q. lxxxvii. ar. i. vbi po-
nunt etiam oīa que in hoc p̄tine-
tur. **B.** Est aut differentia inter cei-
monialia a iudicialia precepta.
q̄ ceremonialia illicitū est obser-
uare tpe legis noue. iudicialia ve-
ro a si non obligant tpe gr̄e: tū

p̄nt obseruari sine p̄dōa ad eoz
obseruantia aliq̄ obligant si sta-
tuant autoritate eoz quoz est le-
ges de re: sicut si nunc aliq̄s prin-
ceps statueret ut qui furat⁹ fue-
rit oue: reddat quatuor oues: ut legi-
tur exo. xxxij. eius subditi tenerētur
obseruare: ita etiā determinatō de
cime p̄tis est instituta autoritate
ecclē tpe noue legis. ut. s̄. min⁹ p̄ls
noue legis ministris noui testamē-
ti non exhibeat: q̄ p̄ls veteris le-
gis ministris vetis testamenti: cū
tū p̄ls noue legis ad maiora ob-
liget. s̄m illud **math. v.** Nisi abū-
dauerit iusticia aē. a etiā ministri
noui testamēti maioris sūt diḡti-
tis q̄ ministri veteris ut probat a
p̄ls. **Choz. iiij.** Sic ḡ ad solucōe;
decimarū hoīes tenent. p̄tim q̄d;
ex iure nāli. p̄tim ex institucōe ec-
clesie: q̄ tū pensatis oportunitati-
bus tpm a p̄sonaz posset aliam
ptem determinare. **A.** **Hec** tho. in
dicto ar. i. vbi etiā dicit q̄ precep-
tum de solucōe decimarū m̄ntum
est morale datur a dño **math. x.**
ibi. Dign⁹ est em opari⁹ cib⁹ suo.
Et ab aplo. **Choz. ix. B.**

De solucōis decimis cōfel-
sores religiosi tenentur
facere oīam oītentib⁹. q̄ si scien-
ter obmiserint: suspensi sūt ab of-
ficio predicatōis: donec faciant si-
cūto de p̄nt. a si interim predicāt:
sunt excoīcati. **A.** hoc est v̄z si ab
eccāz rectorib⁹ vel eoz loca tenēti-
b⁹ fueint req̄siti dicti oīfessores ad
hanc oīciam faciendā: al nō sub-
iiciunt hūc p̄ne vt colligit ex t̄p.

de. cupientes. allegato. a notat
in direc. li. iij. ti. ij. f. c. lvi. a. ti. vi.
xxx. B. Illi autem religiosi qui dicunt
aliquod a solutione decimarum retra-
hant audientes excoicati sunt ip-
so facto. A. Sine hoc dicant in pre-
dicationibus siue alibi retrahant
a solutione decimarum ecclesiarum debita-
rum: ut in dicta de. cupientes. B.
Item preceptum grauissimum sit pre-
dicantibus quod in prima dominica qua-
dragesime et quarta et ultima et in
festis ascensionis domini penthecostes
natiuitatis sancti Iohannis baptiste. as-
sumptionis et natiuitatis beate marie
audientes informant si fuerint re-
quisiti quod decimas soluant. Sed per
dicta non extendunt ad religiosos
qui decimas percipiunt. A. Ipsi enim
non incurrit dictas penas. quod soli
non percipientes solent in predicationibus
delinquere secundum glo. in ter. de quo sta-
tim super verbo percipientium. B. Hec
omnia in de. cupientes. de penis.

Ut in decimis excusetur
consuetudo de non solu-
endo. R. secundum ray. et hos. Decime per-
sonales non diuino iure sunt predia-
les: sed precepto hominis debentur. Naz
et leui. vi. tm de predialibus fit men-
tio. Consuetudo autem ius humanum
tollit: vel in toto si est generalis: vel
in parte si est particularis. d. xij. consue-
tudo. unde videtur quod consuetudo contrari-
a a culpa liberet non solventes il-
las. Na necessario ille decime sol-
uende sunt qui debentur ex lege divina:
vel loci consuetudine approbata. s.
prediales. ex. eo. in aliquibus. A. In
hoc enim non fit aliquod mentio de perso-

nalibus: vel predialibus: sed solum quod
ille decime sunt necessario soluende:
qui debentur ex lege diuina vel loci con-
suetudine approbata. Cum predicas
tamen quod consuetudo excuset in personali-
bus cum ray. et hos. con. glossa. et glo.
ray. ut in sum. c. li. et ti. xv. q. xli. B.
Sanius consilium esset soluere etiam per-
sonales vel sibi remitti facere. A.
Hoc fuit dictum ray. qui ut in dicta
q. xli. per predicationem subiungit. Hoc
tamen diffinire non audeo. s. quod consuetu-
do excuset non solventes decimas
personales. Sanum consilium esset ut sol-
uerent vel saltem auctore episcopi et eccle-
siarum quibus essent persolvende erog-
aret quilibet vel simul. vel per cotidi-
anas elemosinas in usus pauperum. et quod
idem faceret de decimis quas retinuit
preteritis temporibus vel peteret saltem
a predicationibus personis remitti intuitu
dei et elemosine. Glo. ei. ait. Bene
dicit consilium. quod non est necessarium hoc
fieri: cum consuetudo reuera in hac par-
te excuset. hec ibi. Videtur dicendum
quod preceptum decimarum hodie intus est
de iure diuino cui consuetudo non de-
rogat in quantum est morale: viz in quan-
tum permittit necessariam subuentionem
ministrantiu diuinis. et ideo nulla
consuetudine videtur excusari quando quis
iuxta facultates suas siue ex predi-
is siue ex lucro persone: teneatur sub-
uenire indigentibus ministrantiu si-
bi spiritualia. quod ad hoc obligatur ex
lege diuina Matth. x. et i. Choro. ix.
et per ex huiusmodi s. vi. in addicione. B.

Quid de illis qui ex antiqua
consuetudine nullas de-
cimas soluant. R. secundum thom. ii. q.
l. iij.

lxxxvii. Dicendum qd hz eccā possit
requere decimas: tñ laudabilis nō
requit eas in locis: vbi sine scāda
lo requi nō possent ppter dissuetu
dine vel aliā cāz: nec tñ illi q non
soluunt in locis illis: sūt in statu
dānacōis: nisi forte ppter obstina
tionē hñtes voluntate non solue
di. **A.** Nec intelligēda sunt de deci
mis inē diuino debitis. nā in alijs
plene excusat cōsuetudo: vt s. p. p. p.
mo. **B.** Vel p. t. dici fm. wil. q. qn
nulla decima soluit videtur q dñi
predioz breui manu soluerint ec
clesie decimas a eis deinceps ecclā
redonauerit. Hoc idē est cū s. m. a
tho. sup. posita. Nā a tho. innuit il
los interim absolui ex tacita emis
sione. Sed vt in sum. cō. eo. ti. q.
xliij. iste wil. addit q si ita obten
tum ē a tpe c. non extat memori
a excusat qui nil vel min. soluit:
q decima sit. nec pñt autoritate p
pria q sustinuerunt hñmōi cōsuetu
dine in: vel successores eoz aliqd
plus solito exigere: aut de rebo de
quib. non cōsueuerunt decime sol
ui de nouo aliqd exigere: nec dñi
predioz tñ ultra solitu tenentur ali
quid soluē: nisi ecclā ad impia re
digatur: vel nisi aucte dñi pape fi
at hoc ex certa scāa reuocantis pre
dictā cōsuetudinē. Vex est tñ q so
la cōsuetudo non liberat debitorez
decimar. in prediis casib. sed cō
positio vel remissio fecā ab ecclā ex
presse vel tacite siue presumpte ex
hoc q p tñ tps pacifice sustinuit
q aut nil p decima soluetur. aut
min. q decima. **Glo.** Ego puto q

in decimis q non sunt de iure diu
no cōsuetudo excuset etiā nō tam lō
ga: dum mō rōnabilis a prescrip
tate. ex. de cōsue. ca. fi. In hijs vero q
sūt de iure diuino nulla cōsuetudo
excusat: vt supra. s. p. p. p. p. p. p. p.
ut hic d. t. tho. Et fm. b. etiā pōt in
telligi dictū inno. qd nunc sequitur
B. Porro inno. extra eo. in aliqui
bus dicit q in eo q non soluunt
decime vel min. plene nulla cōsue
tudo v. xvi. q. vij. quicunq. Sed
tñ fm. hos. sup. c. statuimus: extra
de transac. cōpositio inter psonam
ecclesiasticam a lay. cū sup. aliq. pte:
seu quota decime facta de cōsensu
superioris prelati. **A.** Con. glo.
ray. vt in sū. cō. n. li. v. ti. xv. q. xliij.
Sed inno. in ca. venerabilis de cō.
vii. vel muti. a in sum. cō. eo. ti. q.
xliij. dicit q nec cōpositio nec pa
ctum p. valere in remissione deci
mar. qd p. intelligi q si hoc fieret
sup. decimis oīo debitis. a sine rō
nabili cā: vt supra. alienatio. vel
qn fieret voluntate non libera: sic
requiritur ad remissionē faciendā:
vt nota. in sum. cō. li. ij. ti. v. q. xxv
als cōpositio a pactū sup. decimis
tenev. de cōsensu superioris: vt da
re dicitur in dicto ca. statuimus.
de transac. **B.**

Que fit remuneratio fide
liter soluentium deci
mas. **Re. fm. ray.** Quadruplex est
Prima ē abundantia fructuum: **Se**
cunda sanitas corporis. De hijs du
ab. aug. Si decimā dederis: nō so
lum abundantia fructuum: sed etiā
sanitas corporis cōsequis. xvi. q. v.

decime **Tercia** est remissio p^oz
Quarta celeste regnū. De hīs du
ab⁹ aug⁹ ibidē. Qui premiū op^a
re: aut p^oz indulgētiā desiderat
p^omeri: reddat decimā. a de nouē
p^oribus el^onam studeat dare pau
perib⁹ **Ecoī** qui nō dat punitur p
opposita **Malach. iij.** Quia mī non
reddidistis decimas a p^omicias: id
ēo fame a penuria maledi^o estis
Ite aug⁹ vbi s. Cū decimas dādo
a terrena a celestia possis p^omeri
p auaricia duplicē tene dō; frau
das **A. v. fraudādo tibi subtrahis**
vt in sū. v. eo. ti. q. xlv. B. Nec est
dñi iustissima consuetudo vt si tu illi
decimā non dederis: tu ad decimā
reuoceris. dabis ipso militi qd nō
vis dare sacerdoti **Ite aug⁹ vbi s.**
Non de⁹ premiū postulat s^o hōrez
a q^o dignatur totū; dare decimā a
nob⁹ dignatur recipere. nec sibi: sed
nobis p^ocul dubio p^ofuturem **Nec**
oīa in p^ored cō. c. decime. Nā a anti
qui p^oies cōp^ois oībus abū dabāt
q^o decimas dō dabant. **Mō** at hē
tollit fīscus q^o non accepit x^op^os. x
vi. q. vii. c. maiores

Decime. ij. A q^o
b⁹ decime dari dēant. s^o.
Decime dari dūt ab oībus laycis
xvi. q. vii. decimas: extra eo. a no
bis. **Item** clerici teneantur dare de
cimas: non de ecclesijs sed de suis
reb⁹ **ex. eo. c. ij. a c. a nobis. de ose.**
bi. v. quadragesima. A. Hoc nōt
glo. in dō c. ij. a ibi in textu pat^o
q^o etiam clerici dūt soluere decimas
p^osonales hīs a quib⁹ recipiūt sa

cramenta. **Clerici** videntes in coī
sicut a religiosi non tenent solue
re decimā de laborib⁹ seu nutrime
tis suis p^orijs. xvi. q. i. decimas. **B**
Item religiosi tam exempti q^o nō
exempti de terris a possessionib⁹
acquistis a acquirēdis tenent in
tegre soluere decimas illis quib⁹
eēdē possessiones: a terre fuerant
decimales: extra eo. **Statuto. s^o cete**
rim li. vi. **Item** etiā leprosi tenen
tur ad decimas. **Si** tñ sint cōmuni
ter viuētes non tenent de ortis a
nutrimentis aialiu⁹ vbi etiam in
telligunt fetus: extra de ecclē. edi.
c. ij. **A.** **Ibi** mī dī de fetibus: sed so
lum de ortis a nutrimentis aialiu⁹
inter que iste interp^ore tant fetus
Et cū eo con. albricus. B **Et** oīa
p^odicta intelligas de iure coī. **Se**
cus autē si q^o aliud hērent ex priuī
legio. **A.** **Nec** etiā notant in sū. cō.
li. vi. q. xii. **B**

Utr^o iudei teneant dare de
cimas. **s^o.** **Persona**
les nō tenentur dare decimas cū nō
recipiant ecclesiastica sacra: nec au
diāt dīma: immo nec sint de corp^o
eccē. ff. de cens. forma. **s^o si v^o quis**
A. Ite in sū. v. eo. ti. q. xv. B. **Sec⁹**
de p^oredialib⁹ extra eo. de terris Et
de hoc casu hēs iū de⁹ a. s^o penul.

Utr^o clerici teneant dare de
cimas: vel pecuniā pa
pe requirenti. **s^o.** **fm t^o x. ij. q. lx**
xxvii. **Dicendum** q^o in veteri lege
dabantur primicie sacerdotib⁹.
decime autē leuitis: a q^o sacerdoti
bus leuite subditi erant: dñs mā
dauit leuitis vt ipsi loco p^omitiaz

soluerent pontifici summo sacerdoti decimam decime. **V**n nunc eadem ratione tenentur deici summo pontifici dare decimam si exigit. **N**aturalis autem ratio dicitur ut illi qui habent curam de eorum statu provideant unde possit exequi ea que pertinent ad eorum salutem. **A.** **I**tem in summo. 2. eo. ti. q. xvi. **B.**

Cum quis vendit aeruum ante decimationem: quis tenetur ad decimam. **R.** **U**terque tenetur. **V**enditor quidem propter dolum quem commisit. et etiam qui habet precium quod succedit loco rei vendite. **arti. xij. q. ij. monem. ff. de peti. heret. si a rem a precium.** **E**mpstor vero tenetur. quia res transfuit ad eum cum onere decimarum. **ex. eo. pastoralis. xij. q. ii. c. augustinus.** **E**t ita ecclesia poterit petere a quo maluerit. si tamen obtinuerit ab uno liberatus est alter. **A**bsit enim peccata suum recipiat cum augmento. **D**ec rap. a. t. lx. ubi supra. **A**ddit autem rap. quod si emptor fuit bone fidei quia postea soluit decimam: venditor tenetur ei. **A.** **I**tem in summo. 2. eo. ti. q. xvij. ubi etiam addit **fm rap.** quod si emptor fuit male fidei: venditor non tenetur ei: nisi expresse dictum fuerit ei a cautum. sed tamen uterque debet agere penitentiam de dolo et quasi de furto. quia contrectauerunt decimam inuito domino. **I**n foro autem principali tutius est si emptor persolvat decimam quam venditor si ei restituat: nisi forte in casu. scilicet si emptor non inuenit deceptum in re quod bene videtur adhuc precium. **S**ed glo. eius dicit. **V**idetur quibusdam per a biliter quod si res adhuc videtur precium soluta decima. tamen in foro principali ve-

ditor tenetur emptori restituere id quod soluit ecclesie: dum tamen in strada abfuerit fraus et dolus: nec deceptus fuerit ultra dimidium iusti precij. glo. **H**oc videtur in foro iudiciali. in principali vero tenetur quis restituere etiam propter deceptionem minorem dummodo non valde puam ut infra emptor. **ff. ij. B.**

Quid si aliquis violentus vel furtime rapuit aeruum de area rustici ante solutionem decimarum: nunquid tenebitur rusticus. **R.** **C**um decime statim collatis fructibus deant dari. **xvi. q. i. de decime: ex. eo. cum hoies.** ergo si non solvantur: statim cum oportenter solvi possunt rusticus est in mora. quare periculum spectat ad ipsum. et sic tenetur. **S**ed tamen si soluerit: dabit ecclesia additiones suas contra raptorem. **S**i vero non erat adhuc in mora. et violentus sibi ablatum est: non tenetur: sed agat ecclesia contra ipsum raptorem. **ff. loca. l. si in lege. ff. de utilit. et fidei.** **E**t si si aliquis monachus sacerdos fuit in culpa vel causa morte. quia non tenebitur rusticus. **A.** **I**tem in summo. 2. eo. ti. q. xvij. **fm rap.** quod etiam addit. **E**t hoc tenetur per regulam quod super posterior mora nocet ei per quem fit. **ff. de pericu. a. como. rei ven. l. illud.** **E**t ideo si ecclesia fuerit in ultima mora: rusticus non tenetur et solvere decimam de sublatum: sed tamen de residuo: nisi in casu. scilicet si propter moram ecclesie sine effectibus non audebat rusticus tangere fructus: nec imposerat fructus quos aliter reposuisset in locum secum. tunc quicquid asportasset dedit in periculum ecclesie ad minus usque

ad complementum decime: vel si pl⁹
vel em asportatu est qñtum v³ de
cima. Eccia em non debet petere lu
crum cu dāno alioz. rñ. q. ij. frat
m. imo fm glo. eñ de consuetudie
l' constitucōe aliq n lice bat rustico
tollere a repo nē fructus suos nisi
de licia eccē: si eccā fuit in mora dā
bi licentiā: eccia tenebitur rustico
ad restitutionē toti⁹ damni. Dec
ibi. S. certe videt q prelati qui
fuit in mora seu alter a non eccia
teneat: nisi forte tota eccā fuisset in
culpa. q. delictū psonē in damnu
nō d; redundare eccie. ex. de re iu.
delictū. li. vi. B

Quid si aliq longo tpe
recepit vel retinuit
decimas: a nunc veniens ad satisf
factionē postulat sibi remitti: qā
aliter oportet eū mendicare. Re
fm ray. Si sacerdos videat istum
stritu a preces suas vti veritate: de
bet ei tanq paupel remittē vnde vi
uat: cū hoc idē ei postea dare dē
ret. rvi. q. i. qñ. A. Et addit ray. q
hoc pōt facere epus sine consensu ca
pituli: a; sic decime ad ecciam re
uertant: ex. de hñs q. fi. a prela. si
ne consensu. ca. cū aplica. Et cō. in no.
a goff. vt in sum. c. eo. ti. q. xxxix.
Sed goff. addit. Imponetur etiā
ei vt in totū satisfaciāt si ad fortu
nā deuenit pñguiores: vt ex. de
solu. Owardus. ff. de cessi. lo. l. iij.
B. Wil. vero addit q etiā si diues
sit pōt ei gratis dimittē vel in totū
vel in ptem: ex quo vult in postez
abstinere a ecciam restituere iuri
suo. A. Et hoc pōt epus in hoc casu

.i. dare vel remittere fructus percep
tos ppter utilitatē eccie pro chial.
fm eundē wil. vt in dca. q. xxxix.

Et ego hoc puto v³ quo ad excu
sacōz remittentis: non q ad libera
tionē eius cui fit emissio: cū sit po
tēs restituē a nō sit patius put d;
ad hoc q remissio valeat: vt s. bel
li. v. r. in addicōe. Si vō sit pa
tius: non pōt ei fieri remissio in dā
nū eccē: cū vt s. p; etiā paupel qñ
sit ei remissio d; iungi q si veniet
ad facultatē restituat: nisi forte si
eret liberalis remissio sup decimis
nō solutis ppter dissuetudinē: vt
s. decime. r. viij. a ix. q. vt ibi p;
nō solū remissio si ē taciturnitas
plati excusat oēs debite patos B

Decime. iij. Qui
a quib⁹ dari debeat decia
psonalis. Re. fm hos. Iure cōi dā
da est eccie pro chiali siue baptis
mali vbi quis audit divina a reci
pit sacramenta. rvi. q. i. questi. r.
a. Predialis vero danda est eccē:
infra cuius prochia prediū situm
est. extra de parro. c. vlti. a ex.
eo. qñ. rvi. q. i. si quis laycus. rñ
q. i. r. i. Et hoc nisi aliud obtineat
de consuetudine: extra eo. ca. v. a ij. a
ca. ommissum. a ca. ad apostolicē.
vel nisi prescripte sint: scdm hos.
ray. a tho. A. Item in sum. conf.
eo. ti. q. iij. Et quod dicitur de con
suetudine intelligendū est quo
ad prediales. Nam psonales sep
dantur illi eccē vbi eccāstica preci
pūntur sacramenta: vt in dco c.
ad aplica. extra eo. B. De mixtis

vero decimis de quibus dictum est
supra. decime .i. .ij. dicendum fm
hos. q. si appareat consuetudo: seruā
da ē. si nō appareat: tunc si aialia
pascūt continuo in prediis pprie p
rochie e? q. dñs ē a curā eoz gerit
indubitanē illi prochie soluende
sunt. Si vero pascant in pdiis pro
chie aliene videt q. diuidi deant
inter eccām vbi pascunt a ppriā.
ar. ff. de le. iij. q. saltuz. ex. de testa.
relatū. .ij. vlti. Ray. vero dicit q. si
aliqs pascat pcoā in vna prochi
a. a h? ouile in alia. q. de lacte. fe
tu a lana debet dari decima ecclē v
bi sunt pascua. ar. ex. eo. ommissuz.
Con. tho. .ij. .ij. q. lxxxvii. Sed fm a
lanū si cōtinue iacent in vna pro
chia. a cōtinue pascunt in alia. de
cime diuidi dñt. a idē si p medie
tate anni pascunt in vna prochia
a p medietate in alia. Nec ter. ex
tra eo. a d. aplice. Consuetudo tñ
in talib? est tenenda. A. Idē dñ in
sum. .v. eo. ti. q. iij. Sed si consuetudo
nō appareat satis videt eq. opinio
hos. coniungēdo eā cū dco ter. a ala
ni. cū iste decime p tñ sint predia
les a p tñ psonales vt s. decime v
cui soluent de .ij. a B
Sed decimas personales re
ges a principes. .x. fm inno. Epō
soluent: in e? dyocesi hñt pñcipa
le domiciliū. a si in duab? dyocesi
b? hñt diuident inter illas. A. Idē
in sum. .v. li. v. ti. xv. q. iij. B
Cui datur decima venacionis.
piscacionis a hñdōi. .x. fm
inno. Tres decime psonales sunt
q. ope hois remūt. Vñ dande sūt

ecclē vbi picipiunt eccāstica sacra
A. Idē in sum. .v. deā. q. iij. a subiu
git fm eundē. Et hñc intelligo vera
vbi libere q. piscat nullo pñcio da
to: nec pte piscacionis: q. si inde dñs
tūc pñciū vel ps: tunc bñvidere ē
q. de illo pñcio vel pte dande eēt
decime ecclē b aptismati. q. non ex
ministerium hois: sed ex aq. a terra
pueniūt Idē dico de venacōe a h?
modi. Idē videt q. si ās capiat pi
scas in maria portet i stagnū a ibi
viuāt aliqt dieb? q. decimā deat i
de hñe ecclā i e? prochia ē stagnū.
Idē videt de testijs redus. Alij dñt
q. sūt decime psonales. a q. dñe
sūt ecclē vbi picipiunt eccāstica sa
cra. hñc ibi. Videt posse dici vt ex
prediis pōt colligi q. si dca aialia
redusa viuāt pñcipale ex terra l
aq. siue labore hoim pñneāt ad p
diales. Si voviniūt etiā cū labore
hoim: pñneāt ad mixtas. a de ip
sis fiat qd sup dñdū ē de mixtis. B
Quid si artoze excisam in
situa quis portet ad
lo cū vbi multo plus valet. Dic
dum fm inno. q. soluet decimā ec
clē vbi ē situa deductis expensis
qs fecit in transferendo. A. Idē
in sum. con. dicta ques. iij. vbi eti
am ponitur a id quod dicitur in
.ij. se. B.

Quid si pascua p aialib?
ānuati vendant. .x.
fm inno. Decia pñcij soluet ecclē v
bi sūt pascua. a si dñs fūdi patia
tur gñtis pasci bestias in fūdo cū b
ba quaz euellit bestia tñseat cū o
nē suo d. deā. dñs bestie tñnebit

datē etiā decimā valoris herede. ff.
de usufruc. si usufructuari. **A.** Ita
lex nō videt habel in illo t. vñ pu
to qd velit allegare. **t. si usufructus**
ij. ff. de B.

Quid si quis t3 decimas in
feudū: nunq3 ppter
hoc recipiat decimas noualiū. **R.**
fm ray. Nō: sed debetur ecclie par
ochiali: q3 hmoi cōcessionēs a p
uilegia artanda sunt nō ampliā
da: **ex. eo. tua:** nisi forte sint religi
osi. a ex priuilegio decimas perci
pant. q3 percipient etiā noualiū.
ex. eo. ex pte. iij. A. Itē in sum. 3.
li. ti. xv. q. v. vbi etiā ponitur qd
dī m. ff. se. fm eundē ray. host. a m.

Quod si ipsi religiosi nō **no. B.**
ex priuilegio decimas ali
c3 ecclie percipiebāt: si ex prescripti
one tūc decime noualiū nō eis sed
ecclie soluēde sunt. **ex. eo. cū otigat.**

Cum cōcedit a papa aliq
b3 vt noualiū decimas
recipe valeant p portione q3 veteres
eos otigūt: non intelligit de illis
noualiū decimis q3 tpe hmoi im
petracōis ali3 possidebāt: nec etiā
h3 locū nisi solū in locis in quib3
ipsi impetratores veteres hēbāt a
p ea tūc portōe. **Q.** si impetratores
tpe impetracōis possidebant deci
mas veteres i totū: vel vltra medi
etate: nō extendit indultū vltra
medietatē noualiū: nisi fuerint ci
stercienses vel carthusienses. Itē
si p hmoi cōcessionēs ecclie prochi
ales ad grauare nē q3 nō possent
omode sustentari a iura epalia sol
uere: pūdeat p ordinarīos q3 hēc

possint. Itē q3uis forte a religios
exēptis a alijs fiat infeudacōnes
decimar. **A.** si a laycis retētar: a ē
cōgscēdo laycos ab ipsis religios
se in feudū detinē: vt in c. statū. de
quo 3. **B.** non h3 p3 talē infeudacō:
sic de scō presūptā hmoi decimas de
manib3 layco3 recipe ab h3 dyoce
sanor3 assensu. a ille tūc decime pnt
talit de manib3 layco3 a religios
acqri q3 an lateranēse cōciliū in feu
dū ppetuo fuerūt cōesse. Et dyoce
sanū faciant iusticiā prochiālib3
ecclis de decimis q3 religiosi hnt:
nisi agat de reb3 exēptis. **Dec oī**
a predcā hnt ex. eo. statuto. li. vi

Ut2 decime illar3 rerū de q3
bus antiq3 nō cōsue
uerunt dari deant illis q3 eas hnt
in feudū. vel eas recupauerūt aut
ecclie. **R. fm ray.** Videt q3 milites
q3 alias decimas percipiūt possint il
las petre: eo q3 eis tra illa ab an
tiq3 fuit decimalis a vna eadēq3 res
non deat duplici iure censerī: **ex.**
eo. cū in tua. Vel forte verū est in
mōsterio vel ecclā. **A. Ray. non di**
cit. vel forte: sed dicit. Id vñ ē in
monasterio vel ecclā. sed in layco
forte sec3. vt in sum. 3. eo. ti. q. vii
Veritas ē em q3 c. cū in tua. loq3
tū de mōsterijs a ecclis. B. Se
cus in layco. q3 non d3 eas recipe
sicut nec decimas noualiū. **ar. ff.**
de otraten. emp. in lege. Vnde cō
sulendū est q3 soluant prochiāli
ecclie. Idem hosti. **A.** Itē in sum. cō.
deā. q. vii. B.

Quia decimas nō soluit
a nunc vult soluē: nō

debet soluere illis q̄ ex sola prescrip-
tione haden⁹ decimas p̄ceperunt
sed eccl̄e prochia fm̄ vii. A. Idē
in dca. q. viij. vbi additur fm̄ ray
Per h̄c nota plerosq̄ ep̄os male
facere q̄ oēs decimas noualiū sue
diocesis a alias quasq̄ p̄nt a
militib⁹ recuperare sibi vsurpāt: qd̄
non t̄z de iure: nisi cū illa noualia
vel alia nō sunt infra terminos a
lic⁹ prochie: vel nisi aliā cām rōa-
bile oñdant: extra eo. cū in tua. a
c. qm̄. Idem hōs. dicens. Sic ē veri-
tas q̄ nec de noua lib⁹: nec de recu-
patis a laycis debet ep̄s retinere
nisi suā canonicā. hoc est. q̄ten⁹ p-
cipiebat de antiquis. a de h̄is p-
cipiat: et si nil percipiebat ep̄s
copus de antiquis ad minus sua
quarta fraudati non d̄z. extra eo
qm̄. Ibi etiā hoc notat glo. B.

Quid si sit cōsuetudo q̄ v-
na parrochia. A. v-
na eccl̄a vel aliq̄ prochia vt in sū-
ma 2. eo. ti. q. viij. B. recipiat deci-
mā de blado a alia de vino a terra
q̄ reddebat granū mutē a reddat
vinū a econūso. que eccl̄a p̄cipiet
decimā. R. fm̄ hōs. Illa q̄ p̄cipie-
bat de blado: p̄cipiet de vino a econū-
uerso. q̄ licet mutant qualitates
terre: nō t̄z s̄ba: extra eo. omissuz
J. sic. A. Idē in dicta. q. viij. B.

Utrū decime p̄scribi p̄nt
A. laycis nō: ex-
de prescri. causā. a de hoc q̄ p̄scri-
ptio J. ij. Sed a clericis si prochia
habeant p̄scribi p̄nt. extra de p̄-
scrip. de quarta. Religiosi quoq̄
si non h̄nt prochia: ipsas pre-

scribere non possunt q̄ nec posside-
re. xvi. q. i. placuit. Hoc puto v̄z
de p̄sonalibus q̄ dantur rōne sa-
cramentoū que religiosi mistra-
re non h̄nt nisi obtineant prochi-
am. Prediales aut̄ licet p̄nt h̄re
a possidere. xvi. q. i. c. si. Sed si ha-
bent: tunc rōne prochiaū ipsas
q̄nq̄ p̄scribunt: extra eo. cū cō-
tingat. a. c. cū in tua. Et nota hic
q̄ ep̄s qui dicit se p̄scripsisse de-
cimas in alieno ep̄atu: ōz q̄ alle-
get a p̄let titulū. q̄ ius om̄nē
otra cū: nisi tanti t̄pis alleget p̄-
scriptio cuius cōtr̄ij memoria nō
extat: extra de p̄scrip. ep̄m. li. vi
A. Ibi etiā d̄z q̄ ei qui rem pre-
scribit eccl̄asticam: si sibi non est
otrarū ius cōe: vel otra ipsuz pre-
sumptio non t̄etur: sufficit bona
fides: al̄s cū bona fide requiritur eti-
am titulus: vt p̄bidiū est. B.

Si cōsuetudo p̄cipiendi deci-
mal̄z fuit p̄scripta in vno
predio alicuius prochie: non ex-
tenditur p̄pter hoc ad aliud predi-
um qd̄ de nouo colit: extra eo. cū
contingat. ff. de pactis. si vnus
ante om̄ia

Quid de clericis q̄ h̄nt
sufficiens p̄momi-
um vel aliq̄s redditus recipiūt de-
cimas. R. fm̄ ray. Si desunt ec-
cl̄e a recipiūt decimas: nō vt eas i-
malos vsus s̄ in p̄ios cōmūtāt:
nō peccant. aliter sacrilegiū om̄it-
tunt. xvi. q. i. qm̄. a. q. ij. pastor. A.
Idē in sū. 2. li. v. ti. xv. q. ix. vbi eccl̄a
d̄z fm̄ hōs. q̄ si cleric⁹ nō facit iur̄
um eccl̄e vt d̄z: nō t̄z fornicator:

fit laycus: non tenetur ei dare de
cimā: sed primo superiori. a quille
bz in utilitate illius ecclie decimaz
ouerrere: subdens quid qd dicit de
decre. tua nobis. ex. eo. si. q. nō ob
stat neqcia clericoruz intelligit de
occultis. B. Sile. s. clericus. iij. q.

Quid si episcopus vel reli plet.
glosi de consuetudine:
vel de privilegio percipiunt oēs de
cimas alicuius prochie: vtz hoc
non obstante deat p sbro opetens
portio assignari. R. sic. ex. de deci
mis. statuto. li. vi. a supra in. vij.
q. dictū est. A. Idem in sum. c. eo. ti.
q. xi. fm lxx. B.

Decime. iij. De

qbo decime debeant dari. R.
fm ray. De oibus fructibz terraz
arbor. ortoz. nutrimentis aialiu
lade. lana. feno. lignis. piscatioi
bus. venationibz. affictis. pensio
nibus. molendinis etiā ad ventū
balneis. fullōis. lapidicinis. me
tallariis. Itē de negociis a artifi
ciis a ceteris bonis. Itā de tpe. de cō
se. d. v. quadragesima. xvi. q. v. de
cime tributa a q. vij. quicunqz re
cognouerit: a c. omnes decime. ex
tra eo. ommissum. a c. nuncios a c.
non est in pteate: a gñaliter de oi
luero licito vt lxx. dicit a tlo. A. Idem
in sum. c. li. ti. xv. q. xix. B.

Quid si in eadē terra eodē
anno diuersa seina
seminantur. R. De oibus decima
debet dari extra eo. ex parte cano
niorum. A. Idem in sum. cōn. eo.
ti. q. xx. B.

Sed nunquid de rebus do
natis: vel legatis: vel
successiue acq̃sitis. A. v. iure succes
siomis: vt in sum. cōn. eo. ti. q. xxi.
B. debeāt dari decime. R. fm wil.
Alanus dixit q. non. q. ex hñs tā
tum que naturalit̃ vel de operibz
suīs quis acq̃sicit tenetur solue
re. pbabilius tamen videt̃ notat̃
se hug. xvi. q. v. decime. si. q. legata
rius a donatarius tenetur dare de
cimam de re donata a legata: licet
decimata fuerit a donatore: vel le
gatore: filius tñ si succedat patri
cuqz omnia patris quod amō p
vincant ad ipsuz: non tenetur ea
decimare si decimata sunt a p̃e: si
heres extraneus bene tenet. A. Idem
in sum. cō. dicta. q. xxi. Tamen vt
ibi patet inno. recitando dictas o
pimones nō videt̃ multuz vñ al
teri preferre. ideo putarem in hoc
standū fore consuetudini: que ē op
tima legū interpret. ff. de legi. si de
interpretacōe. B.

Sed vtz de illicitis acq̃si
tis teneat quis dare
decimam. R. fm lxx. Prediales de
cime indistincte solui dñt a possi
dente prebia siue possessore iusto
siue iniusto: nec solū a catholico:
sed etiā a iudeo. heretico a scisma
tico vel pagano. ex. eo. de terris.
Et hoc q. dantur rōe prebioz eti
am si terra seīata fuisset seīne fur
tuo vel hñmōi. Concord. ray. a tlo.
De psonalibus vero distinguitur
vtz teneat q. ad restitucōz: vt in
furto. rapia. simonia. vsura. ludo
iniusta exactōe a iniusta sīma. iniusto

tello a hmo dñi: qz tunc non debet
dari decima nec recipi. Si vero nō
teneat quis ad restitutionē: vt in
meretricō. hystionatu a similib⁹
tunc si ex pñō notorio qstus pue
rit: eccā non debet recipere: ne videat
tur pñm approbare. **A** Licet eccā
non deat recipere: tñ ipse tenet dāe
vt in sum. cō. li. v. ti. xv. q. xxiij. fm
mmo. a hof. **Et addit hof.** Confulo
qz meretric⁹ a hystrio mde faciant
elemosinā: ex quo eccā nō recipit
vt sic deus eos cit⁹ extrahat a pec
cato. **Et fm ray.** a imo. si tales ad
pñam ouertant: pōt eccā etiā de
cimas prefatas recipere. qz fm gre
go. non bz despici in eo qd fuit. s.
pñō. qz iam incipit esse qd non
fuit. s. l. ferz. **Con. tho. B.** Secus
si occultū esset qñs prelatus hoc
sciret. ar. xxiij. q. v. xpiana. vi. q.
a si oīa. **Idē tho. ii. ij. q. lxxvij. A.**
Idē in sū. c. deā. q. xxiij. B.

Decime. v. quo
ad laycos. Vtz layci ali
quo casu absqz pñō possint in feu
dum decimas hñe. **Re. fm ray. A.**
tpe lateranensis cōcilij celebrati
sub allēo papa nullo mō pñt deci
me laycis offerri necqz talis colla
tio seu infeudatio. extra eo. phile
mus. Immo etiā deponendi sunt
transgressores: extra eo. qñs. **Qz**
si ius pñpiendi fructus tpales de
cimarū fuit layco cōcessum in feu
dum ante dictū cōcilium a laycis
beneuolentia defendat eccām. sicut
bon⁹ vasallus pōt excusari: aliter
in periculū anime tenet. **Doli. v.**

ro dicit qz a tpe multum anteriori
A. Sa tpe vrbani pape: vt in tex. g.
allegato **B.** Non potuerūt decime
layco concedi sicut nec mōdō pñt
ab alio qā papa vt in constitui
one feudo xpm vel abbatem. **Et**
addit qz ray. forte nō viderat illā
cōstitutionem. **A.** Idē in sum. cō.
li. v. ti. xv. q. xxiij. vbi etiā ptz qz ra
ymun. post pñcā vidē finaliter
tenere qz nullo tpe potuerūt deci
me dari in feudū layco sine priu
legio sedis aplice ob cām rōnabi
lem cōcesso. **Goff. a hof.** dicunt qz
hodiē nō possunt cōcedi decime eti
am quo ad fruct⁹ ab alio qā pa
pa ex iusta cā nisi ad tps: non in
ppetuum: ita. s. qz nō transeāt ad
heredes. **Ibi etiā dicit ray.** qz eti
am qñ papa cōcedit decimas lay
co: intelligit quo ad pceptionem
fructuum: non quo ad ppietate.
qz illud est qd dñi ius spūale qd
cōuenit deputatis diuinis obseq
is a non laycis. **Domin⁹ garcias**
de hispania sup hoc dicit. **Ante de**
temus ponē casus indubitabiles
Primus qñ cōcessio habuit origi
nem ante cōcilium lateranense. c. p
hibem⁹: ex. de decimis qd fuit edi
tum a pñulgatū anno dñi. **Ad**
xix. fm cronicam martinianā: vt
etiā refert **Jo. an.** Scds casus qñ
post dictum cōcilium fuit facta cōces
sio p papam seu eius autoritate.
Hijs enim duobus casibus si de
eis constat: nemini in dubiū re
titur quin laycis a eius successo
res possint tenere tale feudum deci
marū sine pñō. **Tercius casus est**

subitabilis: quoniam non constat de au-
toritate pape nec de origine cessi-
onis in titulum feudi: viz ante concili-
um lateranense vel post tunc est du-
bium an laicus possit tenere tale
feudum sine pado. Et hoc aperte te-
net quoniam non: ut in sum. 2. eo. ti. de de-
cimis. §. a vtz prescribi. v. quid
si laicus. a m. c. quibus de decimis.
per plures rationes quas ibi ponit. Et
Ioh. an. repetit in c. cum applica. de
hijis que fiunt a prelatiis. Idem tenuerunt
archi. a Ioh. mo. in ca. ij. §. il-
los. de decimis. li. vi. a p eadē rō-
nes a motiva. Ioh. an. tenet contrari-
um si in iudicio contrarium si in iudicio in co-
trarium memoria non existat. a de
hoc sit cuius opinio que fundatur
super tali antiquitate Et hoc per rex. c. v.
de prescrip. li. vi. a. c. super quibus
da. extra de verbo sig. Hoc et dicit
Ioh. an. in oibus dictis locis a ma-
xime in dco. c. cum applica Posses-
sio enim tam diuturni temporis fundata
super tali cuius opinione huius instar co-
cessiois applicat ut in dictis iuribus
a principalis autoritas. l. hoc iur-
re. §. aqueduct. ff. de aqua coti. a
est. a de aqua plu. arcen. l. i. §. fi.
a. l. ij. §. idē latro a. l. fi. eo. ti. cui si
milib. hoc ille. Aduertendum quod tunc
dicitur rei non extare memoria: quoniam ne-
mo superest qui sciuerit factam fuisse
vel qui audierit ab eo qui sciuit ut in
dicto. §. idē latro. Notandum etiam
quod predicta iura de possessione tam
longa: videntur loqui de rebus pre-
scriptibilibus. Decime vero a secu-
laribus prescribi non possunt: ut super
decime. in §. xi. unde nulla consuetu

dine introduci potest quod laicus optat
recipere que dantur ratione diuinorum
obsequiorum cum sit contra ius diuinum
ut expresse habetur in c. hanc consue-
tudinē. x. q. v. a xvi. q. v. c. fi. Item etiam
am quoniam ifeudatio fit autoritate pa-
pe requiritur quod fiat ex iusta causa ut di-
cunt prefati doctores viz quod ifeuda-
ti faciant vel fecerint decentem reco-
pensationem ecclesie spiritualement vel tem-
poralem ut supra dixit Ray. cum nec ipsi
clerici possint uti rebus ecclesiasticis
iuris sine debita recompensatione:
nec etiam papa. Unde sanctus Gregorius. li.
cet esset papa loquendo de se a alijs
omel. xij. dicit. Pense cuius da-
nationis sit sine labore hic pape
mercede laboris. Ecce ex oblatione
fidelium viuimus: sed quid pro animabus
fidelium laboramus. Illa in numerum
stipendium sumimus: quod pro redimen-
dis peccatis suis fideles obtulerunt:
nec tamen contra padam eadem vel omnium
studio vel predicationis ut dignum
est infundamus. Item concessio pape
sepe intelligitur ea conditione ut pro hoc
ecclesie non priuentur suis necessariis ut
in ca. statuto. §. vbi aut. ex. de deci-
mis. li. vi. Ex predictis ergo potest colli-
gi quod si per ifeudationem decimarum
ecclesie defraudantur suis necessariis non
vult. Si non priuantur: tunc si non fi-
at ex iusta causa a decenti recompensa-
tione: fide non vult. Si adest iusta causa a
pape autoritas: vult. Si adest autol-
tas pape tunc si constat fuisse factam
ante concilium lateranense: vult: alio non
Item secundum immo. a in dca. q. xxv. in
sum. 2. li. v. ti. xv. sic non huius decimas
cedere in feudum ita nec in emphi-
m.

trouim: nec in locatiōe ad longū
tps. Nullū enī otradū sup eis in
re debet eccā p quē fiat vel feudū:
vel alienatio q̄ fit p dictos otrad
tus. ex. de re. ecclē. non alie. nulli
Ad firmū aut a ad certū tps oce
di pnt. ex. de loca. a odu. c. ij. B

¶ Utr̄ laycus tenēs ab eccā
decimā in feudū pos
sit ipsum feudū in aliū laycū trās
ferre. R. fm. ter. Si ab antiquo a
licite teneat: satis videt q̄ de o sen
fu ep̄i possit fm similitudinē alio
rum feudū. nec dī ep̄s in feudū
illas tunc dare: ex. de feu. c. ij. Si re
ro laycus non in feudū: sed de fco
tener; decimas. nec in laycos nec
in clericos transferre p̄t etiā de o se
fu ep̄i: extra de h̄is q̄ fiunt a pla
tis cū ap̄lica. A. Nec notat glo. in
c. phitem⁹ extra de decimis vt p̄
in sum. o. eo. ti. q. xxvi. Cū pred̄is
con. glo. ray. a hos. in dicto ca. p
hitemus: licet dicat alioz opinio
nem tenentiū q̄ nō possit tale fe u
dū transferri tutiorē esse. Nec videt
tur sic precise otradari vij q̄ si cō
curret otradōes dicte sup p̄ime
presūm de iusta cā: a debita rē
pensacōez: als non vt p̄t ostare
ex ibi dictis. B

¶ Utr̄ laycus quālibet deci
mā sibi in feudū con
cessam possit dimisso iure feudi li
terā de o sensu ep̄i in locū religio
sum simplē transferre. R. Hoc vi
det ocedere decre. ex. de h̄is q̄ fiunt
a prelatīs. cū ap̄lica. sup quaz in
no. dicit sic. Notandū hic q̄ reuo
catio intelligit fieri ad ecclesiā nō

soli si a d illam reuoctē ad quā
de iure spectat: sed etiam si ad quā
cunq; aliā. a ita fm quosdam p̄t
ep̄us decimas q̄ tenent ab vna ec
cā oferre alteri. q̄ modicū dānū
fit eccē a qua tenebant a magnū
est lucrū illi cui oferuntur. S; me
li⁹ placet q̄ dicta decre. loq̄tur de
decimis q̄ tenent in feudū ab epi
scopis. Nec mīz qd dīc q̄ admo
nen d⁹ est feudatari⁹ q̄ restituat
eccē pro chiali. q̄ hoc intelligen
dū est si ep̄s a quo tenent in feu
dū o senserit: sic ibi dī: nec sine ei⁹
o sensu auferē ab eo feudū suū.
Itē non ē mirandū si dicit pot⁹ q̄
restituāt eccē pro chiali q̄ alteri
q̄ res defa cili redit ad nām suā
Creditur enī q̄ qn ep̄s illam deci
mam dedit in feudū fuit accepta
ab ecclā pro chiali p aliquā vtili
tate ep̄atus. A. qd licet. Ideo poti
us debet ad eandē redire: immo si
ep̄s nollet o sentire: superior dēret
eum aliqn cōgere. extra de in ep̄a
tro. nullus. fm eundē Inno: vt in
sum. con. eo. ti. q. xxx. vbi etiā po
nuntur que in hoc h̄ntur. B. Nā
si ab alia ecclesia qm pro chiali te
nebatur. A. Istud verbum parro
chiali non ē mno. nec bene sonat
q̄ idem est etiam si tenebat ab ec
clesia pro chiali: sed dum dī ab a
lia eccā: subaudi. q̄ ep̄ali vt p̄t
colligi ex dictis inno. in dicto ca.
cū ap̄lica. B. non sufficeret con
sensus ep̄i vt illa pderet feudū su
um: nisi magna cā fubesset. ar. ex
tra de re. ecclē. nō alie. c. v. A. Idē in
deā. q. xxx. B.

An rustici soluendo decimas militibus qui possident eas excusent a solutione a p^{ro} d^{omin}o Re. fm ray. Si rustici sciunt vel credunt milites autoritate licite petere vel recipere: excusant. presertim cum ecc^{lesia} nec a rusticis petat: nec militib^{us} contradicat. Si vero sciunt q^{uod} illicite decimas recipiunt: non liberant: si t^{amen} p^{ro} metum soluerent: excusant in p^{ar}te. xxxij. q. v. ita ne. extra. q^{uod} metus ca. sacris. Willb. vero dicit absolute q^{uod} rustici liberant a n^{on} peccant soluendo. A. D^{omin}o non dicit absolute wil. sed ubi ecclesia non petit a rusticis: sed permittit tolli a militib^{us}: vt in su. co. co. ti. q. xxxij. B. Nisi placeret eis hoc m^{od}o ecc^{lesia} fraudare. A. D^{omin}o aut eis placere q^{uod} n^{on} p^{oss}it contradicere a n^{on} curant: q^{uod} error cui n^{on} resistitur approbat. lxxxij. d. error. B.

Ut ecc^{lesia} possit ab aliquo iniusto possessore redimere decimas absq^{ue} simonia. Re. fm ray. O^{mn}es dicit q^{uod} redime possit d^{omi}n^{us} t^{amen} fiat autoritate epi q^{ui} multu excusat in talib^{us} ex. de preb. nisi a ex. de re. p^{ro}mu. q^{uod} situm. Id^{em} goff. a hos. S^{ed} a wil. addit q^{uod} si p^{ro}chialis ecc^{lesia} velit redime h^{uius}modi decimas: non est necessaria autoritas epi tum q^{uod} cuiuslib^{et} licitu est redime iⁿ suu. tu q^{uod} non dat t^{em}p^{or}ale p^{ro} sp^{iritu}ali: sed t^{em}p^{or}ale p^{ro} t^{em}p^{or}ali. s. p^{ro} fructibus decimarum. Na^m iⁿ sp^{iritu}ale p^{ro}ciendi decimas remanet sp^{iritu} penes ecc^{lesia}m. a ead^{em} r^{ati}oe miles licet peccet t^{amen} n^{on} o^{mn}ittit simonia. A. Id^{em} in sum. co. li. v. ti. xv. q. xxxij. B. Licet host. co.

trariu^m dicat. A. s. q^{uod} laycus comit tit simonia qui n^{on} vult decimam male detentam dimittere nisi detur sibi pecunia: vt notat in su. co. li. v. ti. v. q. lxxvij. q^{uod} p^{oss}it intelligi quo ad simonia^m mentalem. s. si int^{er}dit vendere aliq^{ui}d sp^{iritu}ale fm eundem wil. R^{ati}o etia^m dicit q^{uod} si alia ecc^{lesia} q^{uam} p^{ro}chialis a ad qua^m p^{er}tinet decime velit h^{uius}modi decimas redime: necessaria est autoritas epi. Et credo q^{uod} sufficiat autoritas epi sine co^m sensu capituli q^{uod} redimuntur decime laycis in feudu^m p^{ro}petuo c^{on}cesse sicut sufficit in gratuita c^{on}cessioe. vt extra de h^{uius} q^{uod} fiunt a prelatis cu^m ap^{osto}lica. Et hoc casu tut^{us} esset q^{uod} o^{mn}ia ponerentur in manu epi a p^{ro} ea e^{pi}s aliquid dari faceret layco ab illa ecc^{lesia}. ar. ex. de p^{ro}ben. nisi in fi. a de re. p^{ro}mu. ad q^{uest}iones: vt iⁿ sum. o. d^{omi}ca. q. xxxij. B.

Ut ecc^{lesia} possit ab aliquo iniusto possessore decimas in pignus recipere. Re. fm ray. Ecc^{lesia} decimas que sibi d^{omi}n^{us} tur p^{oss}it utiq^{ue} in pignus recipere: nec tenetur fruct^{us} o^{mn}putare in sortem Et eod^{em} modo dicendu^m si que possessi ones de fructibus decimar^{um} fuerit empt^{or} ab illo possessore. s. q^{uod} illas p^{oss}it recipere in pignus: a non tenet^{ur} fructus o^{mn}putare in sortem. Na^m est quecu^mq^{ue} empt^{or} de pecunia ecc^{lesia}: ip^{se} si ecc^{lesia} acq^{ui}ritur. a hoc dico si ecc^{lesia} non de facili potest eas aliter recuperare. extra de h^{uius} que fiunt a prelatis: cum apostolica Porro decimas q^{ue} alteri ecc^{lesia} debentur non debet ecc^{lesia} in pign^{us} nec ali

ter a laycis recipere. ex. eo. infidici?
A. Item in sum. conf. li. v. ti. xv. q.
xxxv. B.

Defunctus De
fuffragiis p defunctis vi
de infra purgatoriu. a fuffragi
um. Item de defunctis vide f mortu
us. a f sepultura

Degradatio.
Duplex e degradaco. Que
dam enim est verbalis. f. depositio
ab ordinib? seu gradib? ecclesiasticis
eor? q sunt in sacris ordinibus. Et
hec facienda e a pprio ep? assiste
te sibi canonico nro eporum. A. f.
ad min? xij. in degradaco epi.
In pbr? vero. vi. in dyacom. iij. a
onr in subdyacom. totide. a ppri?
eps eor? xv. q. vij. felix. a c. se. a in
e. degradaco f allegato. B. Si vero
deponend? non eet in sacris: suffi
cit sma ppri? epi sine alioz pntia.
Queda vero degradatio e a ctual:
siue solemnis q debet sic fieri. Cle
ricus degradand? indutus sacris
vestib? habens in manibus vas
vel aliud instrumentu? seu orna
mentum ad ordinem suu spectans:
ac si dret in officio suo solemniter
ministrare ad epi pntiam addu
cat. a tunc calix. liber seu quis ali
a res que in ordinatione ab ep?o
fuerat ei tradita singulariter au
feratur: incipiendo ab eo qd ei vl
timo datum fuerat: a sic gradati
precedendo vsq? ad primam vestem
que traditur in collaco consue:
a post raditur vel tondet. Poterit

aut vt eps verbis aliquibus ad ter
rorem oppositis illis q in collatio
ne ordinu? plata sunt hoc mo: vel
fili. Auferimus tibi vestem sacerdo
talem. a te ordine sacerdotali pua
mus a sic de alijs. a ultimo dicen
do. Autoritate dei omnipotentis. pns
a filij a spussandi: ac nra tibi au
ferimus hitum clericalem a depo
nimus a degradam? a spoliamus
a exuimus te oi ordine a beneficio
a priuilegio clericali. Dec oia ex.
de penis degradatio. li. vi.

Sacerdos vel ali? dei
cus in sacis
cu p heresi fuerit seculari curie re
linquend? seu degradand?. A. li.
seculari curie non relinqndus: si
ppetuo deponend? vt in ter. f. alle
gato. B. poterit fieri p solu suum
epm: duocatis abbatib? a alijs
prelatis a religiosis: a lratis fue
dioecesis. sicut expedire videbit. ex
tra de here. qm. li. vi.

Qualiter cleric? degra
datus ppter
heresim vel hmobi tradi dz pnti
seculari. R. Eius degradatio pnte
ptate celebranda est. quo fco vi
detur ei vt in suu foz recipiat deg
datum. a sic intelligit tradi: sed p
eo debet ecc? intercedere. A. efficaci
ter: vt in textu infra allegato. B.
q non moriatur. ex. de verbo. fig.
nouimus.

Non ois degradat? traden
dus e pnti seculari si
solu in trib? casib? Prim? in crimi
ne heresis. ex. de here. ad abolenda.
f. v. q. ij. nisi incontinenti ad pma?

redire voluerit. ex. de here. excoica
mus. Idanati. A. Ibi tñ dñ q sūt
p petuo carceri mancipandi si re
dire noluerint post q fuerint dep
hensi. B. Sed casus ē in falsario
litrarum dñi pape: ex. de cri. fal. ad
falsarioz. Terci⁹ casus cū q s de po
nitur ppter calumniā quā intulit
suo epō. xi. q. i. si q s sacerdotū. A.
Ide casus nota. in sum. c. li. ti. v.
q. x. fm hof. Sed in dco c. si quis po
nunt plura alia. dñ em ibi. Si q s
sacerdotum vel reliquoz dericoz
suo epō fuerit inobediens: aut ei
insidias pauert: aut contumeliam
aut calūniā vel ouicia intulerit
ouinci poterit: mox de posit⁹ curie
tradat⁹ et cipiāt qd in q gessit. B.

Degradat⁹ fm wil. Si fuit i
sacris bene dicere tenetur horas
canonicas. q non literat: sed ob
ligat⁹: remanet ad ea q sunt one
ris. Non tñ dicat dñs vbi scit a si
milis vba q ad dignitatē ordinis
pntinent. A. Ide in sum. c. li. ti. vii.
q. xviij. ad fi. vbi etiā addit fm
wil. q etiā idē est in degradato be
neficiato q diu t; beneficiū: l; nō
fuerit in sacris. a q de g datus vel
suspensus nō d; officiare eccām. B.
Degradatū ep s non p t restituē.
Ep s. vi.

Delectatio. Utz
o sensus in delectationem
peccati mortalis sit peccatū mortale. Ex
fm tho. ii. ii. q. lxxiij. A. Ibi m h il
videtur de hoc dici. si aliqd tangit
ii. ii. q. cliij. art. iij. a prima secu

de. q. lxxiij. B. Dicendū q sic fuit
a theologi omuniter dicunt. Nā a
aug⁹. dicit. xij. de trinita. q ppter
pctā cogitationis etiā sine volūta
te pficiendi: sed cū voluntate ob
lectandi totus hō damnabit. Qz
emim aliquis o sentiat in talem de
lectationem nil aliud est q q o sen
tiat q affect⁹ suus sit indinatus i
fornicationē. Null⁹ enim delectatur
nisi in eo qd est o forme appetitui
eius. Et notandū hic q vt dñe idē
tho. Delectatio morosa non dñ sed m
diuturnitatē t p is: sed ex eo q rō
delectans circa eā immoratur: nec
eam repellit. tenens a volens libe
ter eā q statim vt attingunt aim
respuū debuerunt: vt dicit aug⁹.
xij. de trinita. A. Ide in sum. c. li. in
ti. xxiij. q. cxxi. vbi allegat hō
tho. dicere in prima pte scde. q. lx
xxiij. ar. viij. Et vt ibi p; predictis
con. vi. Et pe. m aliq dari⁹ lo qndo
dicit q non solū ē peccatū mortale qñ
rō expresse o sentit: sed etiā qñ nō
expresse dū negligit reprimē mo
tus peccati. a manet talis o place
tia post sufficientē deliberationē a
aim aduersionē periculi. B. De ta
libus a osculis a h mōi: vide flu
ria. fi.

Delegare est vi
ces suas alteri o mittere.
Queritur g an ep s possit delega
re. a cui. Ex. fm wil. Distinguen⁹
est q quedā sunt q pntinent ad or
dinē epalem. sicut osecratio vel re
consiliatio eccārum. ordinatio de
ricoꝝ a similia a ista p t episcop⁹
m. iij.

delegare tñ ep̄is. extra de offi. or.
q̄ sedē. a de cōse. ecclē. aqua. Quin
etiā metropolitānus p̄firmacō
nem ante pallij recep̄ōē p̄t ep̄is
omittere osecrationē suffraganei
sui. ex de elec. suffraganeis. Sunt
alia q̄dam q̄ p̄tinent ad iurisdicō
nem sic est audientia cāru; a ab
solutio p̄cōr; a h̄mōbi. Et ista in
dubitanter p̄t alteri delegare ut i
dicto c. aqua: ita tñ q̄ criminales
cās dericoz cū agitur ad depositi
onē: non p̄t delegare nisi in casu. si
inciperet abesse p̄pter ecclē sue ne
cessitatē vel aliam magnā cām. et
tunc cōmitteret nō diffinitionem
cāe: sed cognitiōē tñ. ar. ff. de of
fi. ei⁹ cui mā. ē iurisd. l. i. c. de p̄da.
iudi. l. ij. nisi cōmitteret diffiniciōē;
totius cāe alteri ep̄o: q̄d p̄t facere
fm quosdā cū non sit ei inhibi tñ
Sunt a alie cāe q̄ licet nō sint cri
minales: tñ p̄pter eay excellentiaz
nō d; eas delegare: nisi in cā necē
riā a multū iusta impeditus: ut ē
causa mactmonij a filies. ex. de con
san. a affi. ex l. i. in fi. A Et tunc ec
non d; omitti p̄deotis vel leuibus
sed lātis a grauib; p̄sonis: ut
p̄t colligi ex dicto. c. ex litteris f;
eundē ray. ut in sum. d. li. iij. ti. xxx
ij. q. v. ubi nōtur etiā oīa que in
hoc p̄ponunt. B. Non d; etiā dele
gare p̄tatem dispensandi cū irre
gularib; nec absoluedi eos q̄ ma
n⁹ violentas iniecerūt in dericos
in casib; sibi a iure cessis ut de
pueris a mulierib; a filibus. a l;
hoc delegare non deat: p̄t tñ cū;
nō sit ei phibitū. A. dū tñ omittat

discretis a hōestis fm glo. ray. ut
in dicta. q. v. B. Immo de p̄cutiē
tib; dericos cecidit. ex. de offi. or.
eis. A. ubi p; q̄ hoc cecidit nō so
lum ep̄is: s; etiā oībus q̄b; ex offi
cio in certis casib; p̄t dicta ab
solutio. B. Alias vero cās minores
etiā sp̄iales ut de decimis. de iure
p̄onatus. a similes p̄t delegare:
non tñ laicis sed dericis tñ. ex.
de iudi. decernim⁹ a c. q̄nto. Pec
malas vero cās p̄t imo forte indi
stīde d; delegare: nec d; ipse in
talib; occupari. ar. xi. q. i. te quidē
Bed utrum delegat⁹ possit al
teri cām subdelegare
R. Non p̄t nisi in trib; casib; Pri
mus ē si lis est corā eo contestata a
sic intelligit ex. de sen. a re iudi. cū
Bertol. ar. c. de p̄ura. l. neq; tuto
res. Scd⁹ est q̄n vniūstas cām
alie vñ level castrivel ecclē est ali
cui delegata. tunc em̄ p̄t vñā cām
delegare. ff. de iudi. cū p̄retor. Ter
cius si ē delegatus a p̄p vel a p̄in
cipe. tunc em̄ p̄t totam causā indi
stīde vel p̄tem ei⁹ alteri delegare
extra offi. dele. q̄uis. a ca. super q̄
stionum. a capitulo pastoralis.
Ille tñ cui papa cōmittit inq̄siti
onē vel p̄uisionē ecclēsijs de p̄la
tis seu alijs ministris q̄ in h̄mōi
casib; industria a fides p̄sone cui
cōmittitur eligi videtur non p̄t
hoc alteri delegare. Item nec ille
p̄t delegare cui papa cōmittit
predicare crucem. excoicare vel
absoluere aliquos. dispensare cū
irregularibus vel iniungere peni
tencias. q̄ nō cōmittit sibi iurisdī

atio sed certū ministerium. salua
sp autoritate legatorū sedis apli
ce. ex. de offi. dele. qm̄ aplica. A. I
dem in sum. 2. li. iij. ti. xxij. q. vi.
B. Et saluo si h̄et speciale māda
tum subdelegandi: vt nōt Jo. an.
ex. de offi. dele. is cui. li. vi. A. qm̄
dcō c. is cui. expresse colligit. vbi
dī q̄ is cui cōmittit a sede aplica:
vt pūdeat certe persone de benefi
cio in certa ecclā diocefi vel puinci
a: pōt hoc alteri subdelegare. Sec⁹
si ei cōmittatur vt pūdeat ecclā de p
sona. tunc em̄ non pōt subdelega
re: nisi subdelegandi h̄eat speciale
mandatum. B.

Ded nunquid ep̄s pōt dele
gare h̄is q̄ sunt de ali
eno ep̄atu. R. fm̄ wil. Delegare
pōt ea q̄ p̄tinent ad iurisdictionē
voluntariā sed non pōt eos p̄pelle
re ad suscipiendū eius cōmissionē
cū eis nil p̄cipe possit. A. Idē in
sum. 2. li. iij. ti. xxij. q. xl. B. Sed
nō pōt eis delegare ea q̄ p̄tinent ad
iurisdictionē cōtentiosā que nō h̄
locū nisi in alieno ep̄atu. Ad h̄o
ex. de offi. vt aiarum. 2. li. vi. B.
De iudice delegato a e⁹ officialib⁹
a an possit aliq̄s recipe habetur
Iudex. 2. 2. iij. q. v.

Denunciatio.
Duplex est denūciatio. V
na que fit prelato non tanq̄ iudi
ci: sed tanq̄ singulari persone fm̄
erigētā cōrectionis fraterne. De
hac vide sup̄ cōrectio. ij. A. Et ibi
p̄ q̄ ista fit etiā prelato tanq̄ iu
dici: non ad puniendū: s̄ ad emē

danū denūciatū. B. Alia est de
nunciatio q̄ fit prelato tanq̄ iudi
ci vt inq̄rat a puniat. Et de hac vi
de 2. m̄q̄stio p̄ totum. a supra. cri
men. 2. fi.

Depositū. quō
a qm̄ depositū reddi debet.

R. Reddi debet ipsa r̄s deposita ad
p̄tendētem a voluntatē deponentis.
q̄d tū fallit in. iij. casib⁹. Primus
cū quis gladiū depōsuit: deinde fu
riosus fact⁹ ip̄sum repetit. xxij. q. ij
ne q̄s. Sec⁹s si deponens fuerit de
portatus. Naz oīa bona sua publi
cant. ff. eo. bona fides. Terc⁹ qm̄
fue depōsuit a cū dñō in p̄tione
cōcurrit: vt in p̄dca. l. bona fides
a. xij. q. ij. cū deuotissimā. Quat⁹
qm̄ fue depōsuit apud illū cui furri
puit vel apud p̄prietariū: vt pbat
p̄ eadez iura. A. fm̄ dicta. l. bona fi
des ad fi. a idē notat in sum. 2. li. ij
ti. vi. q. xxij. B.

Deposito. ^{licet p̄vo}
^{litate su}
a depositū reuocare: ex. eo. lō fides
Et vt inno. ibi notat etiā cōtra pa
dū appositū: q̄ p̄t p̄mittere. ff. eo.
l. 4. A. Ibi hoc dare h̄etur in 2. pen
tio. B.

Contra ^{depositum non ē}
^{locus cōpensatio}
ni. fm̄ in totum vel deductioni. fm̄ p̄p
te: licet cōpensatio admittat in ali
is si causa ē liq̄da: ita q̄ facile eri
tum h̄ie credatur. ex. eo. lō fides.
A. Et ibi p̄ per glo. q̄ etiā in a
lijs non fit cōpensatio speciei ad pe
cuniam: nisi qm̄ species vt equus
m. iij.

vel quid simile dari non posset a de
bitore: et denueretur ad extimati
onem. **B**

¶ **Q**uestio de depositariis. Teneat satis
facere deponenti si res
apud eum pereat. **R.** Teneat si comi
sit dolus vel latam culpam: ut puta si
deponis apud me seruum meum: et
ego mea ductus soluo eum. ff. eo. si
horem. Item quando depositarius res suas
habet saluas et depositas amittit: pre
sumitur contra ipsum. quia suas clausit in
archa et depositas non clausit. **S.** et
teneatur et de leuissima culpa si sit
in mora vel si obtulerit se deposito
vel si recepit aliquid pro custodia.

A. Hoc casu cum contra deum cernatur
omnino debeat utriusque: non videtur quod
teneatur nisi de leui tamen. et sentit glo.
in dco. c. de fides. super verbo. de cul
pa. et expresse dicit glossa. ut in su. c.
eo. ti. q. xliii. **B.** Aut si gratia deposti
tarii fiat depositum de casu etiam fortu
ito teneatur: si pactum culpa vel mora
precesserit. **Hec omnia ex eo. de fides. A.**
Predicta etiam omnia non tunc in dicta
q. xliii. secundum hoc. **B.**

¶ **E**ccllesia non teneatur de depo
sitis: nisi quando depo
situm fuerit factum prelato et conventui
vel caplo personarum vel recipientibus. a
nisi in quantum locupletior esset ex eo.
c. et A. **Hoc fuit dictum hoc. ut patet in**
sum. c. dicta. q. xliii. B.

¶ **Q**uestio de depositario liceat uti
re deposita. **R.** Depo
sitarius utendo committit furtum. ff. de
ubi. fur. q. furtum. et hoc intellige quando
est expresse prohibitum ne utatur: alio non
committit: si tamen putauit deum permissu

rum. **A.** etiam si minus probabiliter hoc
putauit secundum hoc. ut in su. con. li. ii.
ti. vi. q. xxv. p. l. q. rem allegata:
quod ad hoc bene facit. Si tamen non ha
buerit eam putandi presumitur con
tra eum. ff. de fur. l. q. vas. **R.** utare
bi dicitur. **V**etare autem deum accipimus
eum qui non consentit. **B.** ut. ff. de furtis
l. q. re. **I**tem intellige nisi deponatur
quod continetur numero. pondere vel men
tura et non obsignetur. **H**ic enim excedu
tur fines depositi: et transferretur deum
um: et sic uti potest. si vero obsignetur vel
claudis eo ipso videtur prohibuisse ne
depositarius utatur: nisi contra diceret
tur expresse: ut. ff. eo. l. liz. **R.** rei. a. l.
die. **R.** q. pecunia. a. l. q. ntus. **A.** **H**ec
fuerunt de hoc. cum quo co. glossa. et
monal. ut in dicta q. xxv. **B.**

¶ **Q**uid si res deterior reddatur.
R. Reddita non vide
tur. ff. eo. l. v. **R.** si res. **A.** **H**oc intelli
ge quando deterioratio facta est culpa de
positarii et non alio. **R.** in. **B.**

¶ **H**eres depositarii teneatur de
preco rei depositae ig
norantem ab eo vendite. immo etiam
si non sit heres: nihilominus ab eo id
quod consecutus est extorquetur. ff. eo. l. v.
R. vl. a. l. ii. a. iiii. **A.** addita. l. iiii. v
bi dicitur de non herede qui putabat se he
rede cum vendidit. **B.**

¶ **Q**uestio. perdet qui rem suam a
pud alium depositam
vel etiam iniuste detentam furtum ac
cipit. **R.** in tho. ii. q. lxxvi. **I**lle
qui furtum accipit rem suam apud alium
depositam: grauatur depositarius: quia
ille teneatur ad restituendum vel ad
ostendendum se innocentem. **V**n mani

festū est q̄ peccat a q̄tenet ad rele-
uādū grauamē depositarij. **A.** **10.**
puto v̄z n̄ ipse depositarij sciēte
accepiss̄ in depositū rē alienā: vel
si dñō pbāt rem suā denegass̄: res-
tituere sic d̄z: vt s̄ i p̄ncipio. **Dis**
ei casib⁹ depositarij furtū omittit
a teneat ad restitucōem. **Ex fur. l.**
ācille. Ideo hoc casu idē iudicandū
de depositario qd̄ de ipso fure. **B.**
Qui vero furtū accipit rez suā apd̄
aliū iniuste detentā. peccat q̄dem.
nō q̄ grauat euz q̄ detinet. nec te-
net ad restitucōem aliqd̄. **A.** nisi
eēt dēnatus. **Naz** p̄t p̄pter hoc cō-
denari ad amissioz rei sue. vt sup̄
tellū. i. **11.** **B.** si peccat cōtra cōm-
iusticiā dū ip̄e sibi vsurpat sue rei
iudiciū iuris ordīe p̄termisso. a
ideo teneat reo satisfacere. **A.** si in fo-
ro iudiciali: vt dictū est. **B.** **De** sa-
te operat̄ vt scandalū p̄ximorū si in
de ortū est: sedetur.

Derisio. **Vtrū**

derisio sit speciale p̄m̄e
Ex fm Th. ij. ij. q. lxxv. Dicendū q̄
sicut aliquis omittendo intendit de-
primere cōiunctiū honorē: a detra-
hendo dīminuē famā: a susurrando
tollere amicitia ita irridendo inten-
dit q̄ ille qui irridet erubescat. Et
q̄ hic finis distīct⁹ est ab alijs
ideo etiā peccatū derisionis distīct⁹
guīt a diāis peccatis. **A.** **Idē** in sū.
o. li. iij. ti. xxxiij. q. cxxlij. **B.**

Vtrū derisio sit peccatū mor-
tale. **Ex fm th. vbi su-
pra.** q̄ cū aliquis malū alicuius
p̄sone vel defectū in risu: vel ludū

ponit. derisio dicit̄ a si quidē hoc si
at in q̄tum malum est parū sūm
se. sic derisio est veniale. **Sz** quādo
accipit quasi puū racōne p̄sone
sic aliquē irridere est eū om̄io p̄-
iupēdere a tam vilem extimare vt
ei⁹ malo nō sit curandū: s̄ sit qua-
si p̄ ludū habēdū. **A.** sicut solet ha-
berī defect⁹ pueroz a stultorū sūm
eūdem **Th. B.** Et sic derisio est pec-
catum mortale a grauius q̄ cōtu-
melia: q̄ cōtūmeliosus videt̄ acci-
pere malū alteri⁹ seriose. **Irri**soz
autē siue illuzor in ludū: a ita videt̄
tur esse maior cōtempt⁹ a delono-
ratio. **Et** fm hoc est gēue peccatū
a tanto graui⁹ q̄to maior reueren-
tia debet̄ p̄sone que illudic̄. **Vn**
de grauissimū est irridere deū: a
ea que dei sunt. **Secūdo** est graui-
us irrisio p̄entur. **Tercio** derisio
iustorū p̄ quam homines etiam a
te ne agēdo impediuntur. **A.** **Idē**
in sūm. cō. co. ti. q. cxxlij. **B.**

Desperatio. **Vtrū**

sit p̄m̄e. **Ex fm Th. ij. ij. q. xx.**
Circa deū vera eximatio in-
tellect⁹ est q̄ ex ip̄o puenit hoīm
salus a venia p̄dōrib⁹ datur. fm
ill⁹ **Ex eccl. xviii.** Nolo mortē p̄dō-
ris: s̄ vt cōuertatur a uiuat. **Falsa**
āt opio est q̄ p̄dōri pemitte veniā
denegat vel q̄ p̄dōres ad nō se ori-
tat p̄ grām iustificante. **Et** ideo si
cū mot⁹ sp̄i q̄ orfomiter se h̄z ad
extimacōez verā laudabile est: ita
opposit⁹ motus. s̄ desperacōis q̄
se orfomat extimacōi false de dō e

viciosus a pām. Et de hac mate-
ria hētur q̄ p̄sump̄ō. circa mediū
De despatione in q̄tum est vñū de
ip̄dimētis p̄mē. vide q̄ p̄mā. iij.
p̄i. A. Idem q̄d in hoc. c. notat in
fū. 2. li. iij. ti. xxiiij. q. cxi. B

Detractō Detr

ctores fm Ray. sūt qui vi-
tam a bonos mores aliorū corū
pere vel minuerē mītur

Detractio fm Tho. ij.

ij. q. lxxij. differt a cōtumelia dupl̄r. P̄mo
q̄dem q̄tum ad modū p̄ponendi
verba: q̄. s. cōtumeliosus manifeste
otra aliquē loquūt. detractor oc-
culte. Scd̄ q̄tū ad finē intentū si
ue q̄tū ad nocumētū illatū: q̄
s. cōtumeliosus derogat honori. de-
tractor fame. Et dicūt verba de
tractōis occulta nō simpliciter: s. p̄
opacōez ad eū de quo dicūt: q̄
eo absente vel ignorante dicūt
etiā si corā multis alijs dicant. A.
Cōtumeliosus autē in faciē cōtra
hoiēm loquūt etiā si solus sit p̄ns.
fm eūdem Tho. vt in fū. 2. li. ij. ti.
v. q. cxcvij. B

Quot modis detractor fa-
mā alicui diminiuit
fm Tho. vbi s. Detractor h̄ agit
dupl̄citer. R̄nq̄ quidē directe: q̄nq̄
vero indirecte. Directe q̄dupl̄citer.
P̄mo q̄n falsū alteri ip̄onit. Scd̄
q̄n pām suis verbis adauget Ter-
cio q̄n occultū reuelat pām verb
coibū. cātilemīs. signis. seu etiā
in scriptis que appellant libelli fa-
mosi. De quib⁹ vide q̄ libell⁹ famo-

fus. A. Sine etiā verb̄ artificiosis
scdm Ray. vt in dicta. q. cxcvij. B.
Quarto q̄n id q̄d est bonū dic ma-
la itencōe factū. Indirecte vero du-
plicit̄. s. vel negādo bonū alterius
vel maliciose reticēdo. A. Idem fm
2. li. ij. ti. v. q. cxcvij. B

Ut detracto sit pām mor-
tale. fm Tho. ij. q. lxxij.
Dicendū q̄ q̄ iter res tem-
pales fama videt p̄ciosior: a p̄ ei⁹
defectū homo impedit a multis be-
ne agēdis. ideo detractio per se lo-
quēdo est peccatū mortale. A. Cō.
Ray. Et dicūt detractio p̄ se a pecca-
ti mortalis fm eos dē quādo detra-
hens mītebit a dēnigrādā famā
eius cui detrahīt vt in fū. 2. co.
ti. q. cxcix. vbi etiā habetur om̄ia
q̄ in hoc s̄ p̄ponūt. B. Cōtin. git tū
q̄nq̄ q̄ alijs p̄fert verba per que
fama alteri⁹ diminiuit a est detra-
ctio formalit̄ loquēdo: vt si p̄ferat
p̄pter aliq̄d bonū vel necessariū cū
debitis circūstātijs: a sic n̄ ē pām
vt p̄ in denūciatione vel accusati-
one. Si autē p̄ferat ex animi leui-
tate vel p̄pter aliq̄d non necessari-
um. non est pām mortale. nisi for-
te verbū q̄d dicūt sit adeo graue
q̄ notabiliter eius famā ledat: a
p̄cipue in h̄is q̄ p̄tinēt ad hone-
statez vite: q̄ hoc ex ip̄o ḡne verbo
tū h̄z rōez pām mōlis: a reneē ali-
q̄s ad restitucōz fame sicut a alte-
rius rei. A. Propterea dicūt prou.
xxij. Cū detractorib⁹ ne om̄is a-
ris. q̄m rep̄te surget p̄dicō cora
tumā vtriusq̄ quis nouit. Sup̄ q̄
glo. Hoc sp̄at̄ viciōs detractōis

piditatur totū pene gen⁹ hūanū
Vñ Aug⁹. in mēsa sua. Quisquis
amat didis absentū carpevitaz.
Hāc mensam indignā nouerit eē
sibi. B

Bed q̄liter detractor restitu
et famā. Refm tho. ij.
ij. q. lxvi. Dicendū q̄ aliquis pōt
alicui famā auferre tripliciter. Pri
mo mō reuēz dicēdo q̄ iuste. puta
cū aliq̄s crimē alicui⁹ pōdit serua
to debito ordie: a tūc nō tenet ad
restituōem fame. Scđo mō falsūz
dicēdo q̄ iniuste. puta cū aliq̄s ipo
nit crimē alteri qđ non fecit in au
diētia multoz a tūc tenetur famā
restituē ostēdo falsū dixisse a iniu
ste. Tercio mō reuēz dicēdo: s̄ iniu
ste. puta cū aliq̄s pōdit crimē alte
ri cōi ordinē debitūz: a tūc tenet
ad restituōēz q̄tum p̄t sine mēda
tio tū: vtpote q̄ dicat se male dix
isse vel q̄ iniuste eū diffamauit vel
si non pōt famā restituē dz ei alit
recōpensare sic a in alijs iniurijs.
Probatur hec. v. q. qđā. a. xliij.
q. vi. si res. A. Cō. Vl. p. arap. vt
in sū. d. li. ij. ti. v. q. cci. vbi etiā ad
dic fñ Ray. q̄ restituō fiet hoc
mō. viz vbi publice dixit verbum
vel cātilenā p se vel p aliū vel etiā
vbi picit libellū famosū necnō
a in alijs locis vbi intelligēt illū
cōi quē hec acta sūt infamatiū oc
casionē sui didi vel faci vel signi.
publice et simpliciter recognoscat
errorē suū a culpā. a p posse remo
neat vel saltē alleuiet sic infamā
ar. extra de purga. ca. iter sollicitu
dmes p̄cipias. Idē Dost. Dicit

tamē q̄ hec publica recognitio fa
ciēda est nisi ex tali recognitōne
publica ille ifamat⁹ ampli⁹ infā
maretur. Et fñ glo. Ray. intelligē
da sunt hec. s. si audet hoc facere.
Secus si non audet ppter potētiā
vel crudelitātē aduersarij. Addit
Ray. Tenet etiam secūm cōpone
re de iniuriā a humiliter veniā po
stulare. Idē Dost. Et fñ glo. Ray.
optet veniā postulaē in p̄p̄ia p
sona si audet. al saltē p interposi
tam psonā. B

Utz peccet aliq̄s audicēdo
detractorē. Refm tho.
ij. q. lxviij. Si aliquis detractores
audiat absq̄ resistētia videtur de
tradori consentire. vñ sit p̄iceps
p̄cti eius. Et si quidē inducat eum
ad detrahendū vel saltē placeat ei
detractio ppter odiū eius cū detra
hiē non min⁹ peccat q̄ detrahēs a
a quq̄ magis. Si vero ei peccatūz
nō placet: s̄ ex timore vel negligē
tia vel etiā verecūdia quādā omit
tit repellere detrahentē a ostēdere
q̄ ei detractō displiceat. tūc peccat
quidē: s̄ multo min⁹ q̄ detrahēs
a pleniq̄ venialit. Quq̄ etiā hoc ip
sum pōt mortale esse: vt q̄ ex offi
cio incūbit ei detrahentē corrigere
vel etiā ppter aliqđ p̄ciliū inde cō
sequēs vel ppter radicē qua timor
human⁹ quq̄ potest esse peccatū
mōile. De quo vide f̄ timor. f̄. De
tractio in quo differt a susurracō
ne. vide infra. susurracō. A. Idē
qđ in hoc. f̄ habetur in sūm. cō. li.
ij. ti. v. q. cciij. B

Diaconus. An li
ceat dyacono corp⁹ domi
ni deferre ad infirmū a eum coica
re. R. Smwil. Nō: nisi in extrema
necessitate absentib⁹ epis a p^{ri}bi
teris: vt di. xciij. dyaconi. Nam in
necessitate etiam p^{ri}sente p^{ri}sbitero
potest dyacon⁹ iussus eucaristia
populo dispensare: vt di. xciij. dy
aconi. ita se. A. Dot⁹ est. c. p^{ri}te.
Necessitas autē est q^ui p^{ri}sbitr est
fessus vel al⁹ impotens hoc facere
fm eūdem wil. vt in sū. cō. li. iij. ti.
xxvij. q. xi. B. Et sicut ibide⁹ nō uir
Hug. etiā absente p^{ri}sbitero si tan
ta sit necessitas q^ui iussus p^{ri}sbiteri
expectari nō possit. nō est expectā
du⁹ Q^ui p^{ri}sbitr dyacono etiam
in necessitate phibeat et expressa
causa vt q^ui forit⁹ furarius. vel al⁹
impemēs est q^ui p^{ri}tit cōionem.
obediendū est ei. aliter nō. A. Idē
in dicta. q. xi. vbi etiā dicitur q^ui la
yais in nulla necessitate. nec seip
sum nec aliū excoicare debz. B. Nā
a Tho. m. iij. dis. xij. dicit q^ui dy a
con⁹ licet possit sanguinē in calice
dispensare. sicut adhuc in quib⁹
dā ecclesijs dyacon⁹ dispensat mī
nistris sanguinē. non d^z tamē cor
pus xpi dispensare: q^ui non habz
manus cōsecratas ad tangendū
a hoc intellige nisi de mandato p^{ri}s
bitr vel epⁱ vel p^{ri}sbitero longe po
sito in casu necessitatis: vt di. xciij
p^{ri}te. Q^uo dyacon⁹ habeat p^{ri}uide
re de lotionē corp^{ri} palis a hmōi vide
supra. corpale.

Dignitas. Dig
nitas ecclesiastica fm Imo.
a Hosti. est q^ui dāz p^{ri}eminētia in g
du. Et q^ui p^{ri} eodē sumit dignitas a
psonat⁹ vt archidyaconat⁹. a p^{ri}
miceriat⁹. a decanat⁹ a hmōi. A.
Hosti. etiā dicit q^ui ista dignitas
aliq^ui uocat custodia: a aliq^ui mī
nisteriū. Et Imo. dīc q^ui sp^{ri} p^{ri} eodē
sumit psonat⁹ a dig^{ri} tas vt in sū.
o. li. iij. ti. xij. q. xvij. B. Et itelligit
eē dig^{ri} nitas vel psonat⁹ fm insti
tutōz vel cōsuetudinē ecclē. Nā pos
set esse q^ui aliq^us in aliq^u ecclā exerce
ret officiū archidyaconi cōg^{ri} sedo
de causis clericoū a de alijs. nō tū
est ēputand⁹ ob h⁹ esse in dig^{ri} tate
nō uocē noie q^ui dig^{ri} nitate sonat.
Q^ui uocē aliq^u nomie dignitatis
vel psona in dig^{ri} nitate cōstituta re
putē h⁹ nullū mīnisteriū dignita
tis facerz. reputādu⁹ est in dig^{ri} ni
tate. dūmō ppetuo eaz obtineat.
extē de sta. mo. c. ij. fi. A. Hoc fu
it dictū Imo. q^ui intelligit ista quo
ad dispōem. c. de multa. extra de p
ben: vt ptz in dicta. q. xvij. De ma
teria autē. c. de multa. est ta dū fu
pra beneficiū. i. i. a tangit hic in
p^{ri}te. B

Nemo pōt hēre sū plures
ecclesiasticas dignita
tes: nec etiā plura bñficia curam
aiay habētia. vide hoc sup^{ri} benefi
ciū. i. i. n.

Dig^{ri} tas sine cui⁹ ab eo q^ui
iūit ex dispōsaōe epⁱ pt hū. ex de
eta. a q^ui. pmitim⁹ li. vi.

Discere debet q
libet etiā p̄latus quicūq;
nō solum a maiori: s; etiā a minimo
dū tñ erudito. Vñ di. xxxviii. Nul
lus ep̄s ppter obprobriū senedu
tis vel nobilitatē geneis a puul
eruditissimis si quid forte est
utilitatis ac salutis inq̄rere negli
gat. Qui ei rebellis viuit: a discere
atq; agere bona ēcusat magis d̄p
aboli mēbz q̄ xpi esse oñditur: a
potius infidelis q̄ fidelis esse mō
strat. Vnde Aug⁹ ait. Ego ajnēx
a iuvene a ep̄s tot amorū a colle
ga nōdum amiculo parat⁹ sum
doceri. xxiiij. q. iij. si habes. Ad ma
teriā docēdi facit infra. magister
a a magister. ij. a q̄ sciētia. a q̄ stu
diū m.

Disciplia corre
ctōis siue pūitiōis quā
p̄lati qñq; imponūt nō debet esse
vsq; ad effusiōem sanguinis. ar.
extra de rap. in archiep̄atu. a fm
vñ. intelligi d; de effusiōe enormi
A. Ide in sum. cō. li. ii. q. vi. B
De correctōe p̄latorū. vide supra
correctio.

Discordia utrū
sit peccatū mortale. Rfm
Tho. ij. ij. q. xxxvii. Qñ aliq; sci
entia ex intencōe discordat a bo
no dīmo a bono p̄rimi in quo de
bet cōsentire. hoc est peccatū mor
tale ex suo genere ppter contrarie
tatē suam ad caritatē. licet p̄rimi
motus hui⁹ discordie sint peccata

venialia ppter impfectōem actus
S; cum intencō aliquorū est ad ali
quod bonū qd p̄tinet ad honorez dei
vel ad utilitatē p̄rimi. tñ vnus ex
stimat hoc esse bonū. alius autē
h; cōtrariam op̄mionem. nō est
peccatū. A. quia tal̄ discordia est
p accūs: a quia cōcordia que est
caritatis effect⁹ est vñio volūtatu;
non op̄mionū fm eūdem tho. vt
i sum. cō. li. iij. ti. xxxiiij. q. cccxvi.
vbi etiā notant̄ que a hic. B. nisi
hymōi discordia vel sit cum errore
circa ea que sunt de necessitate sa
lutis vel si p̄tinacia indebite adhi
beat. Ex quo etiā p; qd discordia
qñq; est ex peccato vñi⁹ tñ. qñq;
est cum peccato vtriusq;. puta ci
vterq; dissentiit a bono alterius a
diligit bonū propriū. a vide infra
litigiu.

Dispensatio fm
Ray. est iuris relaxatio.
vnde vocatur vuln⁹: q; vulnerat
ius cōe. xxiiij. q. iij. ip̄a pietas. cie
fi. Hosti. q; dicit sic dispensatio est
rigoris iuris p eū ad que; spectat
misericors a canonicē facta relaxa
tio. vt colligit̄. q. viij. p̄. nisi rigor.
a. c. se. A. Ide i sum. cō. li. iij. ti. xxx
q. ad fi. B

Sed nūquid dispensatio ē
ius. Rfm Ray. Dispē
satio fm q; est in dispensante est
ptās siue actus potestatis a iure
cōcessus. Sed fm q; est in eo cum
quo dispensatū est. sic est ius p̄ri
uatiū. licentia vel pmissio quedā
alicui facta cōtra rigorem iuris:

si nō est ius cōe. ar. xxxij. q. ij. inter
fectores. q. c. in adoleſcētia. Cō. l. v
sti. A. Idē in sū. d. eo. ti. q. ij. B

Quādispensatio sit necessa
ria i occultis. R. fm
wil. In occultis in quib⁹ p̄t dispē
sari dispensatio necessaria est. non
ppter depōnem vitandā: qz occul
ta p̄tā vīdictaz non hnt: s; qz de
eo sup q dispensatur est accusari
q̄s non p̄t. ar. extra de fi. p̄sbi. ex
tua. Alioqn etiā p̄ pactā p̄mām
posz accusari. ar. xxxij. q. ij. admo
nere. xv. q. v. p̄sbi. A. Idē in sū.
d. in dicta. q. ij. in fi. B

Dispensationū aliq
debita. aliq phibita. aliq permissa
debita est cū multoz scandalū ti
metur. dis. l. vt cōstitueret. Caue
tñ ne decipiaris in scādalo. vide f.
scandalū. Itē debita ē dispensatio
racōe tempis vel p̄sone vel p̄ieta
tis vel necessitatis. siue vtilitatis
ecclē vel euētus rei. Et de singulis
hōz ponitur. q. vij. f. nisi rigor. et
c. a. f. se. vsq; ad f. ecclē. A. Nec a
seqntia in isto f. fuerūt dicta Ray.
vt p; in sum. c. li. in. ti. xix. q. r.
Et glo. Ray. exemplificat euentū
rei de laycis p̄motis in ep̄s de fa
cto: vt dicta. q. vij. c. exigūt. S; vt
potest cōstare ex allegatis iurib⁹
ōnia p̄dicta reducūt ad tria. vi
delicet ad causaz necessitatis siue
vtilitatis. q. vij. et si illa. seu p̄ie
tatis vt cum ppter pietatē dispen
satur cū corpe viciatis vel illatis
vt remaneant in suis ordinib⁹ ad
quos indebite fuerūt assumpti.

q. vij. hñ qui. Et p̄dicta causantur
qñq; ex p̄sone vel tēpe seu loco si
ue accidētib⁹ alijs vt ex dictis iuri
bus p̄t cōstare. B. Et breuiter vbi
cūq; subest iusta cā. dispensacō de
bita est. di. l. dñō scō. v. dñm dñy.
ecclē. q. c. cōsiderandū. Et h; ex cau
sis p̄dictis dispensacō debita sit a
peccet p̄lat⁹ nō dispensacō: vt ear
ij. q. v. q̄to. in fi. tñ sub dicti n̄ hnt
ius petēdi. nisi forte sup licādo. Di
spensatio vero phibita est vbiq;
non p̄t fieri sine manifesta de colo
racōe ne ecclē. Item vbiq; nō est
iusta causa dispensandi. q. vij. ta
li. a. c. a si illa. extra de elec. inno
tuit. f. multa. q. f. fi. dispensacō ve
ro p̄missa est aliqui in casib⁹ vt di.
l. si q̄s p̄sbi. et multis casib⁹
quib⁹ iura p̄mittūt dispensacōes
A. In dicto. c. si q̄s p̄sbi. dicitur
Si q̄s p̄sbi. aut dyacon⁹ inuen
tus fuerit aliqd de mīsterijs ecclē
venūdasse. qz sacrilegium cōmīsit
placuit eū in ordinacōe ecclēstica
nō haberi. in iudicio tamē ep̄sco
pi dīmīttēdus est si in suo debeat
recipi gradu. B

Quid si ep̄s indistincte dis
pensat. R. fm Ray. Si
de h⁹ fuerit accusat⁹ puniēd⁹ ē pe
na depōnis. dis. li. ea. in fi. q. c. qm
aliq in fi. S; Hosti. dicit q hoc for
te locū h; si cōmōit⁹ in corrigibil
sit a ppter hoc suspēsus: a si n̄az sus
pēsis cōtēnens etiā in sua cōtu
macia pseuerat. ar. ex de p̄lē. q̄
ue. f. nolētes Vel p̄dicta. c. p̄nt in
telligi qñ ep̄s dispensat i eo qd de
iure n̄ p̄t. A. Idē in sū. d. eo. ti. q. xi.

Et finali hosti. benignior videtur a te
nēda. ff. de legi. l. benignior. **B**

Dispensatio in multis
casibus episcopis prohibita est. Ordo quidem in
homicidio. di. l. mior. Et intellige
siue iusto siue iniusto a quocumque
fiat: ut si quis vindex sanguis di
cat vel scribit aut curia exeret
aut vindex sanguis auctoritate
exhibet a iob filio. si inde mors
fuerit subsequuta vel etiam mutila co
membri quod notant Inno. a hosti. ex
tra de de. pu. in du. c. 2. Cum nullo
enim talium potest episcopus dispensare in of
ficio. Secus quod clericus possit esse in
beneficio. extra de de. pu. in du. c. 2.
Aut etiam secus si mors vel mutila
tio non interuenit: ut in pallegato
c. de ista materia vide plura fi
regulatas. Secundo in symonia or
dis siue beneficii scilicet per symoniam
acquisti. vide in symonia. vii. m. v. v.
timis. Tercio in illo quod cum esset sus
ceptus interdictus vel excoicatus da
nabili in gessit se dimis. extra de
sen. a re. in. c. i. eterni. a extra de se.
ex. c. medicinalis li. vi. Quarto in
clerico qui excoicatus in otio acce
dit ad iudiciu principis excepto in
dice eccastico. xxi. q. v. si quis episcopus
Quinto in bigamo. extra de biga
mis. c. nup. a. c. fi. vide super biga
mia. vii. Sexto in clerico non or
dinato ministrante. de quo vide for
diat. in. A. ubi patet quod episcopus non potest
dispensare quod talis ascendat ad superio
res ordines: si bene quod utat ordine iam
suscepto. **B.** Septimo in clerico per
saltu promoto. vide for diat. in. A.

ubi patet quod hoc intelligitur quod ad illud
quod scilicet sic est promotus in ordine
sic suscepto sine dispensatione ministrare
uit. Tunc ei non potest dispensari quod ut
tertius ascendat nisi per papam: si in ordi
ne suscepto adhuc potest dispensare
per episcopum. **B.** Octavo in illo quod ordine
furtive suscepit vide for diat. in. A.
vi. q. iii. **A.** ubi nihil aliud dicitur nisi
quo dicatur furtive ordinatus. De di
spensatione autem dicitur fm Ray. ut in
su. c. li. in. ti. xxii. q. iii. quod aut fuit
prohibitus ab episcopo seu ab alio pla
to sub imminatione anathematis
aut non. In primo casu poterit obig
na satisfactione promissa cum eo ut in su
ceptis ministrare ordinibus episcopus dis
pensare. Et si intraverit religionem
etiam in suscipiendis postquam aliquan
to tempore in ea fuit laudabiliter
conuersatus. In secundo casu poterit cum
tali etiam in seculo remanente post
obignam satisfactionem tam in sus
ceptis quam in suscipiendis ordinibus di
spensare. extra de eo quod fuit. ordi. su
sce. c. 2. Hosti. autem super eo. c. ait
Quicquid dicatur hic cum furtive ordi
nato etiam si non sit excoicatus nisi ali
quam religionem ingrediat etiam
romana ecclesia de facili non dispense
sat. Coecedit tunc hosti. in. c. ii. eo. ti
quod episcopus dispensat in hoc casu in mi
noribus ordinibus tamen. ut uniuersum a
contrario sensu dicit. c. 2. B. Nono cum
quis fuerit ordinatus extra tempus vel
ab alieno episcopo: et ante dispensationem
non ministraverit fm quosdam. ar.
extra de sacra. non ite. c. 2. di. li. soli
citudo. Sed verum est quod hoc celan
cum tali poterit dispensare. ut. ix.

q. ij. lugdunens. ex de tēpo. ordi. cō
sultacōi. **A.** In h^o c. dē qe p̄s p̄t di
sp̄sare cū ordiatis extē tpa p̄mo
eis p̄ma ip̄sita op̄etē i fūceptis
ordimib⁹. **Secus** est ḡ in ordib⁹ sus
cipiendis vt a notat q. ord. ij. q. q
pena. **B.** nisi forte fuisset sibi mēbi
da executō a postea mīstrasset vt
dictū est. **Decō** si q̄s excoicat⁹ or
dies suscepit. extra de sen. exc. cū il
loz. p̄mo uiso. **Et** eodēz mō si susce
pit ordies ex n̄s apostata a religiōe
extra d̄ app̄sta. c. fi. **A.** Ibi dicit de
religiōso recipiēte in apostasia or
dine sacz. **Secus** ḡ videt de ordib⁹
minorib⁹. nisi in apostasia dimissis
set h̄itum. tūc enim eēt excoicat⁹
extē ne de. vel mo. vt p̄culosa li.
vi. **B.** In p̄dictis ḡ casibus ad pa
pā p̄tinet disp̄satio nec disp̄sat
facilē: vt est in homicidio volun
tario in symonia a bigamia. **Et** vi
de etiā q. se. f. de casib⁹ papalib⁹.

Sūt alij casus disp̄sacōis
ad papā p̄tinētes in
quib⁹ raro immo nūq̄ dispensat.
Prim⁹ qū quis sciēter se baptisā
tū p̄misit bis. de cōse. di. iij. eos. a
c. qui bis. a idē si ignoranter a po
stea cū sciuerit ratū habuerit. **A.**
Si vero non habuerit ratū potest
p̄moueri a q. iij. placuit. fm ali
quos de iure. fm alios de dispensa
tione qd̄ tutius est. de cōse. di. iij.
qui bis. fm Ray. a in sum. con. li.
iij. ti. xliij. q. vij. a in dicto. c. qui
bis. vbi patet q̄ rebaptisat⁹ etiā
si nullā culpam contraxerit erga
rebaptisacōnem. tamē non p̄t or
dinari nisi magna nēcitas cogat.

B. Similit⁹ qui bis sciēter rēp̄t
eū de⁹ ordinē a q. vij. saluberrimū.
Idē etiā intelliga sē rēcōfirmato
ar. lviij. di. c. v. a de cōse. di. v. c. di
cū. **A.** Idē in fū. c. dicta. q. vij. **B.**
Secs est cū quis ad subuertēduz
fidē se fecerit ab hereticis ordina
ri a q. vij. cōueniētib⁹. **Terci⁹** est si
q̄s ordietur ita q̄ symonia infue
mat tam ex p̄te ordmati q̄ ex p̄te
ordmatoris. ix. q. v. ab excoicatis a
q. si quis ep̄s. **A.** **Modo** vero nō
p̄t dispensari nisi per papā quali
tercūq̄ ordiatio fuerit facta symo
niace: vt in extrauagati. **Martini**
quiti que incipit. **Damnabile:** a
in alia **Eugenij** quarti que incipit
Cū detestabile. **B.** **De** hīs casib⁹
sunt versus. **Sive** bis ordo dē siue
baptism⁹ repetatur. **Sive** vt verta
tur fidei status ordo petatur. **Vel** si
ne p̄stetur vtrūq̄ symon opere
tur. **Vt** dispense⁹ sp̄s irrita p̄s
habetur.

Sed p̄ter p̄dictos casus
qui sunt irregularita
tū inductiui sūt adhuc alij casus
in quib⁹ dyocessani dispensare nō
p̄nt: vt q̄ vni ecclesie duo pariter
p̄sint. xxi. q. ij. c. penl. nec q̄ vnus
habeat plura b̄nficia cui cura. ex
tra de prelen. de multa. nisi in cas
ibus quos habes supra. beneficiū
ij. iij. **Ite** non possunt dispensare
cū illegittime natis nisi ad mino
res ordines a beneficiū sine cura.
extra d̄ si p̄sbi. is qui li. vi. **A.** vbi
etiā p̄t q̄ similiter episcop⁹ non
p̄t dispensare cum talib⁹ erga be
neficia dignitatis seu p̄sonatus. **B.**

Itē non dispēsat cū eo q̄ est suspē
sus in oculis ppter in iustas bñfici
orū collatōem. extra de pben. gra
ue. in fi. Itē nec in alijs casib⁹ spā
titer sūmo pōtifici reſeruatis. de q̄
bus vide q̄ papa. §. iij. a. le. B. Po
tius videt q̄ iij. etia⁹ fm eius opu
tatōem. B

Ut ep̄s possit dispensare
cū eis qui patiūtur de
fectū in etate. §. fm Jo. an. Q. ali
q̄s possit pmo ueri ad ep̄atūz si n̄
opleuerit. xxx. annū. sol⁹ papa di
spensare p̄t. extē de elec. cū nobis
olim. §. fi. S. q̄tūz ad alias digita
tes si tñ sint sine cura pnt ep̄i dis
pensare cū eis q̄ opleuerūt. xx. an
nū. extra de eta. a. q̄li. pmittim⁹ li.
vi. vide q̄ vicari⁹. §. iij. A. Ibi ml
hoc dicit videt. B. Qūq̄z vero ad p
rochiales eccās nō pnt: vt idē Jo.
dixit. extra de elec. l. canon. li. vi.
A. De hoc lat⁹ dictū est sup̄ abso
lutio. i. §. ij. v. scd⁹ est. in addicōe.
Silt etia⁹ ep̄s nō p̄t dispensāe cir
ca etatē ordinū: vt nōt glo. in de.
gnalez. de eta. a. q̄li. B

Ut ep̄s possit dispensare
cū eis qui patiūtur de
fectū in ordīe. A. Hoc est q̄ rōne
ordis eis deficientis non pnt eligi
ad aliq̄d officiū seu dignitatē ec
clesiasticā. sicut est regulariter q̄
abbas d̄z eē sacd⁹s. extra de eta. a.
q̄li. c. 2. B. §. fm Jo. an. li. vi. In
ep̄atib⁹ solus papa dispensat. ex
de of. lega. q̄trāsacōez a de excels.
pla. sicut v̄mre. S. quo ad alia p̄t
ep̄s. extra de eta. a. q̄li. p̄terea. A.
Ibi dicit. Licet ad regimē prochi

alis ecclē nō debeat aliq̄s nisi sub
dyacon⁹ sit ad minus admitti. di
spensatiue tñ in minorib⁹ ordinib⁹
cōstituti cōfuerūt assumi. dum tñ
tales sint q̄ in breui tēpe p̄ssint
in p̄sbitros ordinari. B. a. c. tuaz
A. Ibi dicit q̄ ppter instāte⁹ neces
sitate p̄t in abbate assumi etia⁹ in
minorib⁹ ordinib⁹ cōstitui. B. De
dispensacōe ep̄o. vide q̄. ep̄s. §. v.
De dispensacōe in legib⁹ a cōstitū
tionib⁹. vide q̄. lex. De dispensacōe
in votis. vide q̄. votū. v. De dispen
sacōe in cōtōrū. vide infra restitū
tio. vi.

Diuinatio quid
sit a quot eius species: a
plura de hac materia. vide q̄. sorti
legiū. v.

Diuortiu⁹ sic
ponit Ray. diuortiu⁹ mut
pliciter habet fieri. Nam aut diui
dit matrimoniū in totū. ita q̄ vel
vterq̄ cōiugum cōtrahere potest.
vt in maleficiatis vel saltē alter:
vt in frigidis. Aut dirimit in par
te scilicet quo ad mutuaz serui tu
tem cōiugalīs debiti seu cōhabi
tatōis: ita tamē q̄ neuter eorū in
cōtrahere potest. sicut in hīs qui
separātur propter adulteriū com
missum vel causa religionis post
carnalem copulā. Nam si ante co
pulam carnalem alter cōiugum
fieret eligiosus. alē cōtrahere pos
set. vide q̄. impedimētum. i. §. ij. A.
Item in sū. 2. li. iij. t. xix. in princi
pio. B

Quando vir petit diuortium allegans frigiditatem suam quomodo procedatur. Secundum hosti. Vir hoc proponens debet esse maior annis. xxviii. quia in hoc casu reputatur plena pubertas. Et si quidem mulier hoc ipsum confitetur dabitur a iudice tempus arbitrarium: utrum mensis aut trium aut anni per quod simul morietur et postea iurabit vir se non posse cognoscere mulierem nec moueri ad appetitum coitus. **A.** Nam si aliquoties moueret licet non posset perficere non esset naturaliter frigidus: sed per maleficium impotens. ut in sum. co. li. iiii. ti. xvi. q. xvi. ubi hec omnia notantur que hic habentur. **B.** Mulier vero iurabit quod nunquam aliquo modo precepit ipsum ad hoc moueri: utrumque diligentiam adhibuit ad hoc: et utrumque habebit septem proquos seu vicinos bone fame qui iurabunt se credere quod illi iurauerunt verum: et sic diuortium celebrabitur: et mulier nunciet in domo: si viro mandabitur ne aliquam ducat. Et si duxerit et cognouerit. reus propter hanc habebit a prius matrimonium repandum erit: ita tamen quod vxor potest eum repellere propter commissum adulterium. ar. xxviii. q. i. de bñdicto a. q. vi. nihil iniquum. Hoc dico nisi si vxor quando fuit confessas frigiditatem fuisse conscia fraudis: quia si hoc fuisse non posset nunc eum repellere. ar. ff. ad. l. iulianam. de adul. si vxor. q. i. iudex. q. fi. Quod si mulier negat frigiditatem viri et asserit se ab eo cognitam: puto standum verbo mulieris quod non videtur quod assereret nisi verum esset.

set. eo quod prouidendum sibi faceret. si de habendo impotentem virum. Item cum rea sit et si nihil probauerit absoluitur ea est. ut. vi. q. vlti. actor. Alioquin multi incurrerent periculum ut possent separari ab vxore. **A.** Doceretur nisi forte maritus conuincat mulierem per aspectum corporis. ut dicit in sum. co. in dicta. q. xvi. B. Si autem mulier diuortium petat propter frigiditatem viri: et vir hoc facit. fiet ut super in primo. q. a celebrabitur diuortium. Sed si vir postea cum alia contraxerit. ambo coniuges rei propter hanc habebuntur et penitentia iniuncta ad priora conubia reuertentur. ut extra de frigi. a male. laudabilem. in fi. Quod si vir negat se frigidum et asserit se cognouisse vxorem. standum est verbo viri: quod caput est mulieris. extra de despo. impu. co. tenebat. a. xxxiii. q. v. si quis accepit. Nisi forte mulier per aspectum corporis probet se virginem. extra de proba. pposuisti. Que probatio debet caute fieri per duas vel plures matronas honestas et de hoc peritas. extra de frigi. a male. fi. ff. de ven. ispi. l. v. q. i. hec res occulta est: et quod manus et oculus obstruatur quicquid in hoc fallit. xxviii. q. i. nec aliq. Sed si mulier non allegat frigiditatem viri: sed potius diceret eum sectum seu castratum fuisse siue defectum membri patientem antequam eam cognosceret et sic diuortium peteret. vir vero hoc negaret. certe non oportet stare dicto viri eo quod probari posset per aspectum. **A.** Predicta etiam notatur in dicta. q. xvi. i. sum. co. li. iiii. ti. xvi. B.

Quid si p[ro]p[ri]u[m] vel muliere[m] petat[ur] diuortiu[m] p[ro]pter artitudinem mulieris. **R** **V**ocabu[n]t matro ne fidei gne atq[ue] pite a iurabunt q[uo]d diligenter inq[ui]rent a referet an sit arta: a an possit fieri mater: a si dixerint q[uo]d no[n] sit arta. no[n] p[ro]cedet ad diuortiu[m]. si aut[em] dixerit q[uo]d sit arta a q[uo]d no[n] possit fieri mater incontinenti p[ro]t diuortiu[m] fieri: a dabitur viro licentia co[n]sue[n]di cu[m] alia si muliere[m] co[n]tinetia[m] in dicit. vt exte[r] de fri. a male. fraternitatis. **R** **S**i t[ame]n post diuortiu[m] mulier inueniat q[uo]d possit h[ab]ere seras referare repa bitur p[ri]mu[m] m[at]rimo[n]iu[m]. q[uo]d v[er]o fuit etia[m] si vir accepit alia[m] ar. in p[ro]di do. c. fraternitatis. **A**. **I**bi vide[re] ca sus exp[re]ssus q[uo]n[iam] p[ri]or vir erat filius illi qui ap[er]uit. **S**i at[em] a p[ro]p[ri]o viro p[ro]pter disparitate[m] non poterat agnosci sine graui p[er]iculo no[n] est ei reddenda. t[ame]n p[ro]p[ri]e co[n]suetudine[m] sec[un]di reddita sit apta p[ri]mo: vt notat glo. in dicto. c. fraternitatis. sup[er] verbo simi li co. **G**off. vt in su. o. li. iij. ti. xvi. q. v. licet ibi referatur diuerse alie opiones dicentiu[m] muliere[m] debere restitu[i] p[ri]mo. q[uo]d p[oss]unt intelligi q[uo]n[iam] p[ri]mus erat vel dubitab[atur] vt sit filius scd[un]d[u]m. **S**ecus si ostet q[uo]d p[ro]pter disparitate[m] p[er]sone a p[ri]mo no[n] poterat agnosci vt dictu[m] est. **I**t[em] de hac materia dicit[ur] latius i[n] impedim[en]tum xv. **B**

Quid si petatur diuortiu[m] p[ro]pter maleficiu[m]: vt q[uo]d vir p[oss]it cognoscere alias a non vxore[m]. **R** **D**ebet p[ri]mo co[n]fiteri ne forte hoc co[n]stat p[ro]pter aliq[uo]d p[ec]c[at]u[m]

eor[um]. xxiiij. q. i. si p[ro] sortarias: a s[ub] recepto sacramento inuigatur eis. simul cohabitent a bona fide opam dent ad debitu[m] carnale: a sic p[ro] trienniu[m] simul habitabunt. **A**. nisi forte iam habitauerint. t[unc] non videt[ur] necessariu[m] dari trienniu[m]: s[ed] aliq[ui]s ali[us] termin[us] arbitrari[us] ad co[n]suetudine[m]: a alia debita remedia adhibenda. di do. c. si per sortarias. a ex de fri. a male. c. si. **B**. **Q**uo pacto ite[m] accedet ad ep[iscopu]m iurantes q[uo]d sicut p[ro]mise rant fecerunt a no[n] potuerunt co[n]iugia t[unc] adu[n]cto sacro p[ro]p[ri]o quor[um] vt dictu[m] est. **I**n. celebrabit[ur] diuortiu[m]: a dabit[ur] vtriq[ue] licentia co[n]trahe[n]di. exte[r] de fri. a male. c. vlt. a in dicto. c. si p[ro] sortarias.

Sed q[uo]liter intelligenda est p[ro]dicta cohabitatio trienniu[m]. **R** **S**ufficit q[uo]d p[ro] maiore p[ar]te anni cohabitent: a q[uo]d bona fide opam det. ar. ff. de aq[ui] coti. a testi. l. v. duo q[uo]d q[uo]d aut[em]. **Q**uod si infirmitate vel alio casu impediatur videtur t[em]pus restituendu[m]. ff. de iti. actuq[ue] p[ri]u. l. v. **I**n. a se. **A**. **H**oc fuit dictu[m] **H**ostii. vt p[er] in su. o. li. iij. ti. xvi. q. xvij. **T**u[m] in. c. si. extra de fri. a male. dicitur q[uo]d debet cohabitare p[ro] co[n]tinuu[m] trienniu[m]. **V**bi etia[m] dicit glo. q[uo]d filius p[ro] trienniu[m] debet cohabitare q[uo]n[iam] p[ro]pter frigiditate[m] petitur diuortiu[m]. **S**i hoc est ve[ro] si frigiditas p[ri]us p[ro]bati non possit. vt exp[re]sse dicit[ur] eo. ti. c. laudabile. **B**

Quid si alter co[n]iugiu[m] no[n] vult cohabitare. **R** **D**icas exco[m]municandu[m] p[ro] que[m] stabit a cau[er]one[m] p[ro]donea[m] exigendam vt n. ij.

cohabitent. ar. extra vt lite nō cōtes.
qm̄. v. lē. vel dīstringat p curiaz
secularē. extra de iudi. cū non ab
hoīe. Item fiat si cohabitent a nō at
tēptant. A. Idē in sū. 2. eo. ti. q. xv
in. sū. hosti. a glo. Ray. B

Quid si ecclia decepta p ali
quas falsas pba cō
nes vel h mōi celebrat diuortiu. a
postea vir factus est sacerdos. deinde
optus est q ecclia fuit decepta. nū
quid iste sacerdos restituere vxori
eū repetit. Refm Ray. Si non pōt
induci ad cōtinētiā. fiat vt dicit f.
matrimoniu. viij. f. xiiij. q. incipit
qd si post latam. A. f. q. restituere
quia etia monach⁹ restitueret si
bis tenebit iste debitū reddere vx
ori petiti. si non d3 erigere. qz qd tū
in se est solēmsauit votū. vt a nō ē
in sū. cō. li. iij. ti. xij. q. iij. B. At
si posito p dicto casu mulier qd ēz
non repetat virū. nūquid vir pote
rit vxorē repetere. Refm wil. Nō qz
vir p sacri ordinis susceptiōem p
iudicauit sibi. A. Idē in sū. 2. eo. ti.
q. v. B

Pone q mulier credēs dī
uortiu iuste celebē
tū ingressa est monasteriū. an cō
pta veritate de iniusto diuortio po
terit virū repetere iam in sacris or
dinatū vel factū monachū. Refm
wil. Nō qz falsa causa nō impedit
votū monach⁹. ar. extē de voto
magne. a de dū. cōm. ex pte Idē in
sū. 2. eo. ti. q. vi. B

Pone q duo frēs duxerūt
duas sororēs seu cō
sanguineas. a inter alterū a vxorē

re3 fertur diuortij sentētia ppter cō
sanguinitatē. querit vt tū alter de
beat propter hoc separari ab vxore
sua. Refm Ray. Nō qz res iter ali
os acta alijs non p iudicat. extra
de fide instru. inter dilectos. S3 q
tū ad carnis copulaz distiguo. qz
si alter cōiugū scit esse impedimē
tū. inter se a vxorē non erigat de
bitū neqz reddat Si vero credat ex
causa pabili. reddat sed nō eri
gat. Si autē credat ex aliq causa
temeraria reddat. a si pōt dimittat
erroneā cōsciā. a sic erigat. extē
de sen. exc. in qstioni. A. Con. p di
dis Tho. a De. vt in sū. 2. li. iij. ti.
xxi. q. ij. B

Vir a vxor in causa dī
uortij indicādi sint pa
riter. Refm Tho. a De. Ad paria
iudicatur. qz sicut l3 viro dimittē
vxorē ob cām fornicatiōis. ita l3
vxorē vi3 dimittere. xxxij. q. v. si qz
vxorem.

Post latam sentētiā diuor
tij a separato thoro p
ter adulteriū vxoris si vir fornicat
nūquid mulier poterit vi3 repe
re. Refm Ray. Iudex ex officio suo
debet virū cogere redire ad vxorē
suā. ar. extra de iureiur. tu a nos.
a extra de diuor. ex l3 Idē Tho.
Et vide hūc casū infra. matrimo
nium. viij. f. xv. qui incipit. Pone
q lata. De materia diuortij multa
haberi possunt ex impedimētis ma
trimonij. vide infra. impedimētū
diuortio facto apud quem filius
nutriti debeat. vide infra. filius
f. iij.

Dolus vel do
cere. vide magister. a su
pra. discere.

Dolus. Quid
est dolus aut lata culpa: a
homoie. Re. fm. Hosti. Dolus est in
diosa machinatio: ut si comoda
tari furripit fecit rem comodataz
ff. de dolo. l. 1. Lata culpa est non in
telligere quod omnes intelligunt vel sci
unt ut si comodatarius dimisit rem
comodatam in platea et fuit abla
ta et ipse dicat quod non credebatur ac
cipetur. Levis culpa est desidia si
ue negligetia: ut Insti. qui. mo. re
cohibet ob. f. i. ut si comodatarius re
posuit rem comodataz in camera
sua et recessit relicto ostio apertum. Le
vis culpa est quod aliquo modo
potest prouideri. ff. ad. l. acq. l. si pu
tator. a. l. di. hii qui arbores: ut si
comodatarius rem quidem in archa
reposuit: sed non firmavit. A. f. cu. da
ue. ut in loco de quo stat. B. Quod si
fecisset fur non furripisset. Casus
fortuitus est qui nullatenus potest
prouideri. sicut incendium. ruina.
naufragium. rapina. ut Commo. l.
A. Idem in sum. co. li. ij. ti. vi. q.
xxij. B.

Dolus i aliquo contractu
duplīter iteue
nit. Nam quandoque dat causam co
tractui puta dolo te induxi ut ven
deres quod alias non eras venditu
rus: et tunc non tenet contractus. ff.
de dolo. l. elegatur. xij. q. ij. q. quis
eps. in fi. Rūdoque dolus incidit in

contractu. ut quod eras venditurus: si
per dolum te induxit minor pretio ven
deres: et tunc tenet quidem contractus
si satisfaciendum est de dolo. ut. ff.
de ac. emp. a. ven. l. Julianus. Et no
ta hic emptor bone fidei non te
net de dolo mediatoris: si ipse me
diator. ut in predicta. l. elegatur. et
ff. de psonetis. l. ij. a. iij. nisi in sb
fiduz. qn. f. mediator deficeret vel
non posset ut in dicta. l. elegatur.
A. Melius facit. l. fi. ff. de eo p. quez
fac. erit. vbi dicitur quod quod dolus non
est solutio. non est equum quod quis
lucretur ex dolo alieno cuius dano al
teri. Et omnia predicta notant etiam
am in sum. co. li. ij. ti. viij. q. viij.
fm. Goff. a. Hosti. vbi etiam ponit
quod statim sequitur. B. Item nota fm
vid. qm monachatu et matrimo
mo etiam si dolus det causam contra
ctui nihilominus tenet. Qui dolum al
legat dolum probare debet. ut h. s. jo
ratio. f. vi. in fi.

Domiciliū. Quid
dicatur quis transire domi
ciliū: ita quod factus sit de iurisdic
tione alterius. Re. fm. Hosti. Puto quod
fm ius canonici precepto ad aliam
prochiam transit et hospitium con
stituit explicando sarcinulas suas
et se in ipso recipit animo remanē
di. statim fit prochianus illius. ex
tra de prochis. ca. vltio. a. extra
de decimis ad apostolicam. A. Idem
in sum. co. li. i. ti. xvi. q. xij. B.

Domica dies.
Diem dominicū constat inter
n. iij.

sumas et precipuas festiuitates con-
tineri. Exo 8. xx. Memeto ut diem
sabbati sanctifices. Dominicam enim
colere debemus propter honorem et
gaudium resurrectionis domini. de conse.
di. iij. c. sabbato. Nulla operatio
in illa sancta die agatur: nisi tantum
ymnis et psalmis et canticis spiritu-
alibus dies illa transigatur. de conse.
di. iij. ieiunia. Itē tanta est excellē-
tia huius diei quā in nullo alio die
potest episcopus consecrari. di. lxxv. quod die
domini. ubi etiā subditur. quod quicquid
in signe a deo est constitutum in ter-
ris in huius diei dignitate gestum
est. In hac mundus super sit exordium
In hac per resurrectionem et mors in-
feritū et vita accepit principium. A.
Dee fuerūt dicta Ray. ut p3 in su.
p. li. ti. xij. q. iij. **B**

Ubservatio diei domi-
nice succedat loco di-
ei sabbati. Refm Tho. ij. ij. q. cxxij.
Nō succedit ex vi precepti: sed ex consti-
tutione ecclesie et constitutione popu-
li christiani. Ideo nō est ita arcta pro-
hibitio operandi in die domini sicut
fuit in die sabbati: sed quod aze ope-
ra conceduntur que die sabbati pro-
hibebantur. sicut decatio ciborum et
alia huiusmodi. de conse. di. iij. per-
uenit. in fi. Et in quibusdā operi-
bus prohibitis facti dispensatur
in noua quā in veteri lege. Quin eti-
am secundum doctores in sabbatis maxi-
me operari debemus ne videamur iu-
daiare. A. Item in sum. cō. li. ti.
xij. q. vi. Videt ergo quod dominica nec
aliquod festum hodie sit ex precepto
diuino et sic vacat terciū preceptū

decalogi. Memeto autē. Sed potius
dicendum est quod non vacat. Nam li-
cet esset quo ad specialē diem sab-
bati ceremoniale. est tamē mora-
le quantum ad hoc quod aliquis dies eb-
domade deputet ad diuinū cultum
sicut Nico. de Lira sup. xx. ca. Exo. et
alios theologos. Unde et conueni-
ens valde fuit ut sicut ante christi ad-
uentū cum vacabat gratia depu-
tatus fuerat ad festandū dies va-
cationis quando deus cessauit ope-
rari: ita et post aduentum christi et in te-
pe quo dominus operatus est salutem
nostrā deputaret dies magnifice
operationis. Et licet scriptura nō de-
clarauerit expressē quis sit dies ta-
mē satis declarauit tacite et suffici-
enter demonstrando magnalia ope-
ra que fecit dominica die. In illa enim
inchoauit mundum. Gen. et Christus re-
surrexit a mortuis. de conse. di. iij.
sabbato. In eo spiritus sanctus da-
tus est apostolis et breuiter quicquid i-
signe constitutum est a deo. in huius
diei dignitate est gestum. lxxv. dis.
c. q. in die domini. Itaque ecclesia nō
statuit hūc diem ut ex se: sed potius
ex auctoritate diuine scripture. ita
quod conuenienter a deo dictū statuit.
Ideo etiā ecclesia in c. licet. extē de
ferijs. dicit quod etiā scriptura noui
testamenti precipit diem septimū.
Claret autē: quod hoc nō potest in-
telligi de sabbato. de conse. di. iij. p-
uenit. ergo intelligit de dominico
dicto. c. q. die domini. Et ita dies do-
minicus quā hodie subrogatus est
loco sabbati precipit ex lege diuina
Qui autē dicere videtur quod nō sit ex

ex lege divina pnt intelligi q ad exp^l
sa declaratoz: qz nō pcepit exp^lse
s tacite a sufficiēter vt pōitū est
Et si dīca dūma lege p cipit. m^l
tomagis festiuitates maiores dī
ca q̄s enumerat glo. in dicto. c. l^z
de feriis. viz. Natiuitatez dī. epi
phaniā. pascha resurrectōis. ascē
siōem dī. a penthecostē. Pōt ad
di a dies veneris scāviz dies ppi⁹
passiōis: qz multo pl⁹ p fuit p no
bis mori q̄ nasci: a maius op⁹ nō
repiē de⁹ fecisse q̄ qd illa die fecit
tantā in semetipō p nob recipiēdo
passiōē. Et qz etiā sup ope illius
diei fundat salus tot⁹ mūdi sine
q̄ oēs alie festiuitates frustrorie
forēt. Itē qd dictū est n̄ esse hodie
ita artā obseruatiā dīce sicut
olim sabbati d^z intelligi v^z q ad
ceremonialia. sicut eāt nō ambū
lare vltra vñū miliare in sabbato
Act. v. vel qd sile. q̄ in se otinebāt
pot⁹ figurā futuroz q̄ aliud Quo
vero ad moralia viz vt mēdāt dī
uinis obseq̄is a ad dei honorez a
nrām salutē p̄tinētib⁹ art⁹ nunc
obligamur q̄ olim ex veteri testō
cum nouū testm̄ maiore reqrāt iu
sticiā. Mar. v. ibi. Nisi abūdaue
rit iusticiā vīa n̄c. Vñ Aug. i quo
dā sermōe dicit. Sup hec oīa pte
stamur vt oēs dies dīcos ad ec
clīā rematis vt diligēt⁹ scriptu
ras q̄ ibi legūtur audiat⁹: a ipō
die scō pausa cōem hēatis Si enīz
infelices iudei in tanta deuocōe ce
lebrāt sabbatū vt in eo nulla ope
ra terrena exerceant. q̄nto magis
spīam in die dīco soli dō vaca

te vel de p̄cati p anime salute dūt
a ad ecclām pueniē. B. De matia
dīce a aliaz feriaz a festozū vide
ī ferie.

Dominus tpa

lis aliquozū. De questis
a tallijs quas domini tēporales a
subditis exigūt vide q̄ tallia

An aliqui b⁹ casib⁹ possit
domin⁹ a subditis exigere
vltra osuetum vel cōe statutū. R.
fm Ray. a hosti. Pōt. Et primo q̄
dem p defensiōe tēre sue. Ad hoc
eī tenentur omnes non solū de re
bus: s̄ etiā laborare corpalitē vt
sic seipōs saluēt. xxiij. q. iij. fortitu
do. extra de immu. eccl. puenit Itē
si vult dñs ire ad exercitū indicū
ab ecclīa vel p̄ncipe cōū hereti
cos: vel paganos nec sufficit ad
expensas. potest a subditis petere
moderatū auxiliū Itē si in bello ex
pte sua iusto fuit captus ab hosti
b⁹ nec sufficit se redimere absq̄
grauī dāno Itē si vult ire ad p̄n
cipē p obtinēdo priuilegio p̄tēdi
onis specialis p se a subditis a nō
p̄t comode expensas ad hoc neces
sarias facere: a si aliq̄ alia similis
causa emergat: puta. qñ malitāt
filiā. Nam acquirūt sibi affines a
amicos. aut qñ facit filiū militez
aut accipit qd erat feudū suū vel
nouū feudum acquirūt. A. Nec ex
empla fūt glo. Ray. addētis qz
cum talia videātur ēspicere como
dū subditoū. nō credo qz damna
di sint qui talia recipiūt vbi cōsti
tutū vel osuetū est. dū tñ non reci
n. iij.

plant ultra q̄ constitutū vel cōsue
tū est. Et si aliq̄d cōsueuē est a ad
arbitriū exigi cōsueuē cū modera
mine exigatur. Cō. etia; tam cūm
Rap. q̄ cum glo. in p̄dictis causis
VI. Cō. etia; Tho. i. genere a hosti.
ad dēs q̄d statiz seq̄tur de refectōe
viarū a pontiū a depaupacōe ex iu
sta cā. sub dēs. Sec⁹ si egerz dñs ex
cā miusta. vt in fū. cō. li. ij. ti. v. q.
xxxv. B. vel ad refectōz pōtiū a vi
arū vel qū sine culpa depaupat⁹
vel obligat⁹ dū tū sēp modēate
nō ad guāmē exigit. x. q. iij. vmo
circa mediū. extē de cēsi. aij apl's
p̄ phibem⁹. xxiij. q. v. de forma si
delitatis. Qz si q̄d p̄lati impendāt
legato vel alijs morib⁹. deinde p̄
pter hoc a subditis magis extor
queant q̄ impendant. tenetur ex
torza restituere a tantūdem paupe
rib⁹ erogare. Superior etia; cui fue
rit de hoc querela depōsita si in hoc
negligēs fuerit. canonicē subiacet
at vl cōm. extra de immu. ecclē. qz
pleriqz. Quādo vero domin⁹ sine iu
sta causā extorquet a subditis.
tenetur ad restitucōem fm Rap.
vnde si velit ludere vel vltra vires
suas ad vāritatē expendere: vel si
in bello q̄d ex pte sua iniustūerat
cogāt se redimere. tūc si quid per
eum vel eius officiales a subditis
exactū est: a ad dños ipsos per
uenit tenet restitue illis a quib⁹
exactum est. si sciūtur. al' in pias
causas vel in vtilitatē cōm. Si au
tem ad eos nō puenit nihilomin⁹
debēt officiales suos ad restitucō
nem cōpellere a eos punire. Cō.

Tho. in epistola quadā ad ducē
sam Lotringie a Baroantis. A.
Idē in sum. cō. co. ti. q. xxxvi. B
Quid si subditi habēt vsu
rariū in aliquo ne
more a domin⁹ aufert eis. nūquid
tenet ad restitucōem. aut si alius
abstulit eis aliquid. nūquid suf
ficit si satisfaciāt dñio illoz. Ex
fm wil. Tales subditi si ita sūt ser
ui qm̄hil habeāt p̄riū: si peculū
si q̄d habēt est in p̄tate domini vt
reuocet quādo voluerit. a ip̄m vsu
rariū habent p̄ peculio domini po
test reuocare. Item etia; de damnis
eis illatis ab alio sufficit satisfieri
dñio. Si autē tales subditi sūt qm̄
hilo min⁹ habēt res suas p̄rias.
tūc nec dñs potest eis auferre vsu
rariū: nec de damnis eis illatis po
test dñio satisfieri. A. etiam si el
sent tales subditi q̄ eorū domin⁹
posset de cōsuetudine q̄tūm a qū
do vult de bonis eorum capere: quā
in talib⁹ restringenda est huius
mōi abusio a extorsio potius q̄ la
panda fm eūdem wil. vt in sum.
cō. li. ij. ti. v. q. xliij. B. De tallijs a
gabellis a pedagijs quas et que
domini siue cōmunitates quādoqz
exigūt. vide infra. pedagiū. a infra
tallia.

Donatio p̄mo
inter viuos quid sit. Ex.
scdm Hostiē. Est licite rei
nullo iure cogente mera liberali
tate facta collatio. A. Idē in sum.
cō. li. v. ti. xv. q. lxxij. B

Quis potest donare. *Re fm ho*
sti. Donare potest pater
familias et dominus rei. *No g seru? no*
filius familias. *ff. eo. l. fili?.* Item non
minor. *xxv. annis.* Et maior fac.
ra. *ha. l. vlti.* Et multo minor pupi-
lus qui alienare nihil potest sine tutoris
auctoritate. *ff. de acq. re. do. l. pupil-*
lus. Item nec monachus vel ouerfus
hij. *di. abbi.* De clericis an possint
donare. habet *q. p. l. t.* Item non potest
donare qui non est compos mentis: ut
furiosus. *nec prodigus. ff. de cura.*
fu. l. Julian? Sed nec is cui alienatio
per legem interdicta est: ut qui commi-
sit crimen lese maiestatis. *Cad. l.*
ius. ma. l. vlt. vel hereticus est. Et he-
reticus. *l. manichaeos. A.* Ibi solus di-
citur de quibusdam hereticis. *S. eo.*
ti. l. gazaros. dicitur de omnibus. Non
enim sit executio huiusmodi: nisi fuerint
per ecclesiasticos iudices heretici iudi-
cialiter pronunciati. *ut in. c. cum fm. de*
here. li. vi. B. Item nec condemnatus
de publico crimine. *l. ante sententiam: do-*
nare posset. ff. eo. li. p. de tractat. q.
l. donaciones. vlt. A. Item in sum. *o.*
li. vlt. xv. q. lxxij. Potest etiam filius fa-
milias aliquem donare. *ut in dicta. l.*
fili? ff. de dona. vbi dicitur. Si filius fa-
milias donare non potest nec si libera
peculij administrationem habeat nisi
iusta ratione ne motus donet: vel nisi ex-
pense ei sit concessum donare: vel nisi
ex persona hoc colligatur ut si est fili-
us senatoris vel alicuius alterius dig-
nitatis. Tunc enim nisi filio specialiter
donandi facultas adimatur concessis
se videtur dum ei libera datur peculij
administratio. Potest etiam donare

de castrensi vel quasi castrensi pecu-
lio inter vivos et mortis causa. cum de
eo etiam testamenti factorem habeat
Et exceptis hijs casibus filius fa. non
potest donare et si cui promissum est do-
nare nisi specialiter etiam mortis cau-
sa fuerit donare promissum non potest
mortis causa donare: *huc ibi. B.*

Cui possit donari. *Re fm ho*
sti. Cui libet nisi per legem
prohibeatur: siue sit pater siue sit ab-
sens. notus vel ignotus. Item pater
et filius fa. dicitur ex traneo. Nam filio
fa. suo quod dicitur est in potestate patris non va-
let facta donatio: si conualescit per
emancipationem. *Ceo. l. sine. A.* Hoc
verum est si fuerit reuocatum in dicta
l. sine. B. vide infra ante p. l. t. Item
nec inter virum et uxorem valet. *vide q.*
vi. vii. q. viij. Item nec miles potest
donare meretrici. *Et donat. inter*
vi. q. vi. l. si ancillam. A. Item in sum.
co. li. vti. xv. q. lxxij. B. Immo eti-
am qui libet prohibetur donare mere-
trici. *lxxxvi. di. qui venatoribus.* Si
tamen donauit repetere non possum.
ut ibi notat. *A.* quod in pari causa tur-
pitudinis potior est conditio possi-
dentis. *ff. de condi. ob tur. causa. l.*
si ob turpem. p. porro. Fallit in milite
qui potest reuocare donationem quaz
fecit fornicarie. Et si talis prohibetio do-
nandi est erga milites frenos forti-
us clericos. *fm hosti. ut in dicta*
q. lxxij. B. De dando siue donando
adulatoribus vide super adulationem
fi. de dando histriomibus vide q. hi-
strio. A. Aduertendum etiam quod non
potest donari iudicibus siue rectoribus
quibus certum salarii constitutum est

Als punit dans a recipies. vt. l. fi. **C**ad. l. iul. l. ipe. nisi esculentū vel poculentū mera liberalitate oblatū. qd paucis dieb⁹ sumi possit extra de rescrip. c. statutu. §. in sup. li. vi.

Donatō multis de cau-
sis reuocari po-
test p̄cipue modis illis quibus li-
bertus fit seru⁹. vide infra. libert⁹
§. ij.

Ut donatō facta sub cōdi-
tione sit idē qd facta
sub modo. **R.** Nō. Nā illa que sit
sub cōdicōe: puta. si tale qd fiat vel
sit nō tenet nisi exite cōdicōne: s; il-
la q̄ sit sub modo: putat tale qd
fiat statim tenet: s; nō extante illo
p̄t reuocari. **C**de donat. sub mō. l.
i. §. ij. **A** In hīs legib⁹ dicit solū
de donatōe sub mō. **S**z eo. t. l. fi. di-
cit de donatōe sub cōdicōe. **B.** Et idē
dicendū est de vendicōib⁹ a h̄mōi
p̄tradib⁹. a vide de hoc §. in testi-
monium. v. q. vi.

An coniuges sibi inuicē donare
possint. **R.** q nō. **N**ec va-
let donatio. quipoti⁹ phibita est
tā iure canonico q̄ ciuili. exte eo.
donatō. a. ff. eo. l. i. nisi in certis ca-
sib⁹ quos h̄s in se. **U**ui⁹ autē p̄-
hibicōis sunt q̄tuor cause. **P**riā ē
ne ppter amorē alter coniūgū nō ob-
tempando donatōib⁹ faciliē spo-
liaret. ff. eo. l. i. **A.** Ibi dicit. **N**ec
autē receptū est ne mutato amore
inuicē se spoliarent donatōib⁹ nō
obtempantes: s; p̄fusa ēga se facul-
tate agētes. **B.** **S**cda ne melior in
paupertatē incidere a deterior ditior

fieret. ff. eo. l. ij. **T**ertia ne forte o-
iuges intēti ad acq̄rendū sibi per
donatōes nō eēt studiosi liberos
h̄ndi vel educādi. ff. eo. l. ij. **R**ita
ne amor honestus a debiti exhibi-
tio q̄ debet esse inter cōiuges pre-
cio cōiugari viderent. ff. eo. l. ij. **E**t
sic inter eos donatio nō valet etiā
si fiat p̄ interpositā psonā. ff. eo.
l. si sponfus. §. gñaliter. **A.** **N**ic⁹ nō
videt hāeri in hac. l. s; hoc dicitur
probat bñ ea. li. in principio. **B.**
Nec valet inter eos remissio alicuius
debiti aut assignatō cuiuscūq;
q̄ debitoris: qz h̄c om̄ia donatōes
sūt. **A.** **N**ec p̄bant in dicta. l. si spon-
fus. vbi etiā hāet in principio qd
donatio in sponfam a sponsū valz.
a nota etiā in sum. cō. li. v. ti. xv. q.
lxxvi. **B**

Sūt tñ casus q̄b⁹ donatio
inter cōiuges valz. Et
primo quidē si is qui donauit per-
manet in eadem voluntate vsq; ad
mortē. **N**am h̄mōi donatio morte
donatoris cōualescit. extra eo. do-
natio. **I**te valet donatio si alter nō
sit inde paupior. licet alter fiat di-
tior: vt si marit⁹ heres ab aliquo
instituit⁹ non adeat vt uxori substi-
tute locū faciat. **I**te eodē modo va-
let si alter nō fiat ditior. licet alter
fiat inde paupior: vt si vir dona-
uit uxori ad emēdum vnguentā a
huiusmōi: vt in dicto. c. donatio
a. ff. eo. cum hic stat⁹. **A.** **M**elius
videtur facere eo. titu. l. si sponsus
§. pel. a. §. fi. a. l. se. **B.** **S**ed a dona-
tio inter sponsū a sponsā valz
vt in dicta. l. cū hic stat⁹.

Quib⁹ modis donatio fa-
cta inter virum & uxorem
reuoceat. **R.** Primo q̄d reuo-
ceat exp̄sse p̄ p̄māz. ff. eo. l. cū hic
status. **¶** **A.** Et ibi p̄t̄ q̄ delet at-
tendi sup̄ma siue vltima voluntas:
q̄n plurēs mutant intencōem. **B.**
Itē reuoceat si res donata p̄ dona-
torez alienet. **Ceo. l. si marit⁹. A.**
Ibi hoc non p̄batur: s̄ in dicta. l.
cū hic stat⁹. **¶** **A.** si maritus. **Vbi** p̄t̄
q̄ non solū alienādo videt̄ tacite
reuoceare donacōem: s̄ etiā pigno-
ri obligādo nisi exp̄sse aliud ostē-
datur. **B.** Itē si p̄moriatur ille qui
donacōnem accepit. **extra eo. do-**
natio. Itē si diuortiu fiat: vt in dca
l. cū hic stat⁹. **¶** **A.** diuortiu. **A.** Et ibi
p̄t̄ q̄ hoc v̄t est q̄n diuortiu fit ex
displicētia. **Sec⁹** si fieret cum bona
gra: vt si fieret causa religionis.
Itē secus si p̄ diuortiu m̄imomi-
um ēstaurat̄ vt ibi. **B.** Itē cum so-
cer nūciū diuortij mittit nūciū
cui donauit. vt in ea. l. hic stat⁹
¶ si socer. **A.** Oia que h̄ntur in h̄o
¶ fuerūt dicta **Goff. vt p̄t̄ in fū. 2.**
l. i. r. v. q. l. xxvii. Et p̄dicta nō so-
lum obtinēt inter virū & uxore: sed
etiā inter socerū & generū seu nu-
rum & inter cōsoceros qui copula-
tos in m̄imomio in potestate ha-
bent. **dicta. l. cū hic status. ¶ ora-**
tio. B.

Pater & fili⁹ qui est in ei⁹
ptate sibi donare n̄
possunt. eo q̄ pater & fili⁹ quasi v-
na sūt p̄sona. **Ex impu. & alijs**
substi. l. v. lē. Fallit t̄n in dote & do-
nacōe ap̄t nuptias. quā p̄t̄ filio &

filie donare p̄t̄. Itē fallit cū filio fa-
milias eūti in castra p̄t̄ donat mo-
bilis. Itē valet si p̄t̄ remittat filio
v̄sufuctuz quē h̄t in reb⁹ illi⁹ ad
uenticijs. Itē valet si fiat ob alimē-
ta: **h̄c Dost. A.** Itē in fū. 2. eo.
ti. q. l. xxviii. vbi ēc̄ dicit̄ fm̄ eūde:
q̄ q̄cquid dicit̄ de donacōib⁹ m̄t̄
v̄tū & uxorem phibitis. idē pene
intelligas de donacōib⁹ inter p̄res
& filios. **B.**

Vt sac̄dotes prochieles
et alij clerici siue pla-
ti possint donare. **R.** Q̄ntum est de
patrimonialib⁹ siue de suis p̄p̄ijs
aut q̄ p̄ aliquā hereditatē vel alio
mō intuitu p̄sone acquisierit. do-
nare p̄nt. **extra de suc. ab intes. c.**
¶ **Sed** de fructib⁹ beneficiorū su-
orū donare possunt q̄daz modica
fm̄ eorū statū: s̄ t̄n t̄nētur & d̄nt
donare paup̄ibus p̄sonis & hone-
stis: q̄ quodāmō bona clericorū
sūt paup̄ez. **At** p̄sonis inhonestis
donare non licet. vt supra. iij. **¶** **di-**
ctum est. Et ad istā materiā facit
sup̄. cleric⁹. iij. **¶** **A.** Et fm̄ ea q̄
ibi & hic dicitur videtur intelligē-
da q̄ notant̄ in fū. cō. li. 2. ti. xv. q.
l. xix. licet ibi videtur dicta latio-
ra p̄m̄ fm̄ **Dost. Ibi** etiā dicit̄
fm̄ **Goff. q̄ in** donacōne rei m̄obi-
ce nō requirit̄ cōsensus vel cōsiliū
clericorū. **Et** ad hoc facit **extra eo.**
ceterū. Itē q̄ ep̄s ad cōstruēdum
monasteriū p̄t̄ offerre quinq̄ gesi-
mā bonorū sue ecclesie. **Ad** edifi-
catiōem vero alteri⁹ ecclesie solū
centesimā. xij. q. ij. bone rei. **Nec** re-
quirit̄ nou⁹ cōsensus. cūz semel a

intē cōcessu sit. Et si plēs dona cō
nes fecit q̄ excedāt quinq̄gesimā;
vel cētesimā l3 diuersa cū hoc di
cta sint a diuersis. meli⁹ videt̄ ex
cedēs reuocet̄ a non oēs s̄m eūdē
Goff. Itē dicta quinq̄gesimā vel
cētesimā non d3 dari q̄n eēt in ḡue
dammū ecclīe. extra eo. ad aplice.
Itē etiā in reꝝ donacōe d3 attēdi
rōnabilis cōsuetudo loci. extē eo.
ceter. B

Utrū plati ecclīay donacō pos
sint. R. dicēdū q̄ p̄nt
q̄dam modica. xij. q. ij. terulas.
cōsiderata tñ rei donatē q̄titate a lo
ci cōsuetudine. extra de dona. ceter.
De hac materiā vide s. deric⁹. iij.
q. ij. a. v. Qñtū ecclīis donacō pos
sit. vide s. ecclīa. i. q. vi.

Donacō. ij. scz
cā mortis. Donatio causa
mortis est cū quis magis vult se
hīc q̄ eum cui donat. magisq̄ eū
cui donat q̄ herede suū. vt. ff. de do
na. cā mor. l. 1. a. Iustī. de dona. f. ij.

In quo differt donacō causa
mortis a legato. R. Dona
tio causa mortis instar legatoꝝ re
dacta est: vt idē iuris sit in vtroq̄
vt Iustī. de dona. f. ij. Differt tñ in
quibuscūq̄. Primo q̄ legatū semp
trahit̄ ab herede: s̄ donacō causa
mortis q̄nq̄ ab herede: q̄nq̄ a tes
tatore. Itē si quis accusat testamē
tum: vt falsū amittit legatū: s̄ nō
donacōem causa mortis. Aliter si
ex aliq̄ causa rescindat̄ testamē
tum a donatio causa mortis. ff. eo. l. si
aliq̄s. a. l. si debitor. A. Itē in sum.

cō. li. ii. q. i. s̄m glo. Ray. qui
etiā dicit q̄ alie sunt differtētie q̄
solent notari. Ex dona. cau. mor.
in sumā in lra. B

Reuocat̄ donatio causa
mortis si donā
tē perit̄ vel si liberat⁹ est de p̄ri
culo in quo eāt vel si deficiat cōdi
tio s̄b qua donatio facta fuit. ff. si
cer. petat. l. non omis. Itē si dona
tari⁹ prius decebat q̄ donator. ff.
eo. si filio. a. l. se. a. si. A. Itē in sum.
cō. eo. ti. q. lxxv. s̄m Hosti. qui eti
am addit q̄ idē est a si nō adim
pleat̄ causa s̄b qua donatio facta
est a q̄ p̄dicta vera sunt nisi sic da
tū fuerit vt statiz trāseat dominū
nec reuocari possit: q̄ talis dona
tio facta inter viuos censet̄. Et ex
q̄ facta ē nec cōdicoꝝ nec modū nec
p̄nam sine causa admittit. Ex cā
tñ reuocari p̄t: vt p̄pter supueniē
tem filiorū natiuitatē. xvij. q. vlt.
quecūq̄. B

Donacō. iij. scz
licet p̄pter nuptias dona
tio p̄pter nuptias ē q̄d spōsus spōse
donat: quādo ab ea doteꝝ accipit
extra de dona. inter vi. a. vxo. c. nu
per. A. Et ibi patet q̄ idē est etiā
si spōsus donat quādo non acci
pit doteꝝ: quia siue accipiat doteꝝ
siue non. illud q̄d donat sic vocat̄
Vnde a in dicto. c. nup. in fi. dicit̄
Illud te nolum⁹ ignorare q̄ vxoꝝ
dicitur dare doteꝝ viro. vir autem
vxoꝝi donacōnem facere propter
nuptias. B. Diuisiōi autem do
nacōis propriū est q̄ si paciscat̄

marit⁹ de dote vel p^{te} d^o his lucian
da vxore p^o mortua. talem p^{te} de
bet lucrari mulier de donac^one p^o
ter nuptias premortuo viro. ex
tra de dona. inter viri⁹ vxorem. do
natio. f. sane. a. c. de pact. conuen.
l. ex morte. A. Vbi etiā pat⁹ q^o eti
am si diuerse sint q^o titatis maio
ris vel minoris d^ois a donac^onis
p^oter nuptias: q^o etiā tūc equa
litas de necessitate requirit⁹ in quo
ta a nō in q^o titate: a q^o si pactio cō
traria facta fuerit: nō valet. Et s^o
ditur. Eadē custodiri censetur siue
pater p^o filio siue mater siue ipse du
ctus vxore sui iuris constitut⁹ si
ue q^olibz ali⁹ pro eo ante nuptias
donac^oem nupture dedit. Simili
q^o modo pater p^o filia siue mater
siue ipsa p^o se sui iuris cōstitut⁹ si
ue q^olibz ali⁹ pro ea vxore ducturo
dote dedit seu p^omisit: q^o nō alio
pro ea offerente dote ipsa eā p^o se vi
det offerre. Q^o adeo v^o est vt a ip
sa ab alio p^o se oblatam dote in lu
crū suū reposcat: nisi forte is q^o ea;
obtulit statim a tempe obligac^o
nis seu p^omissionis stipulat⁹ vel
pact⁹ sit vt sibi dos p^odicta redda
tur: h^oc ibi. Hodie autē debet eq^oli
tas esse non solū in quota: s^o etiā
in q^o titate. vt in Auten. de eq^oli. do.
f. i. coll. vij. Itē i d^octo. c. donatio
dic^ot. Sane soluto m^orimoniō sic
dos ad mulierē. ita donatio p^oter
nuptias redit ad virū. nisi de cōsue
tudine secus obtineat. B. Dona
tio propter nuptias alienari nō
potest. vt infra. dos. f. iij.

Dotē est que da
tur viro a muliere p^o one
re q^o de matrimonio sustinet. Vn
de tādū durat q^o dū a m^orimoniū
s^o eo soluto soluit⁹: q^o sine eo cē nō
p^ot. ff. de iure dotiū. l. iij. Et est dos
q^osi p^oriū p^orimoniū mulieris. ff. de
m^orimo. l. de m^orimo. f. si vtuz. in fi. S. q^o
dū stat m^orimoniū d^oniū dotaliū ē
penes v^oz. v^o nō cōuoluntate viri
nō p^ot inde etiā elemosinā facere.
vt f. elemosina. ij. f. iij.

Quot sunt sp^os d^ois. R^o
due. Nā alia p^ofecti
cia. al^o adueticia. P^ofecticia dos
ē q^o a p^ore p^o filia vel ab auo p^o nep
te vel ab alio nomie eoz seu de lo
mis eoz dat⁹. ff. de iure do. p^ofecti
cia. Adueticia vero est quaz ipsa
mulier dat p^o se vel alius ap^ore vel
auo. siue sic feater siue sit ali⁹ qui
uis. Itē dos alia extimata. alia in
extimata. Si extimata dat⁹. taz hi
cz q^o d^oanū p^otinēt ad maritū: sic
ad rei emptorē. A. Extimatio cū in
ducit emp^oz vt i. l. p^oleuq^o de q^oq^o.
B. Si vero iextimata. d^oanū a lucz
p^otinz ad mulierē. ff. de iure do. p^ole
uq^oz. Fructus tū p^otinēt ad maritū p^o
ter onera m^orimoniij. Vn fet⁹ dota
liū pecoz ad maritū p^otinēt: q^o in
fructibz op^outāt. sic tū vt suppleat
demortua capita ex iā natis fetibz
vt in d^octa. l. p^oleuq^o. A. Itē in fū.
o. li. iij. ti. xxv. q. ij. B.

Pactū patri factū a filia
dū nuptui tradere
tur q^o dote cōfeta nullū ad lō p^oina
regressuz h^oet. i^oprobat lex ciuil^o.

Si tñ iuramētō nō vi nec dolo p̄sti
to firmatū fuerit. seruari d̄z. c. f. de
pac. c. q̄uis li. vi.

Dos a donacō p̄pter nupti
as alienari nō p̄t eti
am cōsentiente vxore. ff. de fun. do.
l. lex iulia. A. Ibi nil aliud dicitur
niſi q̄ alienatio p̄hibita marito p̄
hibet a ſpōſo. S. hoc bñ dicitur in
c. auz cōtingatq̄. allato. B. Nec va
let alienatio niſi vxor iurauerit n̄
cōtrauenire. extra de iur. iur. c. cū
cōtingat a de iur. iur. c. licet. li. vi.
A. Hoc est v̄z qñ sine vi vel dolo
ſpōſe p̄ſtitū fuerit iuramētū vt in
dictis. c. B.

In quib⁹ caſib⁹ marit⁹ luera
tur dotē. R. Lucraſ ex pa
cto vt ſi pacificatur de tota dote vel
ei⁹ p̄te poſt vxoris mortē lucra da.
vt. C. de pac. conuen. l. ex morte. in
p̄ncipio. a in Auten. ibi poſita. Ite
lucraſ ex lege vt ſi p̄pter adulteri
um mulieris fiat d̄mortiū mulier
dotē amittit. extra de dona. in l. vi.
avxo. plerūq̄. A. Vbi etiā p̄t q̄
idē eſt qñ p̄pter fornicacōz ipſa p̄
ſe ſine alio iudicio reſceſſerit. Et q̄
i h̄is caſib⁹ amiſſio h̄z lo auz niſi
poſtea recōciliata fuerit viro. In di
cto etiā. c. plerūq̄ p̄z q̄ idem qd
in dote. eſt etiā in dotalicio. qd
ſc̄dm glo. ibi eſt illud qd mulier
lucraſ ex pacto de donacōne p̄
ter nuptias vel q̄ p̄ dotalicō intel
ligūtur paraſernales. B. Itz mor
tua vxore inſeſtata a deficientib⁹
literis a p̄pinq̄is vir ſuccedit vxor
ri a lucraſur dotēz. a ecōuerſo. vt
C. vnde vir a vxor. l. v. In alijs autē

caſib⁹ dos ad mulierez: a donatio
propter nuptias redit ad virū. ni
ſi ſecus obtineat de conſuetudine
approbata. extra de dona. intervi
tū a vxorem. c. donatio. f. ſane. A.
Nec om̄ia notantur in ſum. c. li.
iiij. ti. xxv. q. v. ſm Rap. a glo. ei⁹
q̄ etiā exprimit ſm ius ciuile m̄l
tas alias cauſas ex quib⁹ marit⁹
p̄t impune repudiare vxorem a
dotē lucrari. vt in Auten. vt liceat
ma. a auie. f. quia vero. coll. viij.
Et ſubdit. Nota tamen q̄ qui cōd
dicat lex iſta. vir nō poteſt dimit
tere vxorem niſi p̄pter fornicatio
nem. B.

Pone q̄ prop̄ adulteriū
vxoris facta ſepati
one thori mulier dotē amiſit. nūc
autēz p̄bata cōſanguinitate ſepa
ratur om̄ino. nūquid poterit muli
er dotē repetere. R. Nō. Nā h̄ mō
appareat q̄ non fuerit m̄imomū
mulier niſi domini⁹ p̄menda eſt
p̄pter intencōz cū ope ſubſecuto.
ex de biga. nup. a. c. vlt. a etiā vt
p̄ h̄ ceteris delinq̄ndi materia au
ferat a ne excogiteſ falſa p̄batio
cōm m̄imomū: hec hoſti. lau. goff
Ber. a Jo. A. Idem in ſū. v. eo. ti. q.
vi. l. vt ibi p̄z Tancre. dixerit con
trariū. B.

Qui reſtituēda ſit dos. R. Si
dos fuit a patre p̄ſeda
tūc ſi in matrimonio filia p̄mori
atur. debet dos reddi patri. C. ſol.
ma. l. dos a patre. A. Hoc v̄z eſt
quādo filia erat tempe mortis ſb
poteſtate p̄is. Secus ſi erat emā
c̄ p̄ata vt notat ibi glo. B. niſi ſi

mulier reliquit liberos: qz tunc l. de iure debet p. t. n. de consuetudine remanet penes liberos: vt nō ē in dicta. l. dos. **A.** in glo. Quidā etiā intelligūt hoc ēē de iure. ar. l. p. dote ff. sol. ma. **Alij** cōdicūt. S; pma opio pualet vt nō ē i. sū. c. eo. ti. q. vii. vbi etiā nōnt oīa qm hoc hnt. **B.** Si vero vir p moriat tūc talis dos pūa filie reddenda est. **A.** Vex est qn filia est i p tate pūis. aliter danda solū filie vt videt colligi ex l. ij. q. allegata ex glo. i dicta. l. dos. nisi p fuerit tpe dationis stipulat ea sibi reddi vt dicij. **Q**uero filia ē sub p tate pūis tūc sit qd dictū est s. a qd sequit. **B.** Ita tū q nec p aliter q ex volū tate filie eā petere p t. ff. sol. ma. l. ij. **A.** Vbi ēē p q filie nec filia p t petere sine p t. Et dē filia pūi osen tire qn scita nō cōdicūt vel qn ef fecta fuerit de mēs. **B.** q si p nō vi uat: vxori reddēda est: vt ibi Si vero dos fuerit a q cunq alio pfecta tūc si p moriat vxor ad heredes ei p tinebit dos Si p moriat vir. dos ad vxorē redibit **I**ntellige hoc nisi ille q dedit fuerit stipulat dote si bi reddi. Ex rei. vx. ac. l. v. mca. a ff. solu. ma. l. quoties. fi. A. Hoc vex est qn stipulatio facta est tē pe q dos data vel pmissa fuit. **S**e cus si postea. cū ius iam qstuz sit mulieri. dicta. l. p dote m. ff. solu. ma. **B**

Quā restituēda sit dos. **R.** Si dos consistit in reb. s. mo bilib. restituēda est statim solu to mūmomo Si vero i immobilib.

sz restitui q. amū. Ex rei vx. ac. l. v. mca. cum aut. A. Ex m. hū. c. eo. ti. q. vii. fm Ray.

Quā semp maritū in casu resti tuēda dotis opellatur red dere in totū. **R.** Maritū in restituē da dote nō p demnat nisi m q tum facere p t. s. habita rōne ne egrat si nō dolo versat est. Ex rei vx. ac. l. v. mca. A. Cum aut. dūda. l. in p tatione. ff. de re. iur. B. Et sz cauēem exprimē q si ad meliorē fortunā puenerit soluet residuū. Hoc etiā priuilegiū transit ad fi lios eiusdē mūmomi. vt. ff. solu. ma. l. maritū. **A.** Meli facit. ff. eo. ti. l. etiā. **I**n l. ei maritū. nil aliud dicit nisi q hoc priuilegiū nō trā sit ad herede. **B.** S; hoc heredi extē neo nō est prestādū: qz tale bñfi ciū psonale est a cū psona extin guitur. **A.** Hoc dicit. ff. solu. ma. qz que sequit immediate p dīcā. l. maritū. Et oīa que hntur in hoc p nōnt etiā in sū. c. eo. ti. q. ix. fm Ray. **A**duertēdū etiā q si maritū paciscere q possit cōueniū vltra q facere possit est cōtra bonos mo res a nō valet pactū. ff. solu. ma. l. alia. fi. **B**

Quā maritus vel eius here des in restituēda dote possint detrāhere expensas. **R.** Ex pensas necessarias: vt puta. qd mū refecit a huiusmodi. retinere potest. vt. Exde impen. in re. dota. fac. l. i. **E**xpensas vero volūtales vel voluptuosas pbit etiā si volū tate mulieis facte sunt. ff. solu. ma. l. in volū tarijs. **A.** Ita. l. ē potū. ff. de

impē. a re. dota. fac. Et qd habetur
i hoc fuit dictū Ray. vt pz in fū.
2. m dicta. q. ix. B

Quid si marit⁹ tenet de do
te a habet alia debi
ta. **M**ulier p dote habz obliga
ta omia bonaviri intantū q pferē
oibus creditorib⁹ nō hntib⁹ exps
sam p potēcā. Et hoc nisi ali⁹ prior
sit in simili iure: vt qz petit dotez p
cedentē: vt. **E**qui po. i pig. ha. l. fi.
vide q. restitutio. ij. v. S. in dona
tioe ppter nuptias non pferē mu
lier creditorib⁹ nisi posteriorib⁹.
A. Hoc idē colligit in dicta. l. fi. in
fi. Et itē qd in hoc f. dicit. notat i
sum. 2. li. iij. ti. xxv. q. xi. B

Etia constāte matrimonio
mulier p̄t recuperare do
tem vt qñ vir vergit ad inopiā. **E**
de iure do. l. vbi. **A.** Ibi etia dicit
q nō debet mulier hoc casu dote
alienare: s̄ cōservare p sustētacōe
sui a mariti a filiorū. B

P20 delictoviri nō debet vir
or dote amittē. extē de
pig. ex lris. etiam si cōmisit crimē
lese maiestatis. **E**ad. l. iul. ma. qñ
quis.

Possessioe pignorata
genero pro
dote fruct⁹ non debet oputari i sor
te: si gener sustinet onera mūmo
nij. extra de vsuris. salubrit. vide
hoc q. vsura. ij. xvi. q. i. caput. Pone
quidā gener.

Qui habet cognoscē de mū
monio hz agnoscere a
de dote tanq̄ de acafforio. extra de
dona. inf. vi. a vxo. c. v. ij. q. iij. ff. de

iure do. l. ij. q. iij. **A.** In hīs legib⁹
nil de hoc dicit: s̄ ad hoc bñ facit
l. ij. ff. de iurisd. om. iudi. B

Dubia. Vtrū
dubia sint i meliorē pte
interp̄tandas. **R.** fm Tho. ij. q. ix.
Dicendū q sic vt dicit glo. sup il
lud Ro. xiiij. Qui n̄ māducat mā
ducantē non iudicet. Nā ex hoc q
aliq̄s habet malam opimōē de
aliquo absq̄ sufficiētī causa inu
riatur a cōtemnit ipm. Null⁹ autē
debet aliū cōtemnere vel no cūmē
tum qd cūq̄ inferre absq̄ causa
cogēte. Et idē vbi nō apparent de
malicia alicui⁹ manifesta indicia
debet⁹ eū tō nū habere interp̄tan
do id qd dubiū est i meliorē pte
Et meli⁹ est q aliquis frequenter
fallatur habēs bonam opimōē
de aliquo malo homie q̄ q rari⁹
fallatur hīs malaz opimōem de
aliquo bono: qz ex hoc fit iniuria
alicui: non autē ex primo. extē de
re. i. estote. **A.** Idem in sum. con
lib. iij. ti. xxiij. q. cxxxv. B. In du
bijs via tutior est eligēda. extra
de homi. ad audientia.

Duelluz est sin
gularis pugna p proba
tionē veritatis: ita videlicet vt qui
vicerit p̄basse intelligatur: a si nō
vicerit defecisse in probacōe pu
teatur. Et dicitur duellū quasi duo
rū tellū dicit etia monomachia
id est singularis pugna. **A.** Idem
etiam in sum. cō. li. ij. ti. iij. q. v. fm
Ray. Hosti. a Goff. Et addit Ray.

Dicitur etiā vulgo in quibusdam
ptib⁹ iudicium eo qd ibi iudiciu
dei expectatur. **B.**

Duellu facere non est
licitu. **ij. q. v.**
monomachia. **Nā** ē oītra pceptū
illud. **Nō** tēptabis dō. dēu tu. **Deu**
tro. vi. a. Math. i. iij. Cōtra quod
nullomō faciē dū est. **a. ij. q. ij. q. ij.**
Itē expresse phibet lege secu
lari. **C. de gladiatoib⁹. l. vnica. li**
xi. Con. i. hoc Goff. a. Hosti a. tho.
scd a. scd. q. xxv. A. imo. xcv. ar
ti. viij. Et hoc fuit principale dēu
Ray. vt ptz in sū. **a. li. ij. ti. iij. q. ij.**
Et addit **Ray. Nec** obstat qd emē
lese maiestatis crimē pduelliois
appellatur. qd illud nō idē dī qd i
crimine sit admittendū duellu. p
vt qdā male intelle xerūt. **h. qd** per
duelles dicūtur hostes. **Vult** g dī
cē crimē pduellionis v. crimē hos
tile. **ff. de v. b. sig. l. quo nos. B.**

Utr in duello cōsuetudo
generalis aliquē ex
cuset. **R. fm Ray. a. Hosti. Nulla**
cōsuetudo l. veri⁹ corruptela pōt ali
quē excusare. qd diuturnitas tps
nō immuit pēcū. **h. auge. ext. de**
fimo. non satis. **a. c. cū i ecclesie.**
Peccāt ergo oēs mortali⁹ sed dīf
ferenter. **Graui**ter em peccat qd sus
cipit etiā ppter quēcūq metū. **At**
tenuatur at pēcū ei⁹ ml tū propē
piculū rerū l. p sone **xxxij. q. v. ita**
ne. extra. qd met⁹ cā. sacris. **Ille** at
q spōte suscipit a q offert a iudex q
defert l. autoritatē prestat. **Itē** ille
q ex officio dat cōsiliū. auxiliū. vel
fauorē. **Itē** sacerdotis q dant bñ

dcō. sicut alicubi ē cōsuetudo. oēs
dico longe peccāt graui⁹. **Et** si cōti
gerit ibi homicidiū oēs fierent ir
regulares. **xxij. q. iij. oēs. Si** g de
rico offeratur duellū. nullomodo
suscipiat. nec p se. nec p aliū lo
co sui. qd de iure dēt deponi. **ex. eo.**
c. v. a. ij. A. Pōt tñ ep⁹ cū illo dīspē
sare. dūmō ex duello mors l. mu
tilatō secuta non fuerit. **dcō. c. v. B.**
Sed dēt eū ep⁹ defendere l. ecclesi
a de cōiuris dōe ē. extra. **de fo. c. p.**
c. v. a. ij. a. xi. q. v. c. v. a. ij. A. Con. ec
predictis Goff. vt in sū. **eo. ti. q.**
ij. B.

Quid fiūt irregu
lares deici
q offerūt reliqas adiutandū pug
turis i duello. **R. f. Wil. Ray. vi**
dēt scire q sic. qd videntur coadiu
uare ad hoc qd duellu fiat. sicut il
li qui dant bñdictionē. **Michi** tñ
vī dicendū q si tales deici solū of
ferūt reliquias adiutandū. ita q
eis non afferentib⁹ nichilomī⁹ fie
ret duellū non sūt co opatores nec
videtur esse irregulares. alie sic. **A.**
Veritas ē q n pōt negari quin ali
quo modo sint co opatores. **Et** cū
tellū sit iniustum merito incurrit
irregularitatē vt pōt colligi supra
tellu. **ij. q. ij. Vñ** et idē **Wil. dicit.**
qd nō est secūz dicē cōtrariū vt p
in sū. **cō. li. ij. ti. iij. q. iij. B.**

Quid ep⁹ a abbatibus
a clericis. q a secu
lari dño cogunt aut subiē duellū
ā res eccāsticas pde. **Itē** qd d ep⁹
a p̄latis hñtib⁹ iuris dōes t̄pales
et in eorū curijs inducuntur et in
o. v.

dicantur duella. **R.** fm Wil. In o-
nibus hmoi casibus si prelati seu
derici offerunt seu suscipiunt duella
aut p se aut etiā p alios de eorum
mandato. aut p ea iudicant. aut
aliquā antioitātē spēale; prestante;
peccant mortaliter. **Et** si sequatur
mors: sunt irregulares. Si aut ta-
lia fiāt p yconomos l prepositos
seculares admīnistratores plato-
rum sine speciali mandato. prela-
ti quidē peccant mortaliter talia to-
lerando. non tñ credo q̄ incurrāt
irregularitatē. ex q̄ sup hoc specia-
lem autoritatē nō prestāt. licet p-
cipiant baluūis suis q̄ iusticiā fa-
ciāt i tali l i tali cā. q̄ in tali gene-
rali mandato non intelligitur ali-
quid mandari de duello. **Et** in h-
moi casib⁹ si reuelit psonā ecclesi-
asticam cōpellere ad duellū; aut
auferre ei bona sua. debent ep̄i sei-
uicem viriliter adiūuare. Clericus
autē debet potius oia mala tolerare
q̄ tali malo cōsentire. **Et** oia p̄dic-
ta intellige eodē mō de iudicio fer-
ri candentis a aq̄ bulientis. in q̄bo
omnib⁹ temptat deus. propter q̄d
phibita sunt expresse. ij. q. v. mē-
nam. a. c. cōfultisti. a. ext. de pur-
ga. vul. c. vltio. **Idem** in sum. c.
eo. ti. q. v. **Et** additur ab eodē wit.
Credo etiā q̄ in publicis predica-
tōib⁹ pōt iūmari secularib⁹. rusti-
cis a plebib⁹. dū tñ mature a mo-
deste a q̄si p modū cōpassiōis dica-
tur eis q̄ q̄ hoc faciunt non sūt in
statu saluandū. a presertim i hīs
locis vbi sup hoc credunt iuris ig-
norancia laborare. q̄ in ep̄is a ab

batib⁹ a ceteris ecclesiasticis pso-
nis nō ē tolerābilē. q̄quid sit de se-
cularib⁹. **B.**

Pena pugnantiū in duel-
lo fm Ray. est depo-
sitiō si erāt derici. **Et** si morside v-
l mutilatō obsecuta fuerit non pōt
episcopus cū talib⁹ dispensare i offici-
o: sed i bñficio sic. **Hosti.** vero dē:
q̄ non pōt. **Et** possit dici q̄ nō pōt
dispensare in assequēdo nouū bñ-
ficiū: sed in retinēdo habitū ad sus-
tentatōez. **A.** Sed certe i. c. ii. ex. d.
de. pug. i. du. dī q̄ pōt cū talibus
sup hñdō bñficio dispensari. a ita
dicit Ray. **Nec** otradit **Hosti.** di-
cit em̄ q̄ cū talib⁹ ad bñficiū hñs
curā aiaz non dispensabit inferior
papa. vt p3 i fuz. cō. eo. ti. q. vi. v-
bi etiā dē q̄ bñficiū sup q̄ fuerit
dispensatū tales hñe nō potēt. vt ti-
tulū fm goff. **Secūm** alios volē-
būt tñ vt stipēdiū sic layc⁹ a ec-
cēcāz. xxxij. dis. si q̄yo **Et** hoc vī-
ri⁹. q̄ bñficiū dat p̄p̄t officiū. vi-
q̄ generalit̄ **Vñ** cū nō possint vt
officio nō vī q̄ possint i titulū hñe
bñficiū. **B.** q̄ si nec mors nec mu-
tilatō fuerit obsecuta etiā si sacer-
dos l deic⁹ i duello oblato l spōte
suscepto amississet p̄tē digiti. sed
non tantam q̄n sine scādalo posset
celebrare q̄ tūcūq̄ fuit grauis ex-
cessus pōt ep̄s cū tali p̄p̄tā p̄i-
tēciā dispensare. ext. eo. c. v. a ij. **A.**
Hoc verū fm eūdē Ray. si aliē neci-
tas l utilitas hoc exposcat. vt i dē
q. vi. **B.** **De** pugnantiū in tor-
neamentis. vide infra. **torneame-
tum**